

การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น

นางสาว พิมพ์มาส รัตนวัฒน์วรรณ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3240-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CROSS-MEDIA JOURNALISTS' ADJUSTMENT IN THE NATION MULTIMEDIA GROUP

Miss Pimmas Ratanawatwanna

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3240-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข่าวสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น
โดย	นางสาวพิมพ์มาส รัตนาวัดน์วรรณ
สาขาวิชา	วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์จิตต์ลักษณ์ แสงอุไร

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร เขยประทับ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์จิตต์ลักษณ์ แสงอุไร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต วัฒนันท์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์มาส รัตนาวัฒน์วรรณมา : การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น.

(CROSS-MEDIA JOURNALISTS' ADJUSTMENT IN THE NATION MULTIMEDIA GROUP)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.รจิตลักษณ์ แสงอุไร, 85 หน้า.ISBN 974-17-3240-6

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการปรับตัวของนักข่าวที่มาจากสายงานที่ต่างกันในการทำงานข้ามสื่อและหลายสื่อ ศึกษาผลกระทบที่มีต่อนักข่าวเมื่อองค์กรขยายธุรกิจข้ามสื่อ รวมถึงศึกษาคุณลักษณะของนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและหลายสื่อ

ผลการวิจัยพบว่านโยบายในการทำงานข้ามสื่อทำโดยเริ่มจากการเปลี่ยนชื่อบริษัทเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ใหม่แก่องค์กร มีการปรับปรุงระบบข้อมูลให้เชื่อมต่อการประสานงานข่าวในทุกสื่อและมีการปลูกฝังค่านิยมความคิดและการทำงานในรูปแบบใหม่แก่นักข่าว โดยเน้นการสร้างนักข่าวที่สามารถรายงานได้ทันเหตุการณ์และทำงานได้ในทุกสื่อ สำหรับการปรับตัวของนักข่าวในการทำงานข้ามสื่อพบว่านักข่าวมีการปรับตัวที่แตกต่างกันโดยได้รับผลกระทบจากการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ 3 ด้านคือ ผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะในการทำข่าว พบข้อสังเกตที่คล้ายคลึงกันของนักข่าวข้ามสื่อและนักข่าวหลายสื่อคือนักข่าวได้รับการพัฒนาทักษะในการทำงานที่เหมาะสมกับงาน แต่เมื่อนักข่าวทำงานไประยะหนึ่งทักษะในการเขียนข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์ลดลง ผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพในการทำข่าวพบว่านักข่าวข้ามสื่อมีการพัฒนาศักยภาพโดยการอาศัยพื้นฐานจากการทำงานในสื่อเดิมนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อมีข้อจำกัดในด้านการพัฒนาศักยภาพเนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลาแต่มีการแก้ไขโดยการสร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน ในด้านผลกระทบด้านคุณภาพของงาน พบว่านักข่าวมีความพึงพอใจกับคุณภาพของงานแต่บางครั้งนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อขาดความพึงพอใจในการทำงานเนื่องจากต้องทำงานหลายอย่างในเวลาจำกัด

ในส่วนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อมี 5 ประการที่นักข่าวกล่าวถึงคือ

1. ความสามารถในการปรับตัว
  2. ความสามารถในการเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารตามความเหมาะสมของสื่อ
  3. มีความชำนาญในการทำข่าว
  4. ความสามารถในการเรียนรู้และฝึกฝนตนเองตลอดเวลา
  5. ความมั่นใจและความกล้าในการทำงานใหม่ๆ
- และมีคุณลักษณะพิเศษจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะพิเศษของนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อคือ การรู้จักแบ่งเวลาและการจัดลำดับความสำคัญของการทำงาน

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ..... ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา.....วารสารสนเทศ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา....2545.....

428 51056 28 : MAJOR JOURNALISM

KEYWORD: ADJUSTMENT / JOURNALIST / CROSS-MEDIA / BI-MEDIA / MULTI SKILL

PIMMAS RATANAWATWANNA : CROSS-MEDIA JOURNALISTS' ADJUSTMENT IN THE
NATION MULTIMEDIA GROUP THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. RACHITLUK SANGURAI.
85 pp. ISBN 974-17-3240-6

This study is a qualitative research, using descriptive analysis. The objectives are to examine the adjustment of cross-media and multi-media journalists, the impact of cross-media organization upon the journalists, including the desired qualifications of cross-media and multi-media journalists.

At the completion of the study, it is found that the policy of a cross-media organization usually begins with the changing of its name to build a new image. This is followed by an adjustment of the data system to facilitate a better co-ordination in news reporting of all media. New values, perspectives and working disciplines are then implanted on the journalists. A special emphasis is placed on the recruitment of journalists who can instantly report news and are flexible enough to work for all media. In view of the journalists' adjustment in working for cross-media organization, it is found that there are different adjustment patterns. The impact of working cross-media/multi-media can be grouped into 3 areas. First, the impact upon the skill development in news reporting. It is found that cross-media and multi-media journalists encounter similar situation, i.e. they improve their working skills at first but, after a certain period, their skill in news writing for newspapers tend to decrease. As for the impact upon the potential development in news reporting, it is found that cross-media journalists markedly improve their performance – a result of their solid background in working for the old media. By contrast, multi-media journalists face limitation in terms of their potential development, due to the limited time frame. However, such restriction can be overcome by creating a flexibility in their work. As regards the impact upon the work quality, it is found that journalists are satisfied with their work but, sometimes, multi-media journalists may lack stringency in their work as a result of the demand for various tasks in a limited time frame.

In view of the desired qualifications of cross-media and multi-media journalists, there are 5 basic rules to observe, namely, 1) the ability to adjust themselves, 2) the ability to choose information suitable for the nature of the media, 3) the skill in news reporting, 4) the ability to learn and train themselves at all times, and 5) the confidence and courage to be creative as well as productive. There is yet a special qualification required of multi-media journalists only. That is, the ability to effectively administer their time and arrange the sequence of their work in order of importance.

Department...Journalism.....

Student's signature .....

Field of study....Journalism.....

Advisor's signature .....

Academic year...2002.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์จิตต์ ลักขณ์ แสงอุไร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำทั้งทางความคิดและทางปฏิบัติมาโดยตลอด รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เชยประทับ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ดร.พิรงรอง รามสูต อดิษฐ์ อดิษฐ์ อดิษฐ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จออกมาได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอพระคุณทุกท่านมาในที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับอาจารย์ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ ที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยขอบพระคุณสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์และให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยอย่างดี ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลต่างๆ มาใช้ประโยชน์อย่างมากในงานวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณสำหรับพ่อแม่ที่เห็นคุณค่าในการศึกษา ลุงป้าและพี่น้องๆ ทุกท่านที่มอบความรัก กำลังใจและการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการวิจัยและตลอดเวลาที่ผ่านมา

ขอบคุณเพื่อนๆ รหัส42 ทุกคน พี่นายและน้องๆ ภาควารสารสนเทศที่เป็นกำลังใจ และช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดเวลาที่ผ่านมา ขอบคุณพี่น้องกลุ่มSPและเพื่อนคริสเตียนทุกท่านที่อธิษฐานเผื่อและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา สุดท้ายคือขอบคุณพระเจ้าที่เป็นกำลังของผู้วิจัยเสมอจนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำทุกอย่างสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

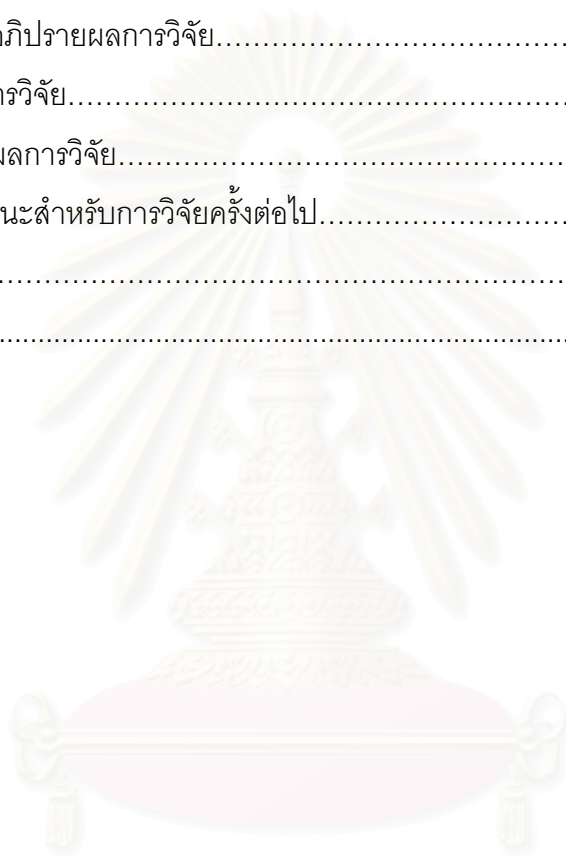
พิมพ์มาศ

รัตนวิวัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเรื่องการประหยัดจากขอบเขตและการประหยัดจากขนาด.....	10
แนวคิดเรื่องสื่อคือสาร.....	13
แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของสื่อมวลชนแต่ละชนิด.....	14
แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของนักข่าว.....	21
แนวคิดเรื่องการทำงานสองสื่อและทักษะที่หลากหลาย.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
นิยามศัพท์.....	31
ข้อสันนิษฐาน.....	32
บทที่3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
แหล่งข้อมูลในการวิจัย.....	33
แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร.....	33
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
ขอบเขตการวิจัย.....	34
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล.....	35

การนำเสนอข้อมูล.....	35
บทที่4 ผลการวิจัย.....	36
บทที่5 สรุปลงและอภิปรายผลการวิจัย.....	70
สรุปลงผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผลการวิจัย.....	77
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	82
รายการอ้างอิง.....	83
ประวัติผู้เขียน.....	85

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่1:	การดำเนินงานธุรกิจเครือข่ายเดอะเนชั่นที่มีการรวมตัวแบบแนวนอน.....3
ตารางที่2:	การดำเนินงานธุรกิจเครือข่ายเดอะเนชั่นที่มีการรวมตัวแบบกระจายตัว.....4
ตารางที่3:	นักข่าวที่ให้สัมภาษณ์โดยเรียงลำดับจากอายุการทำงาน.....36
ตารางที่4:	นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อโดยเรียงลำดับจากอายุการทำงาน.....37
ตารางที่5:	นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อโดยเรียงลำดับจากอายุการทำงาน.....38
ตารางที่6:	นักข่าวที่ไม่ทำงานข้ามสื่อโดยเรียงลำดับจากอายุการทำงาน.....38

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมสื่อสิ่งพิมพ์ของไทยในทุกวันนี้ มีการขยายตัวอย่างกว้างขวาง และเป็น การขยายตัวโดยการที่บริษัทเข้าไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อเป็นการระดมทุนในการขยาย ธุรกิจ การดำเนินธุรกิจแบบเดิมโดยคนเดียวหรือคนในตระกูลเดียวเปลี่ยนมาเป็นการดำเนินธุรกิจ แบบมหาชน รวมถึงการนำเทคโนโลยีและเครื่องจักรที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตสื่อสิ่ง พิมพ์กันอย่างแพร่หลาย หรือการขยายตัวไปผลิตสื่อประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากสื่อประเภทที่ เป็นธุรกิจหลักของสื่อมวลชนนั้น จนกลายเป็นอุตสาหกรรมสื่อมวลชน ซึ่งปัจจุบันมีการขยายตัวใน 2 ลักษณะ คือ¹

1. การเติบโตแบบรวมตัว (Integration) เป็นการปรับตัวของธุรกิจเพื่อให้การดำเนินงาน มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อครอบคลุมในด้านการตลาดและทำให้อัตรากำไรสูงขึ้น การขยาย ตัวแบบรวมตัวมีอยู่ 2 วิธี คือ การรวมตัวแบบแนวนอน (Horizontal Integration) คือการรวมตัว แบบที่ธุรกิจสื่อมวลชนแบบใดแบบหนึ่ง เข้าไปเป็นเจ้าของธุรกิจในรูปแบบเดียวกันมากขึ้น โดยการ รวมหรือควบกิจการ (Take Over) หรือการเปิดกิจการใหม่ ส่วนอีกแบบหนึ่งคือการรวมตัวแนวตั้ง (Vertical Integration) คือการรวมกิจการธุรกิจที่เชื่อมอำนาจต่อกันของธุรกิจครบวงจร ทั้งนี้การรวม ตัวลักษณะนี้ทำให้เกิดต้นทุนต่อหน่วยถูกลงและสร้างความคล่องตัวในการแข่งขันกับคู่แข่งทาง ธุรกิจ

2. การเติบโตแบบการกระจายตัว (Diversification) หมายถึง การขยายตัวที่กระจาย ไปสู่ธุรกิจประเภทอื่นที่อาจใกล้เคียงหรือแตกต่างกับธุรกิจสื่อมวลชน โดยการกระจายความ เสี่ยงไปยังธุรกิจหลายประเภทในเครือ ซึ่งโอกาสทำให้เกิดผลกำไรโดยรวมดีขึ้น

การขยายตัวของธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์ดังกล่าวนี้ เกิดจากบรรยากาศทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ไป ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดช่องทางใหม่ ๆ ในการนำเสนอข่าวสารข้อมูล เช่น การ ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บฐานข้อมูลที่สามารถเรียกใช้ได้หลายข้อมูลในครั้งเดียวกัน ทำให้เกิด

¹ กัลยาณิน อินทพันธุ์, "นโยบาย กลยุทธ์การดำเนินงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของธุรกิจสิ่งพิมพ์ในเครือ มติชน, "(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541)

ความเร็วและมีประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนี้ยังมีระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม ระบบใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) ที่เข้ามามีส่วนในการผลิต ส่งผ่านและกระจายข้อมูลไปยังสถานที่ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว กว้างไกลและครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น อีกทั้งระดับการศึกษาของประชาชนในสังคมมีสูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการข้อมูลข่าวสารที่จับใจเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจมากขึ้น ในยุคของสังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Society) เพราะในแง่ของการตลาดผู้ที่มีข้อมูลข่าวสารที่มากย่อมมีความได้เปรียบในการแข่งขันการประกอบการหรือการประกอบกิจกรรมต่างๆ มากกว่าผู้ที่มีข้อมูลข่าวสารน้อยกว่าหรือไม่มีเลย ดังมีผู้กล่าวไว้ว่า “ข้อมูลคืออำนาจ” (Information is power)

ในสังคมที่ประชาชนต้องการข้อมูลข่าวสารโดยที่มีทางเลือกในการเปิดรับสื่อมีอยู่อย่างมากมายทำให้อุตสาหกรรมสื่อต่างๆ ต้องปรับปรุงและพัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความต้องการข่าวสารของคนในสังคม และอยู่รอดได้ท่ามกลางการแข่งขันในสื่อที่มีอยู่อย่างมากมาย

แต่การแข่งขันที่มีอยู่สูงของสื่อต่างๆ ทำให้เกิดความหวุ่นเกรงว่าจะมีการพยายามเป็นเจ้าของสื่อหลายๆ ประเภทโดยคนคนเดียวทำให้เกิดการผูกขาดในการเป็นเจ้าของสื่อส่งผลให้เนื้อหาของสื่อไม่มีความหลากหลายและผู้บริโภคถูกเอารัดเอาเปรียบซึ่งต่างประเทศพบว่ามีกฎหมายออกมาเพื่อป้องกันการผูกขาดโดยการเป็นเจ้าของข้ามสื่อเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายที่เรียกว่า Antitrust Law ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการผูกขาดทางตลาดโดยไม่อนุญาตให้มีการเป็นเจ้าของข้ามสื่อ กฎหมายนี้เองนำไปสู่การล่มสลายของการผูกขาดและการแบ่งบริษัทเป็นส่วนย่อยของบริษัท AT&T ซึ่งเป็นบริษัทที่ให้บริการโทรคมนาคมยักษ์ใหญ่ของสหรัฐอเมริกาแต่ต่อมาได้มีการผ่อนปรนเรื่องการเป็นเจ้าของข้ามสื่อโดยเปลี่ยนมาใช้ Telecommunication Acts 1996 แทน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎการเป็นเจ้าของข้ามสื่อระดับชาติในเวลาต่อมา นอกจากสหรัฐอเมริกาแล้วยังมีประเทศออสเตรเลียที่มีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการเป็นเจ้าของข้ามสื่อขึ้นมาคือ Broadcasting Service Act 1992 ซึ่งทำให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า Australian Broadcasting Authority (ABA) เพื่อทำการจำกัดการเป็นเจ้าของสื่อและดูแลให้การข้ามสื่อเป็นไปตามกฎระเบียบ เป็นต้น

สำหรับการเป็นเจ้าของธุรกิจข้ามสื่อ (Cross Media Ownership) ของกลุ่มเดอะเนชั่น นับเป็นปรากฏการณ์ของธุรกิจสื่อเพียงกลุ่มเดียวในประเทศไทยที่เข้าสู่ธุรกิจมัลติมีเดียอาจถือได้ว่า

เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยมีมาก่อนเลยก็ว่าได้ การขยายตัวของธุรกิจขององค์กรนั้นเป็นการขยายตัวที่ผสมผสานระหว่างการรวมตัวในแนวนอนที่องค์กรขยายการผลิตสินค้าตัวอื่นๆ ที่อยู่ในประเภทเดียวกับสินค้าหลักของบริษัท เช่น การขยายธุรกิจสื่อหนังสือพิมพ์ไปสู่สื่อวิทยุ และขยายไปรวมกับธุรกิจที่ใกล้เคียงกันไม่ว่าจะเป็นธุรกิจด้านวิทยุและโทรทัศน์ดังภาพที่ 1.1 ในด้านการขยายธุรกิจแบบกระจายตัวของเดอะเนชั่นนั้นจะเห็นจากการที่องค์กรได้เพิ่มฐานทางธุรกิจโดยการหันไปทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการศึกษาดังภาพที่ 1.2

ตารางที่ 1. การดำเนินงานธุรกิจเครือข่ายเดอะเนชั่นที่มีการรวมตัวแบบแนวนอน

บริษัท เนชั่น มัลติมีเดียกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

สิ่งพิมพ์	วิทยุ	โทรทัศน์	มัลติมีเดีย
เนชั่นพับลิชชิง (ผลิตนสพ. นิตยสารธุรกิจ สิ่งพิมพ์สำหรับเด็กและวัยรุ่น) The Nation (หนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ) กรุงเทพธุรกิจ (หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย) คม ชัด ลึก (หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย) เนชั่นสุดสัปดาห์ (นิตยสารรายสัปดาห์) คิตนิวส์ (นิตยสารสำหรับเด็ก) Nation Junior (นิตยสารวัยรุ่นสองภาษา) ศูนย์การพิมพ์ (พิมพ์งานในเครือ รับพิมพ์งานทั่วไป)	เนชั่นเรดิโอเน็ตเวิร์ค (ผลิตรายการภาคข่าว-เศรษฐกิจ การเมือง กีฬา ต่างประเทศ) FM 89.5MHz (ข่าวการเมือง-เศรษฐกิจ) FM 90.0MHz (ข่าวกีฬาต้นชั่วโมง) FM 90.5MHz (คลื่นข่าวธุรกิจ) AM 1107KHz วิทยุ มก. (ข่าวการเมือง-เศรษฐกิจ ข่าวชาวบ้าน)	เนชั่นเทเลวิชั่น (ผลิตรายการข่าว สารคดี ความรู้) เนชั่นแซนแนล ทางไทยทีวี	เนชั่นมัลติมีเดีย (ผลิตข่าว-ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต) www.nationgroup.com www.thailand.com www.nationjob.com www.digitalwave.co.th www.comsaving.com เนชั่นออนไลน์ เนชั่นบรอดแบนด์ (ทีวีทางอินเทอร์เน็ต)

ตารางที่ 2. การดำเนินงานธุรกิจเครือข่ายเดอะเนชั่นที่มีการรวมตัวแบบการกระจายตัว

บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

การตลาด	อสังหาริมทรัพย์	การศึกษา
<p>เนชั่นอินเตอร์เนชั่นแนล (ตัวแทนจำหน่ายสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ และตัวแทนโฆษณา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yomiuri Shimbun (จัดพิมพ์) - Asian Wall street Journal (จัดพิมพ์) - Asia Week - Far-Eastern Economic Review - สิ่งพิมพ์กลุ่ม Dow Jones (ตัวแทนขายโฆษณา) 	<p>เนชั่นพร็อพเพอร์ตี้ (อสังหาริมทรัพย์)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนชั่นทาวเวอร์ - สยามกอล์ฟ - คอนโดมิเนียม 	<p>เนชั่นเอ็ดดูเทนเมนท์ (ตัวแทนจำหน่ายสื่อการศึกษา/บันเทิงสำหรับเด็ก)</p> <p>เนชั่นคอมิกส์ (หนังสือการ์ตูน)</p> <p>ซี-เอ็ด (ร่วมทุน 22.4%) (ผลิตและจำหน่ายหนังสือ-วารสารทางวิทยาศาสตร์ จำหน่ายหนังสือเครือข่ายเดอะเนชั่น และสื่อวิดีโอ)</p>

ที่มา: สื่อสารมวลชนเบื้องต้น สื่อมวลชน วัฒนธรรมและสังคม, 2545 หน้า 161

ในงานวิจัยของยุวดี มณีกุล (2539) ได้ทำการศึกษา “วัฒนธรรมองค์กรสื่อสิ่งพิมพ์กับขีดความสามารถในการขยายธุรกิจข้ามสื่อของบริษัทเนชั่น พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)” พบว่า องค์กรของเดอะเนชั่นมีเอกลักษณ์และคุณสมบัติพิเศษคือ การมีผู้นำ 2 คน ได้แก่ ธนาชัย ธีรพัฒน์วงศ์ ซึ่งรับผิดชอบด้านบริหารธุรกิจ ทำให้ผู้นำอีกคนหนึ่งคือ สุทธิชัย หยุ่น สามารถสร้างภาพลักษณ์ของนักสื่อมวลชนในอุดมคติได้เต็มที่โดยไม่ต้องกังวลเรื่องของงานบริหารและใช้ภาพลักษณ์นี้เป็นจุดขายขององค์กร

ถ้าเปรียบเทียบกับองค์กรผู้จัดการและองค์กรวิจัยซึ่งเป็นองค์กรสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยกันที่พยายามที่จะขยายธุรกิจไปยังสื่อต่าง ๆ ด้วยเช่นกันแต่ผู้นำขององค์กรเหล่านี้กลับไม่ได้มีบทบาทที่เด่นชัดอย่างกลุ่มเดอะเนชั่น ที่เมื่อเรานึกถึง สุทธิชัย หยุ่น เราก็จะนึกถึงว่าเป็นสัญลักษณ์ของเดอะเนชั่น แต่เมื่อพูดถึง สุนิ ลิมทองกุล หรือ นิกร พรสาธิต หลายคนที่ไม่ใช่คนในวงการสื่อสิ่งพิมพ์แล้วคงไม่รู้จักรู้ว่าคนทั้งสองเป็นประธานกรรมการบริษัทผู้จัดการ จำกัด(มหาชน) และประธาน

กรรมการบริษัทวิญญ์จักรจำกัด (มหาชน) ตามลำดับ เนื่องจากผู้บริหารเหล่านี้ไม่ได้สร้างภาพลักษณ์อันชัดเจนต่อบุคคลภายนอก

จุดเริ่มต้นของกลุ่มเดอะเนชั่นในการขยายกิจการจากธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์สู่ธุรกิจข้ามสื่อ เกิดจากการที่สุทธิชัย หยุ่นตัดสินใจเข้าไปร่วมจัดรายการข่าว วิเคราะห์ข่าวให้แก่สถานีวิทยุและโทรทัศน์หลายสถานี ทั้งนี้ผู้บริหารของเดอะเนชั่นมีความต้องการนำองค์กรไปสู่การข้ามสื่อ เนื่องจากมีความเชื่อว่า การให้ข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้อง รอบด้านและเป็นธรรมให้แก่สังคมซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการรู้เท่าทันเหตุการณ์บ้านเมืองไม่ว่าจะเป็นเรื่องไหนก็ตาม เป็นการส่งเสริมความคิดในระบอบประชาธิปไตย

นอกจากนี้องค์กรมีเป้าหมายหลักในการดำเนินงานสู่ธุรกิจข้ามสื่อ โดยมีจุดประสงค์ที่จะผลิตรายการที่มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการด้านคุณภาพทางข้อมูลข่าวสารและสาระบันเทิงที่มีประโยชน์ต่อประชาชน โดยเห็นได้จากความตั้งใจตั้งแต่แรกเริ่มในการเข้าประกอบการหนังสือพิมพ์ “The Voice of The Nation” ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อมิให้มีการผูกขาดหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในประเทศไทย และนโยบายนี้ก็ยังคงเป็นนโยบายที่ใช้บุกเบิกทำหนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวัน โดยใช้ชื่อว่า “กรุงเทพธุรกิจ” ซึ่งถือได้ว่าเป็นหนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวันฉบับแรกของไทยในปี 2530 ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพราะเล็งเห็นว่ายังไม่มีหนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวันในประเทศไทย ซึ่งที่มีอยู่เป็นรายสัปดาห์ในขณะนั้น ยังไม่ทันต่อความต้องการข่าวสารของผู้บริโภค

ต่อมาในปี 2544 องค์กรได้ออกหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแนวประชานิยมมา 1 ฉบับ โดยใช้ชื่อว่าหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในการขยายกลุ่มผู้รับให้กว้างขึ้นนอกเหนือจากกลุ่มผู้รับที่มีอยู่จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษคือ เดอะเนชั่น และหนังสือพิมพ์รายวันแนวธุรกิจคือ กรุงเทพธุรกิจที่มีผู้รับเป็นคนระดับสูง นักธุรกิจและคนระดับกลาง โดยหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึกนี้มีแนวความคิดในการจัดทำเพื่อให้มีความใกล้ชิดกับผู้อ่านให้มากที่สุด

ดังนั้นการที่ผู้บริหารได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อความต้องการของประชาชนในยุคข้อมูลสารสนเทศนำมาซึ่งการใช้ความรู้และประสบการณ์จากสื่อสิ่งพิมพ์มาทำให้เกิดประโยชน์ในการนำเสนอข่าวสารสู่ผู้รับในวงกว้างมากขึ้น

ทั้งนี้การดำเนินงานในแต่ละสื่อนั้นผู้บริหารได้กำหนดนโยบายในการเข้าดำเนินงานแต่ละสื่อไว้โดยมีสาระสำคัญดังนี้

นโยบายในการเข้าดำเนินงานด้านสื่อโทรทัศน์ เป็นการขยายงานจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่อาจมีความล่าช้าต่อความต้องการด้านข่าวสารของประชาชน ซึ่งเมื่อประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยทำให้ทางองค์กรมองเห็นช่องทางในการสื่อสารเหตุการณ์ต่างๆ ไปสู่สาธารณชนได้รวดเร็วยิ่งขึ้นซึ่งเป็นการบริการข่าวสารสู่ประชาชนในทุกสื่อ

สำหรับสื่อวิทยุนั้นการเข้ามาดำเนินงานของทางองค์กรได้ทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานด้านโทรทัศน์ซึ่งผู้บริหารมีความเห็นว่าเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารที่ครบถ้วนรวดเร็ว ซึ่งสื่อวิทยุเป็นสื่อที่ถมรอยรั่วในส่วนของการนำเสนอทางหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์เข้าไม่ถึง รวมถึงความต้องการของผู้บริหารที่เห็นว่าควรจะมีสื่อวิทยุที่น่าจะนำเสนอข่าวที่มีความต่อเนื่องรวดเร็วและเที่ยงตรง

ในขณะนั้นรายการข่าวทางวิทยุเป็นการรายงานข่าวที่ สุทธิชัย หยุ่น เรียกว่า การอ่านข่าวให้ประชาชนฟัง ไม่ใช่การให้นักข่าวเล่าให้คนฟังอย่างที่นักข่าวได้ไปสัมผัสกับเหตุการณ์จริง ทั้งนี้องค์กรได้บุกเบิกการจัดรายการวิทยุโดยทำเป็นสถานีข่าว 24 ชั่วโมงซึ่งเป็นการนำเสนอทั้งข่าวต้นชั่วโมง รายงานข่าวด่วน สรุปข่าวและวิเคราะห์ข่าว

ด้านนโยบายในการรายงานข่าวผ่านทางอินเทอร์เน็ตนั้น ในระยะเริ่มแรกองค์กรได้เข้ามาสู่ธุรกิจนี้โดยการจัดทำ “เนชั่น ออนไลน์” โดยมีความมุ่งหวังในแง่การตลาดและการเข้าถึงความต้องการข่าวสารของผู้รับอย่างครบวงจร ซึ่งในช่วงเวลาต่อมาก็ได้ทำการขยายการทำงานในธุรกิจอินเทอร์เน็ตโดยการเปิดตัวเว็บไซต์ขององค์กรที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ ขึ้นมา ทั้งนี้เนื่องมาจากองค์กรมีนโยบายเพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ในเครือผ่านเครือข่าย รวมถึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการรายงานข่าวของกองบรรณาธิการ เช่นการเป็นแหล่งข้อมูลในการสืบค้นเพิ่มเติม อีกทั้งองค์กรหวังจะให้เป็นการเพิ่มผลทางด้านการตลาดในอนาคตอีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้องค์กรยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการบริการข่าวสารผ่านสื่อติดตามตัว ไม่ว่าจะเป็นการให้ความร่วมมือกับบริษัทโฟนลิงค์เปิดบริการ “นิวส์ ลิงค์” ให้บริการข่าวทุกต้นชั่วโมง รวมถึงการบุกเบิก “เนชั่นออนไลน์” ซึ่งเป็นการให้บริการข่าวสารและบริการจดหมาย

อิเล็กทรอนิกส์สำหรับกลุ่มผู้ใช้บริการที่มีคอมพิวเตอร์ โดยในปัจจุบันการดำเนินงานด้านนี้องค์กรได้จัดทำเป็นธุรกิจอี-คอมเมิร์ซซึ่งเป็นการขยายธุรกิจเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของระบบเศรษฐกิจใหม่บนอินเทอร์เน็ต

นโยบายอีกประการในการขยายธุรกิจข้ามสื่อคือ การที่ผู้บริหารเล็งถึงความสามารถของบุคลากรในองค์กร เนื่องจากองค์กรเห็นว่าทรัพยากรที่มีค่าที่สุดในองค์กรคือ นักข่าวขององค์กรที่มีประสบการณ์ในการทำสื่อหนังสือพิมพ์ที่มีฐานข้อมูลที่เข้มแข็งซึ่งจะสามารถทำให้เกิดประโยชน์ที่สุดนั้นก็โดยการสร้างเครือข่ายในสื่อต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานในสื่อหนังสือพิมพ์มีความจำกัดเรื่องความเร็วในการนำเสนอและไม่สามารถสื่อสารให้กับคนทุกระดับชั้น ดังนั้นการสร้างเครือข่ายโทรทัศน์และวิทยุ ก็เป็นการตอบสนองของความต้องการข่าวสารครบวงจรโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

จากการศึกษา “การเป็นเจ้าของข้ามสื่อและผลกระทบ:วิเคราะห์จากกลุ่มเดอะเนชั่น” ของจักรกฤษ เพิ่มพูล ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบจากการที่องค์กรขยายธุรกิจข้ามสื่อในแง่ของผลกระทบในเชิงบริหารทำให้เกิดการโยกย้ายบุคลากรไปยังสื่ออื่น ทำให้บุคลากรที่ถูกโยกย้ายเหล่านั้นต้องเข้าไปทำงานกับสื่อใหม่ที่ตนเองอาจไม่มีความคุ้นเคยมาก่อน สิ่งที่เขาไม่ได้สำหรับนักข่าวในการเข้าสู่เส้นทางของการทำงานในสื่อต่าง ๆ นั่นคือเขาต้องสร้างทักษะพื้นฐานสู่การทำสื่อ และเรียนรู้ที่จะต่อยอดทักษะใหม่อันเกิดจากการทำงานกับสื่ออื่นที่ไม่ใช่หนังสือพิมพ์

Ann Nykanen, ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ของ WBBM-TV ในชิคาโก กล่าวว่า "การทำข่าวโทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์นั้นมีความแตกต่างกัน นักข่าวโทรทัศน์ต้องคิดในเรื่องของการออกเสียงและภาพก่อนที่จะเขียนเรื่องเพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมด...แต่ทั้งสองสื่อที่พยายามทำสิ่งเดียวกันอยู่ เครื่องมือนั้นมีความแตกต่างกัน และแต่ละอย่างก็มีข้อดีของมันเอง ในสื่อโทรทัศน์เรื่องของภาพและเสียงเป็นที่ดึงดูดคนอย่างได้ผล แต่ไม่สามารถให้ข้อมูลในเชิงลึกได้อย่างที่หนังสือพิมพ์ทำ..."²

² Bruce D. Itule ,Douglas A. Anderson,News writing and reporting for Today's Media (Singapore:Mc Graw-Hill inc.,1994), p.21.

ดังนั้นนักข่าวที่สามารถอยู่รอดได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะบางอย่างให้เกิดขึ้นเพื่อที่จะสามารถทำงานในสื่อใหม่ได้ แต่การที่จะพัฒนาทักษะใหม่โดยที่ลืมทักษะเก่านั้นคงเป็นไปได้ในการทำงานของกลุ่มเดอะเนชั่น ทั้งนี้เนื่องจากว่ายังมีบุคคลบางกลุ่มที่ต้องทำงานมากกว่าสื่อเดียวในเวลาเดียวกัน เนื่องจากองค์กรมีปัญหาในการสร้างบุคลากรให้เพียงพอกับงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาของเศรษฐกิจ หรือปัญหาของการทำงานที่ต้องอาศัยคนที่มีความสามารถมากซึ่งมีอยู่น้อยคนในองค์กร ทำให้นักข่าวทำงานในลักษณะที่ ผู้วิจัยเรียกว่า “การทำงานหลายสื่อ” คือการทำงานที่ไม่ได้เข้าไปทำสื่อหนึ่งสื่อได้อย่างเต็มตัว เช่น นายสุทธิชัย หยุน ที่แม้ว่าจะไปทำรายการทางโทรทัศน์แล้วก็ตาม แต่ก็ยังเขียนบทวิจารณ์บทความลงในหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ

ทักษะ และความชำนาญของนักข่าวแต่ละคนที่ถูกหล่อหลอมมาจากการทำงานที่มีกลไกแต่ละอย่างทำให้เกิด “ความเข้าใจในการทำงาน” ในองค์กรของสื่อแต่ละชนิดที่มีความแตกต่างกันในหลายแง่มุม ดังนั้นนักข่าวจึงต้องมีการปรับตัวเมื่อทำงานในองค์กรที่ขยายงานไปสู่ธุรกิจข้ามสื่อ ทำให้นักข่าวที่มีความคุ้นเคยกับการทำงานในสื่อเดิมในองค์กรอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานเพื่อให้สามารถทำงานในสื่อที่มีการนำเสนอแตกต่างไปจากเดิม นักข่าวที่มาจากต่างสายงานกันอาจมีวิธีการปรับตัวที่แตกต่างกัน นักข่าวที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากอาจใช้เวลาในการปรับตัวแตกต่างกับนักข่าวที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย อีกทั้งนักข่าวต้องสามารถทำงานได้หลากหลายกว่าเดิมเพื่อรองรับการขยายงานในธุรกิจสื่อต่างๆ ขององค์กร

การทำงานในลักษณะที่นักข่าวต้องทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อจึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาเนื่องจากแนวโน้มการดำเนินงานขององค์กรสื่อสารมวลชนในประเทศไทยนั้นน่าจะขยายตัวไปสู่ธุรกิจครบวงจรได้มากขึ้นในอนาคต การผลิตนักข่าวและการพัฒนาตนเองของนักข่าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการในขณะนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำงานด้านสื่อสารมวลชนในยุคปัจจุบัน

ปัญหานำวิจัย

- 1) นโยบายในการทำงานข้ามสื่อเป็นอย่างไร
- 2) การปรับตัวของนักข่าวในการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อมีอะไรบ้าง
- 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อ คืออะไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาการปรับตัวของนักข่าวที่มาจากสายงานในการทำงานข้ามสื่อและหลายสื่อ
- 2) ศึกษาผลกระทบที่มีต่อนักข่าวเมื่อองค์กรขยายธุรกิจข้ามสื่อ
- 3) ศึกษาคุณลักษณะของนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและหลายสื่อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพื่อเป็นแนวคิดในการปรับปรุง และพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กรที่มีธุรกิจหลายสื่อ
- 2) เพื่อเป็นแนวทางให้แก่นักข่าว องค์กร ที่ต้องการทำงานขยายธุรกิจข้ามสื่อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น” นี้มีแนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อยู่ 5 แนวคิด คือ

1. แนวคิดเรื่องการประหยัดจากขอบเขตและการประหยัดจากขนาด
2. แนวความคิดเรื่องสื่อคือสาร
3. แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของสื่อมวลชนแต่ละชนิด
4. แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของนักข่าว
5. แนวคิดเรื่องการทำงานสองสื่อและทักษะที่หลากหลาย

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้คือ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “วัฒนธรรมองค์การสื่อสิ่งพิมพ์กับขีดความสามารถในการขยายธุรกิจข้ามสื่อ” ของ ยุวดี มณีกุล

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นเจ้าของข้ามสื่อและผลกระทบ: วิเคราะห์จากกลุ่มเดอะเนชั่น” ของ จักรกฤษ เพิ่มพูล

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “วัฒนธรรมองค์การกับการถ่ายทอดและความตระหนักในจริยธรรมแห่งวิชาชีพในองค์กรหนังสือพิมพ์” ของ ชัยกฤษณ์ ศรีปักษา

แนวคิดเรื่องการประหยัดจากขอบเขตและการประหยัดจากขนาด¹

แนวคิดนี้เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง Nicholas Granham ได้มองปรากฏการณ์ในยุคสารสนเทศที่มีการพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสารและคมนาคมที่ก้าวหน้าอย่างมากส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคมรวมไปถึงวัฒนธรรม คนในสังคมปัจจุบันเปิดรับประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านทางสื่อมากกว่าจากประสบการณ์ตรง ดังนั้นในอุตสาหกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้พยายามสร้างอุปกรณ์ทันสมัยใหม่ประกอบไปเข้ากับสื่อ เช่นเครื่องเล่น DVD เครื่องเล่นVDOซีดี เพื่อให้สื่อกลายเป็นศูนย์รวมความบันเทิงและข้อมูลข่าวสาร

¹ วิชา อุตมฉันท, ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิดและบทเรียนจากนานาประเทศ (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไอคอนพรินติ้ง, 2545), หน้า97-104.

ในส่วนของด้านการผลิตเนื้อหา(หรือที่เรียกกันว่าสินค้าวัฒนธรรม) นั้นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศได้สร้างช่องทางใหม่ๆ ในการส่งสินค้าวัฒนธรรมสู่ผู้ชมถึงที่บ้านเช่น ดาวเทียม เคเบิลทีวี วีดีโอเทป ฯลฯ ซึ่งทำให้พื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เคยถูกรอบคองจากสื่อรูปแบบเดิม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และเซลลูลอยด์ (Celluloid) เปลี่ยนไปสู่สื่ออิเล็กทรอนิกส์

หลายๆ คนกล่าวไว้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ ในการสร้างอิสระทางวัฒนธรรม ความหลากหลาย และจำนวนที่เพิ่มขึ้นของสินค้าวัฒนธรรม(ข้อมูลข่าวสาร) จะมีราคาถูกลงและเข้าถึงอย่างสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดอำนาจการควบคุมจากรัฐในเรื่องของเสรีภาพและการเซ็นเซอร์

แต่สำหรับGranham ได้แสดงข้อโต้แย้งกับความคิดดังกล่าว เขาเห็นว่าการมองในลักษณะเช่นนั้นผิวเผินเกินไป ขาดการดูประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา และมัวสนใจอยู่กับข้อดีของเทคโนโลยี ไม่สนใจกับความสัมพันธ์ทางสังคม เราต้องวิเคราะห์และมองถึงโครงสร้างภายในสังคม แล้วจะเห็นว่ามันมีเรื่องอุดมการณ์ผลประโยชน์ของชนชั้นปกครองอยู่

ประเด็นหลักที่Granhamพูดคือ เรากำลังอยู่ในสังคมที่มีรูปแบบการผลิตแบบทุนนิยมเต็มขั้น ข้อมูลข่าวสารถูกทำให้เป็นสินค้าวัฒนธรรมที่หมุนอยู่ในเรื่องของการหากำไรและการแลกเปลี่ยนซื้อขายตามกลไกของตลาด ซึ่งการผลิตสินค้าวัฒนธรรมแต่ละตัวมีลักษณะเฉพาะคือ สินค้าเหล่านี้เป็นผลผลิตต้นแบบ (Prototype) ที่มีราคาของการผลิตครั้งแรกสูงเมื่อเทียบกับการผลิตซ้ำและการแจกจ่าย การผลักดันสินค้าไปสู่ตลาดผู้บริโภคจำนวนมากและการผลิตในปริมาณมากๆ หลายๆ ครั้งยิ่งทำให้ต้นทุนการผลิตถูกลงและมีผลกำไรเพิ่มขึ้นในส่วนนี้เป็นความคิดที่สอดคล้องกับงานของ Graham A. and Davies G.(1997) อ้างถึงใน วิชา อุดมฉันท(2544)²

ทั้งสองให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนให้สื่อขนาดใหญ่สร้างความได้เปรียบเหนือคนอื่นภายใต้สิ่งแวดล้อมของการสื่อสารในยุคสังคมสารสนเทศดังนี้

ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อคือ เทคโนโลยีดังจะเห็นได้จากเทคโนโลยีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาของโทรทัศน์ที่มีเทคโนโลยีที่เข้ามารองรับไม่ว่าจะเป็นระบบไฟเบอร์ออปติกที่ทำให้เกิดการกระจายสัญญาณที่รวดเร็ว

² เรื่องเดียวกัน, หน้า97

เร็วขึ้น ระบบการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมที่ช่วยทำให้การรับส่งสัญญาณเกิดขึ้นพร้อมกันทั่วโลก และมีหลากหลายช่อง (Multi-Channel)

จากปัจจัยด้านเทคโนโลยีมาจนถึงกระบวนการผลิตจะเห็นปัจจัย 2 ประการที่ทำให้เกิดความได้เปรียบคือ การประหยัดจากขนาด และการประหยัดจากขอบเขต

การประหยัดจากขนาด (Economies of Scale) หมายถึงในการผลิตรายการกระจายเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการโทรทัศน์ต้องการค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) สูงมากผิดปกติ แต่ต้นทุนการผลิตหน่วยสุดท้าย (Marginal Cost) กลับต่ำมากคือ สารชิ้นหนึ่งเมื่อผลิตเสร็จแล้ว การจะนำสารนั้นไปส่งผู้รับสารไม่ว่าจะมีจำนวนมากหรือน้อยต้นทุนไม่ต่างกัน ซึ่งในเกือบปีต่อๆ มา การลงทุนจะค่อยๆ น้อยลงจนเกือบเป็นศูนย์ เรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “การประหยัดจากขนาด”

ปัจจัยต่อมาคือ การประหยัดจากขอบเขต (Economies of Scope) เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมากขึ้นทำให้เกิดการบรรจบ (Convergence) กันของสื่อต่างๆ กิจกรรมของสื่อหนึ่งสามารถลดต้นทุนหรือเพิ่มรายได้ให้กับอีกสื่อหนึ่งเพราะสามารถนำผลผลิตของสื่อไปใช้ร่วมกันเมื่อแปลงเป็นระบบดิจิทัลทำให้สามารถดึงข้อมูลมาใช้ การจัดเก็บข้อมูลและการนำข้อมูลต่างๆ มาตกแต่งและคัดลอกใหม่ทำได้โดยไม่มีพรมแดนระหว่างสื่อมาคั้นอีกต่อไป กล่าวคือการนำข้อมูลจากหนังสือพิมพ์มาใส่ไว้ในอินเทอร์เน็ตก็ทำได้ง่ายขึ้นเพราะผู้จัดทำไม่มีความรู้ด้านภาษาคอมพิวเตอร์ก็สามารถทำโดยอาศัยการบรรจบกับของสื่อมาใช้ในการดึงข้อมูลที่มีอยู่มาใส่ในระบบได้ เป็นการลดขั้นตอนการผลิตลงได้ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วและสะดวก

แนวคิดนี้สามารถนำมาวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรและแนวทางในการทำงานข้ามสื่อของกลุ่มเดอะเนชั่น เนื่องจากกลุ่มเดอะเนชั่นเป็นองค์กรสื่อที่ดำเนินงานในรูปแบบสื่อครบวงจรที่แสวงหากำไร ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในองค์กรเพื่อให้เกิดกำไรมากที่สุด แนวคิดเรื่องการประหยัดจากขอบเขตและการประหยัดจากขนาดจึงน่าจะสามารถอธิบายถึงปัจจัยที่เอื้อให้องค์กรสามารถบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในขณะที่ไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการผลิตมาก

แนวความคิดเรื่องสื่อคือสาร (The Medium is the Message)

แนวความคิดเรื่องสื่อคือสารนี้ได้ถูกนำเสนอในปี 1964 โดย Marshall McLuhan นักวิชาการในสำนักโทรอนโต McLuhan ได้เสนอแนวคิดของเขาว่าผลกระทบจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนั้นมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของมนุษย์คือ สื่อทุกชนิดขยายประสบการณ์ด้านผัสสะของมนุษย์ (Extension of experience) โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ทำให้คนจำนวนมากสามารถรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่ต่างๆ ได้ภายในเวลาที่รวดเร็ว พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้อุปสรรคด้านระยะเวลาและระยะทางในการสื่อสารลดลง

ความสนใจของ McLuhan ในเรื่องสื่อกับประสบการณ์ของมนุษย์นั้นคือ เขาสนใจในรูปแบบของสื่อ (form /media) สนใจว่ามนุษย์มีประสบการณ์อย่างไร เนื่องจากเขาคิดว่าเพียงแค่การเปลี่ยนตัวสื่อ (form /media) ก็สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับประสบการณ์ของมนุษย์แล้ว โดยปกติมนุษย์รับรู้ผ่านประสบการณ์ผ่านทางสัมผัสทั้ง 5 คือ การมองเห็น การได้กลิ่น การสัมผัส การได้ยินและการรับรส แต่เทคโนโลยีทำให้คนเราให้ความสำคัญกับผัสสะด้านหนึ่งด้านใดมากกว่าอีกหลายด้านที่เหลือ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อรูปแบบในการสื่อสารอยู่ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ ประสบการณ์ของมนุษย์ที่อยู่กับสื่อสิ่งพิมพ์คือ การอ่านจะส่งเสริมวิถีคิดแบบมีเหตุผล การหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ เนื่องจากการอ่านทำให้คนสามารถมีช่วงเวลาในการหยุดคิดใช้สติในการพิจารณาไตร่ตรองได้ทุกเวลา และการนำเสนอข้อมูลในสื่อสิ่งพิมพ์นี้เป็นแบบลายลักษณ์อักษร มีรายละเอียดในเรื่องต่างๆ อย่างครบถ้วนผู้รับไม่ต้องสร้างความเข้าใจในด้านความหมายเพิ่มเติมเนื่องจากมีรายละเอียดในเนื้อหาอยู่แล้ว ผู้อ่านไม่ต้องนำตัวเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาความหมายของสื่อและเป็นการรักษาระยะห่างของตัวเองกับเรื่องที่กำลังอ่านเพราะผู้อ่านจะเป็นผู้ควบคุมการสื่อสาร ทำให้สื่อมีอำนาจใ้มน้าวผู้อ่านได้น้อยกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แต่รูปแบบประสบการณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์จะทำให้คนแยกตัวอย่างโดดเดี่ยวทั้งนี้เพราะการอ่านหนังสือต้องการความเป็นส่วนตัวทำให้ผู้อ่านมีอิสระทางความคิด McLuhan เรียกสื่อในรูปแบบนี้ว่าสื่อร้อน “hot media”

ในทางตรงกันข้ามสื่อโทรทัศน์ที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้ประสบการณ์ของผู้รับสารมีลักษณะเอาตัวเข้าไปผูกพันกับเรื่องราวสูงมากทั้งนี้ที่ตัวสื่ออาจไม่ได้ให้ข้อมูลต่างๆ มากมาย McLuhan เรียกสื่อโทรทัศน์ว่าสื่อเย็น “cool media” เนื่องจากสื่อชนิดนี้ทำให้การรับรู้เกิดความคลุมเครือ ผู้ชมต้องใช้ความคิดในการเชื่อมโยงข้อมูลที่หายไปจากการรายงาน ทั้งนี้เพราะสื่อประเภทนี้เป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียงทำให้เกิดความดึงดูดใจและนำผู้ชมให้เกิดความใกล้ชิดกับเหตุการณ์และผู้ชมนำตัวเองเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์มากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากนักข่าวจะใช้ภาพ

แทนการอธิบายเหตุการณ์ทั้งหมดผู้ชมจึงต้องเชื่อมโยงภาพและการรายงานข่าวเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อเหตุการณ์เกิดการนำตัวเข้าไปมีส่วนร่วมกับข่าวอย่างไม่รู้ตัว นอกจากนี้การควบคุมการสื่อสารของผู้ชมทำไม่ได้เนื่องจากการนำเสนอในสื่อโทรทัศน์มีลักษณะที่ต่อเนื่องต้องดูตามเวลาที่ทางสถานีกำหนดและไม่มีจังหวะให้หยุดคิดไตร่ตรอง ทำให้ประสบการณ์ของผู้ชมมีลักษณะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ไม่มีเวลาคิดใคร่ครวญหาเหตุผล

จึงเป็นที่มาของข้อสรุปของ McLuhan ว่า เพียงแค่สื่อก็เป็นสารแล้ว “Medium is the Message”

นอกจากนี้เขายังให้ข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่ารูปแบบของเนื้อหาบางชนิดมีความเหมาะสมกับการนำเสนอในสื่ออื่นในขณะที่เนื้อหาบางชนิดเหมาะกับการนำเสนอในสื่ออื่น

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถอธิบายนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อมีวิธีการในการพัฒนารูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันในการสื่อต่างๆ เพื่อตอบสนองประสบการณ์ของผู้รับสารที่แตกต่างกันในแต่ละสื่อ รวมถึงทำให้ทราบว่านักข่าวที่ทำงานในสื่อต่างๆ ของกลุ่มเดอะเนชั่นมีการตระหนักและใช้ประโยชน์จากคุณสมบัติเหล่านี้มากน้อยเพียงไร

แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของสื่อมวลชนแต่ละชนิด

สื่อแต่ละสื่อมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันในหลายด้าน ดังนั้นการที่เราจะสามารถทำงานกับสื่ออื่นๆ ต้องมีความเข้าใจในคุณลักษณะของสื่อก่อน เพื่อจะสามารถทำงานในสื่อต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

● หนังสือพิมพ์

ถือได้ว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีความเก่าแก่มากที่สุด เป็นสื่อที่นำตัวหนังสือและภาพถ่ายไปสู่การเห็นของผู้รับสาร แต่ต้องอาศัยความสามารถของการอ่านของผู้รับสาร มีความล่าช้าในการส่งสารคือทำได้เพียงวันละ 1-2 ครั้งเนื่องจากมีกระบวนการผลิตนานและด้วยความล่าช้าของกระบวนการผลิตนี้เอง จึงทำให้การเสนอข่าวสารไม่ทันเหตุการณ์เท่าที่ควร แต่เป็นสื่อที่สามารถให้รายละเอียดของข่าวได้ดี เป็นสื่อที่สามารถพบปะติดตัวผู้รับสารได้ทุกหนทุกแห่ง และสามารถใช้เวลาในการอ่าน ทำความเข้าใจได้นานเท่าที่ผู้ใช้ปรารถนา แต่ไม่สามารถดึงดูดคนได้มากเพราะไม่มีภาพเคลื่อนไหวอย่างโทรทัศน์หรือเสียงจากวิทยุ

บุคลากรหนังสือพิมพ์

นักหนังสือพิมพ์ปัจจุบันต้องมีคุณสมบัติในเรื่องของการเป็นผู้ที่กระตือรือร้น ใครรู้ มีความสามารถในการถ่ายทอด มีความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเป็นต้น เพราะผู้อ่านมีความรู้และการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ต้องการข้อมูลข่าวสารประกอบความรู้และการตัดสินใจในหลายๆ ด้าน ดังนั้นนักข่าวหนังสือพิมพ์ต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นในตัวข่าวและหนังสือพิมพ์ที่ตนทำงานอยู่ และต้องมีความเข้าใจวิธีการเขียนข่าวที่สามารถบอกเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นให้ผู้อ่านเข้าใจได้โดยอาศัยการเขียน เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ผู้รับต้องใช้อ่านเป็นหลักในการรับสาร

● สื่อกระจายเสียง

สื่อวิทยุและโทรทัศน์มีความแตกต่างจากสื่อหนังสือพิมพ์ในแง่ที่ว่าเป็นสื่อที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในการรับส่งสัญญาณ ไม่มีเนื้อหาในตัวเอง เป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายทอดสดหรือรายงานนอกสถานที่เพราะสามารถเข้าถึงคนได้มากโดยใช้เวลานับวินาที ดังนั้นการรายงานข่าวในสื่อกระจายเสียงเหล่านี้ต้องอาศัยหลักการเขียนข่าวที่เข้าใจได้ง่ายเนื่องจากผู้ฟังไม่สามารถกลับมาฟังซ้ำซ้ำได้อีก ซึ่งวิธีการเขียนข่าวจึงควรยึดหลักพื้นฐานดังนี้

1. ใช้ภาษาที่ง่ายต่อความเข้าใจ
2. เขียนให้ประโยคมีความสั้น กระชับ ไม่ควรใช้คำที่เยิ่นเย้อ
3. ควรเน้นประเด็นที่สำคัญเพียงประเด็นเดียว

ทั้งนี้เนื่องจากการรายงานข่าวผ่านทางสื่อกระจายเสียงนั้นมีจุดประสงค์ที่แตกต่างจากการทำสื่อหนังสือพิมพ์คือ การรายงานข่าวในสื่อกระจายเสียงนั้นมุ่งเพียงแค่การนำเสนอข่าวสารที่รวดเร็วและรวดเร็วเพื่อให้ผู้ฟังจะได้รับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด

สิ่งที่ทำให้สื่อวิทยุและโทรทัศน์มีแตกต่างจากสื่อหนังสือพิมพ์คือ จากอดีตที่ผ่านมาทั้งวิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อที่ถูกควบคุมโดยรัฐบาลทำให้นักข่าวต้องมีความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวที่ไม่เพียงแต่ไม่รายงานข่าวที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐของรัฐเท่านั้น แต่ทั้งสองสื่อยังคงเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์รัฐบาล นักข่าวทำงานขึ้นกับหน่วยงานของรัฐทำให้ถูกครอบงำทางความคิดการนำเสนอข่าวจึงเป็นการทำงานแบบราชการ

ภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬจึงมีข้อเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสื่อของรัฐและให้หลักประกันแก่สิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนและปลดปล่อยสื่อวิทยุและโทรทัศน์ให้เป็น

อิสระจากการครอบงำของรัฐ ทำให้รัฐบาลชั่วคราวในขณะนั้นซึ่งมี นายอานันท์ ปันยารชุน เป็น นายกรัฐมนตรีจัดตั้งคณะกรรมการปรับปรุงสื่อของรัฐขึ้น 3 คณะคือ คณะอนุกรรมการปรับปรุง กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับสื่อมวลชน คณะอนุกรรมการจัดทำแผนระยะยาว คณะอนุกรรมการ ปรับปรุงหน่วยงานสื่อของรัฐ ทำให้เกิดข้อเสนอในการจัดระเบียบสื่อทั้งวิทยุและโทรทัศน์ขึ้นมาเช่น

- การยกเลิกระเบียบว่าด้วยการบริหารวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ 2518 และคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์หรือกบว. โดยแทนที่ด้วยระเบียบว่า ด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 2535 และให้คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจาย เสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติหรือกช. ทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์
- การสั่งยกเลิกคำสั่งและหนังสือเวียนของกบว. 63ฉบับ แก้ไข 14ฉบับ ยกเลิก พร.15 และ พร.17 ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2495 (แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ.2530)
- ให้มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ใหม่ในระบบยูเอชเอฟ 2 สถานี โดยเปิดให้มีการประมูล

ทั้งนี้เรื่องกรรมสิทธิ์ของคลื่นวิทยุและโทรทัศน์ยังไม่มีกรขยายออกสู่ภาคธุรกิจเอกชนและ ภาคประชาชนแม้ว่าจะมีการเปิดให้เอกชนเข้าดำเนินงานด้านวิทยุในรูปของการเช่าซื้อเวลาออก อากาศ และเปิดให้มีสถานีโทรทัศน์แห่งใหม่แต่ทั้งหมดยังคงอยู่ภายใต้สัมปทานจากรัฐบาล ซึ่งเป็น การรักษาโครงสร้างหลักด้านเอกสิทธิ์ของรัฐในการเป็นเจ้าของคลื่นวิทยุโทรทัศน์และควบคุมเนื้อหา ของรายการประเภทต่างๆ ดังเช่นที่ผ่านมา

แต่ถึงอย่างไรก็ตามการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารผ่าน ทางสื่อกระจายเสียงนี้ทำให้เกิดความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ นัก วิทยุ นักวิชาการ และประชาชนเกิดเป็นรูปแบบใหม่ในการนำเสนอรายการต่างๆ

ในส่วนของสื่อวิทยุทำให้เกิดรายการประเภทรายการข่าว (News bulletin) วิเคราะห์ข่าว (News commentary) การเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ฟังผ่านการโทรศัพท์เข้าไปในรายการซึ่งจัด ขึ้นโดยเอกชนไม่ว่าจะเป็นรายการสายตรงจากห้องข่าวของวิทยุเนชั่น รายการเปิดประเด็นของ บริษัททวอท์ซด์็อก เป็นต้น

สื่อโทรทัศน์นอกเหนือจากการตั้งสถานีใหม่ในระบบยูเอชเอฟขึ้นมาหนึ่งแห่งคือ สถานีโทรทัศน์ไอทีวีซึ่งดำเนินงานโดยบริษัทสยามอินโฟเทคนเมนท์จำกัดแล้ว สื่อโทรทัศน์ได้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่นมีการเติบโตของธุรกิจการผลิตละครโทรทัศน์ทำให้เกิดรายได้จากการโฆษณาสามารถนำมาลงทุนในการพัฒนาการผลิตได้ต่อไป มีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอรายการข่าวให้มีความรวดเร็วมากขึ้น มีสีสันและน่าตื่นตาตื่นใจมากขึ้น

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงสื่อกระจายเสียงสองประเภทคือวิทยุและโทรทัศน์ในแง่ของธรรมชาติของสื่อกลุ่มเป้าหมาย และคุณลักษณะของบุคลากรที่ทำงานในสื่อเหล่านั้นๆ

วิทยุ

เป็นสื่อที่มีความเก่าแก่รองลงมาจากหนังสือพิมพ์ ทำการสื่อสารกับผู้รับสารโดยวิธีการใช้เสียงซึ่งสามารถส่งไปได้ทุกหนแห่งที่มีเครื่องรับเนื่องจากเป็นการกระจายเสียงโดยการใช้คลื่นวิทยุส่งออกไป สามารถสื่อสารได้ด้วยความเร็วเพราะสามารถทำได้ตลอดเวลาของการออกอากาศในแต่ละวัน ทำให้ผู้รับสารสามารถติดตามข่าวสารได้ทันเหตุการณ์เสมอ

ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้ฟังพลาดการรายงานข่าวในช่วงเวลาหนึ่งก็ไม่สามารถได้ประโยชน์จากการรายงานข่าวในช่วงนั้นต่างกับหนังสือพิมพ์ที่วันทั้งวันผู้รับสารก็ยังมีสารอยู่ในมือสามารถหยิบอ่านได้ตลอดเวลา ข่าวสารจากวิทยุนี้ไม่สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงได้ เป็นสื่อที่อาศัยการฟังของผู้รับสาร ในด้านของรายละเอียดในการเสนอข่าวสารในแต่ละช่วงมีน้อยเนื่องจากมีเวลาจำกัดในการนำเสนอข่าว

บุคลากรวิทยุ

เนื่องจากจำนวนสถานีวิทยุมีอยู่อย่างมากมายทั้งสถานีวิทยุระบบเอเอ็มและระบบเอฟเอ็ม เมื่อแต่ละคนต่างมีเครื่องมือในการสื่อสารเหมือนกันและมีการแข่งขันกัน เพื่อดึงดูดผู้ฟังวิทยุให้มาฟังสถานีของตนซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับผู้จัดรายการวิทยุต่างๆ เพราะปัจจุบันนี้เทคโนโลยีก้าวหน้ามากการหมุนเปลี่ยนคลื่นหรือการตั้งคลื่นของสถานีที่ต้องการฟังไว้ล่วงหน้าก็ทำได้ง่าย ดังนั้นบุคลากรของสื่อวิทยุต้องมีส่วนในการใช้เทคนิคในการดึงดูดผู้ฟังด้วยวิธีต่างๆ เช่น การหาผู้จัดรายการที่มีความสามารถ เป็นที่รู้จักกันดีในกลุ่มผู้ฟังหรือบุคคลที่รู้จักกันดีในวงการใดวงการหนึ่ง เป็นต้น

นอกจากนี้นักข่าววิทยุต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจความหมายของข่าวคือ อธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจว่าข่าวเป็นอย่างไร ดึงความสำคัญของข่าวออกมา ต้องเป็นนักเขียนที่ดี คือเสนอโดยชัดเจน เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจได้เมื่อได้ยินเป็นครั้งแรก เพราะผู้ฟังไม่สามารถย้อนกลับมาฟังเรื่องราวของข่าวได้อีก นอกจากนี้บุคลากรเหล่านั้นต้องสามารถทำงานภายใต้แรงกดดัน ความเร่งรีบเนื่องจากว่าต้องทำงานแข่งขันกับเวลาเป็นนาที ๆ ไป ซึ่งต่างกับนักหนังสือพิมพ์ที่แม้ต้องทำงานภายใต้แรงกดดันของเวลาในช่วงของการปิดต้นฉบับแต่บุคคลเหล่านั้นก็ทำงานปิดข่าวเป็นชั่วโมง ๆ ไป บุคลากรวิทยุนั้นนอกจากเป็นนักเขียนที่ดีแล้วยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตข่าววิทยุอีกด้วย

โทรทัศน์

เป็นสื่อที่นำสารไปยังผู้ฟังได้ทั้งภาพและเสียงมีความสมจริงสมจัง เพราะมีการเคลื่อนไหวสามารถเข้าถึงผู้คนได้กว้างขวางและนำเสนอข่าวได้อย่างรวดเร็วสามารถรายงานข่าวได้แม้แต่การรายงานสดและสามารถทำได้ตลอดทั้งวันที่มีการออกอากาศ การนำเสนอรายการต่าง ๆ มีความหลากหลายโดยเนื้อหาส่วนใหญ่ของรายการต่าง ๆ จะเน้นด้านบันเทิงเป็นสำคัญ

จะเห็นได้ว่าทั้งวิทยุและโทรทัศน์มีการนำเสนอที่รวดเร็วทันท่วงทีที่เกิดเหตุการณ์ ทำให้ผู้ชมได้รับรู้ในเหตุการณ์อย่างรวดเร็วและมีความรู้สึกร่วมในเหตุการณ์ เพราะนักข่าวจะทำการรายงานสดจากสถานที่เกิดเหตุ ดังนั้นการรายงานข่าวแบบนี้ต้องอาศัยทักษะพิเศษในการทำข่าว เนื่องจากว่าการรายงานสดไม่สามารถขัดเกลาภาษาที่ใช้ได้มาก ต้องทำงานตามกำหนดเวลาอย่างเคร่งครัด ซึ่งบางครั้งเวลาในการทำงานไม่ว่าจะเป็นการเขียนข่าวเพื่อรายงาน การเรียบเรียงและทำบทพูดเพื่อใช้ในการออกอากาศนั้นไม่ถึง 1 ชั่วโมง

บุคลากรโทรทัศน์

การนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์มีความยุ่งยากซับซ้อนกว่าการนำเสนอข่าวในสื่ออื่น ๆ ต้องมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ในการถ่ายทอดภาพและต้องเผชิญกับอุปสรรคในการที่จะถ่ายทอดภาพที่ดีของบุคคลต่าง ๆ ในขณะที่กลุ่มนักข่าวห้อมล้อมบุคคลที่เป็นข่าวไว้ ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์นั้นควรมีบุคลิก ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในครั้งแรกที่ได้รับชมข่าว มีปฏิภาณไหวพริบ สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ดี
2. มีความสนใจในข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันและมีความรู้ทั่วไปที่ดี
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถผสมผสานระหว่างการนำเสนอข้อมูลที่มีอยู่และการสื่อสาร

ให้คนฟังสามารถเข้าใจได้

4. มีทักษะการเขียนที่ดี และสามารถเขียนข่าวให้สอดคล้องกับภาพที่นำเสนอได้
5. ในการอ่านข่าวในโทรทัศน์นั้นเสียงของผู้ประกาศอย่างเดียวไม่เพียงพอต้อง หากต้องอาศัยบุคลิกที่ปรากฏต่อสายตาผู้ชมนั้นดูน่าเชื่อถืออีกทั้งต้องพยายามสร้างเอกลักษณ์ของผู้ประกาศแต่ละคนให้ผู้ชมสามารถจดจำได้

นอกจากนี้นักข่าวโทรทัศน์ต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ต้องสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างดี เนื่องจากกระบวนการทำงานของนักข่าวต้องอาศัยทีมงานมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นช่างกล้อง ช่างเสียง ช่างไฟและอื่นๆ และเพื่อให้ได้การรายงานที่ดีนักข่าวจะต้องสามารถทำความเข้าใจกับทีมงาน ถ่ายทอดความคิดที่จะนำเสนอข่าวแต่ละชิ้นให้กับทีมงานทราบ ให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อให้นำเสนอข่าวเป็นไปตามที่ต้องการ อีกทั้งต้องมีความสามารถในการเขียนข่าวโดยมีภาพประกอบการรายงานได้เพราะสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ใช้ทั้งภาพและเสียงการเขียนข่าวจึงต้องไม่เขียนซ้ำกับภาพที่สื่อออกไป

● อินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวนมากทั่วโลกเข้าด้วยกันด้วยเทคนิคการโต้ตอบที่เรียกว่า ทีซีพี/ไอพี (TCP/IP) ระบบ IP เป็นส่วนที่สำคัญในการเชื่อมโยงเครือข่าย ทำให้บุคคลในเครือข่ายสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลถึงกันได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งผู้ใช้ยังสามารถหลีกเลี่ยงข้อมูลที่ไม่ต้องการหรือไม่จำเป็นได้ด้วย

สำหรับประเทศไทยสื่ออินเทอร์เน็ตนับว่ายังใหม่มากเมื่อเทียบกับสื่ออื่น ๆ แม้ว่าคนส่วนใหญ่จะรู้จักคำว่า “อินเทอร์เน็ต” แต่กลุ่มผู้ใช้ยังอยู่ในวงจำกัด เพราะมีข้อจำกัดหลายด้านเช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เป็นพื้นฐานในการประมวลข้อมูลมีราคาสูง อีกทั้งยังมีเรื่องของภาษาและทักษะของผู้ใช้งาน ทำให้เป็นสื่อที่แพร่หลายเฉพาะในเมืองใหญ่

ในฐานะของการผลิตข่าวผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในเมืองไทยพบอยู่ 2 แบบ คือ การผลิตและการใช้หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ในเชิงธุรกิจ

การผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการผลิตคล้ายกับหนังสือพิมพ์ทั่วไป แต่กระบวนการผลิตไม่ต้องใช้ต้นทุนที่สูงเมื่อเทียบกับการผลิตด้วยกระดาษแบบเดิม แต่อาศัยการปรับข้อมูลไปสู่ World Wide Web ผ่านเครือข่ายของอินเทอร์เน็ตต่อไป

ในปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์หรือเรียกสั้นๆ ว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์ทั้งหมด 8 เว็บไซต์คือ ไทยรัฐ มติชน เดลินิวส์ ไทยโพสต์ ผู้จัดการออนไลน์ กรุงเทพธุรกิจ เดอะเนชั่น บางกอกโพสต์จากการศึกษาเรื่อง“บทบาทของเว็บมาสเตอร์ในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ออนไลน์” ของ กานตวี ปานสีเทา (2545) พบว่า องค์กรต่างๆ ที่จัดทำหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้นเพื่อจุดประสงค์ 5 ประการคือ

1. เสริมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหนังสือพิมพ์ฉบับเล่ม เป็นการปรับตัวให้ทันกับกระแสการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนให้หนังสือพิมพ์มีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งในเวลาอันรวดเร็ว
2. เป็นแหล่งรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับผู้อ่าน ทำให้หนังสือพิมพ์สามารถติดต่อกับผู้อ่านหรือสื่ออื่นๆ ภายนอกองค์กรได้ โดยสามารถรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าวที่ผ่านเข้ามายังสื่ออินเทอร์เน็ต
3. เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการทำเว็บไซต์ คือสามารถเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานที่อยู่ในเครือข่ายขององค์กรได้ บุคลากรภายในสามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดข้อมูลที่เคยตีพิมพ์มาแล้วเพื่อใช้เป็นแหล่งอ้างอิง
4. เป็นการประชาสัมพันธ์องค์กร เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ขององค์กรสู่ภายนอก โดยการจัดทำข้อมูลข่าวสารหรือแจ้งให้กับผู้เข้ามาใช้บริการได้ทราบถึงกิจกรรมที่องค์กรดำเนินการอยู่
5. เป็นช่องทางการค้าพาณิชย์ เป็นการสร้างมูลค่าทางการค้าให้กับหนังสือพิมพ์ จากการนำโฆษณาเข้ามาสนับสนุน และกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่จะสร้างรายได้โดยการรับสมัครเป็นสมาชิก หรือทำการขายข้อมูลข่าวสารผ่านทางช่องทางการสื่อสารนี้ การใช้หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์เชิงธุรกิจนี้อยู่ในรูปแบบการให้บริการขายข้อมูลโดยการเก็บอัตราค่าสมาชิกหรือขายข้อมูลเป็นเรื่องๆ ไป แต่ปัจจุบันการใช้หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์เชิงธุรกิจนี้ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน

ทั้งนี้งานวิจัยของกานตวี ปานสีเทา (2545) พบว่าการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างไปจากหนังสือพิมพ์ฉบับเล่ม มีเนื้อหาเพียงเล็กน้อยที่ทำขึ้นเพื่อนำเสนอบนเว็บไซต์เท่านั้น ซึ่งไม่ปรากฏในทุกเว็บไซต์ เช่น ผู้จัดการออนไลน์ที่มีการผลิตเนื้อหาเฉพาะสำหรับบนออนไลน์เท่านั้น

บุคลากรอินเทอร์เน็ต

จากงานวิจัยของ เกรียงไกร ทวีโชติกิจเจริญ(2534) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่สำคัญสำหรับบุคลากรที่เข้ามาทำงานในสื่อนี้ว่าต้องมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะการเขียน Homepage เพราะการนำเสนอข่าวในปัจจุบันอาศัยการนำเสนอจากหนังสือพิมพ์ฉบับเล่มมาใส่ในเว็บไซต์ของแต่ละฉบับ แต่ทั้งนี้ทักษะของนักข่าวในด้านนิเทศศาสตร์ยังคงจำเป็นอยู่ เนื่องจากอนาคตการทำหนังสือพิมพ์ในรูปแบบของหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการผลิตเนื้อหาขึ้นมาเอง

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เราได้ทราบถึงลักษณะของสื่อแต่ละสื่อที่มีความเหมือนและแตกต่างกันในบางด้าน ทำให้มองเห็นว่าแนวคิดนี้สามารถอธิบายว่าการที่นักข่าวของเดอะเนชั่นจะหันมาทำงานมากกว่าสื่อเดียวนั้นต้องมีการพัฒนาทักษะและรูปแบบการทำงานในด้านใดบ้าง เพื่อให้สามารถสร้างความสอดคล้องในการทำงานในสื่อต่างๆ ได้อย่างไรเนื่องจากลักษณะการทำงานในแต่ละสื่อ กลุ่มเป้าหมายและการถูกควบคุมโดยรัฐในแต่ละสื่อแตกต่างกัน

แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของนักข่าว

มีนักคิด นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายคุณลักษณะของนักข่าวไว้หลายท่านดังนี้

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2537) ใน “มุมมองสองปราชญ์” กล่าวว่าผู้สื่อข่าวน่าจะมีความสามารถในการที่จะสร้างแนวคิดวิเคราะห์ของตัวเองได้อย่างรวดเร็ว และสามารถเสาะหาข่าวที่ตนเองมองเห็น เป็นผู้ที่จะต้องแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวาง ต้องสร้างความชำนาญเฉพาะด้านบางอย่างให้กับตนเองและเป็นผู้ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ข่าวหรือประเด็นที่สำคัญได้

Sarah Niblock (1996) กล่าวไว้ใน “ Inside Journalism “ ว่างานของนักข่าวคือ

1. การค้นคว้า สืบเสาะ (Researching) เพราะงานข่าวคือการพยายามหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น และนักข่าวจำเป็นต้องรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ และรู้ว่าใครเป็นผู้ที่สำคัญในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้เปรียบเทียบในการหาข้อมูลของตน
2. การพิจารณา (Judgment) การพิจารณานี้รวมถึงการรู้ว่าเรื่องราวเรื่องไหนสำคัญกับผู้อ่าน และต้องเพิ่มเติมข้อมูลใดในแต่ละข่าว และโครงสร้างของข่าวว่าต้องลงในหน้าไหนหรือจะถ่ายทอดไปยังผู้รับด้วยวิธีอะไร ต้องให้ข้อมูลที่ทำให้ผู้รับเห็นและเข้าใจได้โดยง่ายทันทีในพื้นที่หรือเวลาที่จำกัด
3. การนำเสนอ (Presentation) นักข่าวต้องทราบว่าข่าวที่จะนำมาเสนอนั้น จะนำเสนอโดยวิธี

ใดที่จะเหมาะกับผู้รับ

สิ่งที่จะส่งเสริมการทำงานใน 3 ขั้นตอนนี้คือ การพยายามพัฒนาความสัมพันธ์ต่อแหล่งข่าวที่มีอยู่ การพัฒนาทักษะการสัมภาษณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญรองจากทักษะการเขียนที่เป็นพื้นฐานของนักข่าวทุกคน รวมถึงการมีความเข้าใจในเรื่องของกฎหมาย และความสามารถในการเขียนของนักข่าวแต่ละคน

สำหรับ Peter Medina และ Allan Shepherd (1996) กล่าวถึงแนวคิดเรื่องคุณลักษณะของนักข่าวไว้โดยรวมคือ นักข่าวต้องเป็นคนที่มีความสนใจในความเป็นไปต่างๆ และต้องรักษาความถูกต้องและเป็นกลาง รวมถึงการมีความรู้ด้านภาษาและยังต้องเข้าใจถึงความต้องการของสาธารณะ คำหนึ่งถึงสิ่งที่คนต้องการจะรู้หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ามีจมูกสำหรับข่าว “A Nose for news”

จากที่กล่าวมาเราพอจะแยกย่อยคุณสมบัตินักข่าวได้ดังนี้

มีความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) นักข่าวต้องพยายามคิด สงสัย ในสิ่งที่ตนได้เห็นได้ยินและได้อ่าน สังเกต จดจำและประมวลเหตุการณ์ว่า อะไรคือเหตุของเหตุการณ์และผลที่จะเกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

มีจมูกสำหรับข่าว (A nose for news) คือความสามารถที่จะรู้ว่าอะไรเป็นข่าวได้ในทันที เพราะในแต่ละวันมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างมากมาย นักข่าวต้องมีความสามารถที่จะคัดเลือกเอาข้อมูลสำคัญจากเหตุการณ์ต่างๆ มาทำให้เป็นสิ่งที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้นวิธีการที่จะสร้างคุณลักษณะดังกล่าวนี้อาจทำได้โดย การให้ความสนใจกับบุคคล ข่าวคราวต่าง ๆ ทั่วไป ฝึกให้มีมโนคติที่มีสมรรถภาพดีพอในการเข้าใจความต้องการของผู้อ่าน และรักษาความสนใจให้เขาไว้แม้เกิดการเปลี่ยนแปลง

มีจินตนาการ (Imagination) นักข่าวต้องสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ และสร้างเรื่องให้มีความเสมือนจริงเพื่อให้ผู้รับเกิดความเข้าใจแม้ไม่ได้พบกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง

มีความรู้กว้างขวาง เนื่องจากนักข่าวต้องเป็นผู้เชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง และต้องให้ความกระจ่างแก่ผู้รับสาร แม้เรื่องที่รายงานจะเป็นเรื่องที่ยากแก่ความเข้าใจก็ตาม นักข่าวจึงต้อง

เป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากด้านวิชาชีพของตนหรือเรื่องที่ตนสนใจเท่านั้น โดยสามารถหาความรู้ได้โดยการอ่าน การค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่นห้องสมุด อินเทอร์เน็ต และการเก็บแฟ้มข่าวและเรื่องราวของตนเองเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลย้อนหลังแก่ตัวนักข่าวเอง

มีความคิดอย่างมีเหตุผล การรวบรวมและเขียนข่าวต้องอาศัยความสามารถในการแยกแยะออกเพื่อพิสูจน์ผลต่าง ๆ ให้เห็นได้ง่าย ต้องการความสามารถในการผูกกรรมเข้าด้วยกันใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากในบางเหตุการณ์ที่ไม่ได้พบด้วยตนเอง นักข่าวต้องอาศัยการรวบรวมจากคำบอกเล่าของคนอื่นซึ่งอาจมีความแตกต่างกันไปผู้รวบรวมจึงต้องสามารถคิด แยกแยะความเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์นั้นได้เพื่อที่จะสามารถรายงานเหตุการณ์ได้ถูกต้อง

มีความสามารถใช้ภาษาได้กระชับ ถูกต้องและเข้าใจง่าย ในเรื่องของการเขียนได้ดีนั้น เป็นคุณลักษณะสำคัญอีกอย่างของนักข่าว เพราะว่าหากนักข่าวไม่ได้มีวิธีการเขียนที่ง่ายต่อความเข้าใจแล้ว เรื่องราวต่างๆ ที่พยายามรวบรวมมาได้นั้นคงไม่มีประโยชน์ต่อผู้รับสาร ซึ่งความสำเร็จในการเขียนของนักข่าวนั้นขึ้นอยู่กับฝีมือและการฝึกฝน การเลือกใช้คำได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และที่สำคัญคือต้องเขียนอย่างรวดเร็วและถูกต้อง ควรใช้ประโยคและถ้อยคำที่แน่ใจว่า ผู้รับรู้จักและเข้าใจได้

มีความรับผิดชอบ นักข่าวต้องมีความรับผิดชอบต่อข่าวที่ตนได้นำเสนอ เพราะคนในสังคมส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน และในการนำเสนอข่าวแต่ละครั้งอาจมีผลกระทบต่อคนบางกลุ่ม บางคน ซึ่งถ้าข่าวไม่เป็นความจริงจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลเหล่านั้น ดังนั้นนักข่าวแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบต่อข่าวและแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบทั้งต่อบุคคลและสังคม โดยพยายามที่จะนำเสนอเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะให้มากที่สุด และไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม

นิยมความถูกต้อง คุณลักษณะอันนี้เป็นสิ่งสำคัญต่อนักข่าวอีกอย่างหนึ่ง เนื่องจากข่าวแต่ละเรื่อง แต่ละชิ้นที่นำเสนอจะต้องมีความถูกต้องและมีรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งถ้าเกิดความผิดพลาดในข่าวนั้น ผลที่ตามมาคือคนจะลดความไว้วางใจที่มีต่อข่าวนักข่าวและองค์กรได้ เช่นการนำเสนอข่าวที่เป็นคำเล่าลือและคำกล่าวปราศจากความจริง หรือนักข่าวไม่ได้พบด้วยตนเองยิ่งต้องเพิ่มความระมัดระวังในการเสนอ ต้องมีการสอบถามและตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาอย่าง

ระมัดระวัง โดยเฉพาะประเด็นแล้วเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล องค์กร ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลเหล่านั้นได้หากมีการนำเสนอที่ผิดพลาด

สามารถทำงานได้รวดเร็ว เพราะนักข่าวต้องเป็นผู้ที่ทำงานแข่งกับเวลาอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องเลือกสรรข่าวอย่างรวดเร็วและถูกต้อง ตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ทำงานอย่างรวดเร็ว และสามารถเขียนข่าวได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วแม้ต้องอยู่ภายใต้ความกดดันในเวลาอันจำกัด แต่ทั้งนี้ นักข่าวต้องไม่ลืมเรื่องความถูกต้องในการทำงานด้วย

มีความคิดริเริ่มและมีไหวพริบดี แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ดูเหมือนมีความขัดแย้งกันระหว่างความต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานบนความเร่งรีบและจำกัดของเวลา แต่คุณสมบัติของนักข่าวที่ดีก็ต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม สร้างความแปลกใหม่ในงานก็ยังคงเป็นสิ่งที่คุณ้องค์กรจะต้องมีและสร้างนักข่าวเช่นนี้ออกมาเพราะงานข่าวไม่ใช่เพียงการนำเสนอ รายงานเหตุการณ์ที่เป็นไปเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอในสิ่งที่ลึกลับและแปลกใหม่ให้แก่ผู้รับสาร และเป็นการสร้างความได้เปรียบต่อคู่แข่งในตลาดที่มีสื่ออย่างมากมายให้ผู้รับสารเลือกที่จะเปิดรับ

ความอดทน นักข่าวเป็นผู้ที่ต้องทำงานอยู่ภายใต้แรงกดดันหลายอย่าง เช่น เวลาในการทำงานที่จำกัด การต้องออกไปตระเวนหาข่าวตามสถานที่ต่างๆ ต้องเผชิญกับการแข่งขันในการทำข่าวกับนักข่าวคนอื่น เป็นต้น นักข่าวจึงต้องมีความมานะอดทนอย่างมากในการทำงานให้สำเร็จลุล่วง เพราะถ้าอดทนไม่พอนักข่าวอาจเกิดความท้อใจและเลิกลาจากงานที่ทำอยู่ก็ได้ ดังนั้นนักข่าวจึงต้องพยายามฝึกฝนที่จะทำงานภายใต้แรงกดดันหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกันให้มากที่สุด เพื่องานที่นำเสนอจะออกมาดี

มีมนุษยสัมพันธ์และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับแหล่งข่าว การพยายามสร้างความสัมพันธ์ต่อคนที่ได้พบปะในเวลาที่เป็นที่ต่าง ๆ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะได้ข่าวดี ๆ ในโอกาสข้างหน้าต่อไป รวมถึงการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อแหล่งข่าวที่มีอยู่แล้วซึ่งจะทำให้มีโอกาสได้ข่าวที่มีความแปลกกว่านักข่าวคนอื่นได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามนักข่าวต้องระวังรักษาระยะห่างของความสัมพันธ์ต่อแหล่งข่าวนั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความมีอคติต่อข่าวที่เกิดขึ้นต่อบุคคลนั้นๆ ทำให้เกิดการนำเสนอที่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมากเกินไป

มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ นักข่าวแต่ละคนต้องรู้จักเผชิญหน้ากับบุคคล ต้องมีวิธีการให้คนรู้สึกพอใจกับการกระทำของนักข่าว ต้องรู้จักบุคคลแต่ละประเภท รู้จักประเมินสถานการณ์ รู้กาลเทศะ มีวาจาที่สุภาพ อารมณ์เย็น เนื่องจากเราไม่ทราบว่าเราไปทำข่าววันนี้บุคคลหรือสถานการณ์จะเป็นอย่างไรบ้าง แหล่งข่าวมีอารมณ์เช่นไร จึงต้องเป็นผู้ที่รับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ จำเริญ คังคะศรี(อ้างถึงในบุญเลิศ ช่างใหญ่ 2545) พบว่าคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น 10 อันดับแรกตามความคิดเห็นของนักข่าวหนังสือพิมพ์มีดังนี้

1. ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม
2. มีนิสัยรักการอ่านอยู่เสมอ
3. มีจริยธรรมและคุณธรรม/จับประเด็นใจความเก่ง
4. มีความรับผิดชอบต่อสังคม
5. มีมุมมองหรือไวต่อเรื่องที่เป็นข่าว
6. เป็นนักคิด นักตั้งคำถาม และตีความเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล
7. รู้จักกาลเทศะ
8. มีทักษะในการสื่อข่าวและเขียนข่าวอย่างดี
9. มีความอดทน สามารถทำงานภายใต้ภาวะกดดันต่างๆ ได้/มีใจรักงานหนังสือพิมพ์/มีความรู้ขั้นพื้นฐานต่างๆ ไปอย่างกว้างขวาง
10. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

สำหรับคุณลักษณะของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน 10 อันดับแรกคือ

1. ความมีเสรีภาพ
2. ความอดทน
3. ทักษะการสื่อข่าว เขียนข่าว
4. ความคิดสร้างสรรค์/ความสามารถทั่วไป
5. ความน่าเชื่อถือของผู้อ่าน
6. พื้นความรู้ทั่วไป
7. ความรับผิดชอบต่อสังคม
8. การต่อสู้เพื่อความถูกต้องเป็นธรรม

9. ความยุติธรรม

10. เงินเดือนและสวัสดิการ

ส่วนคุณสมบัติในเรื่องของจริยธรรมและคุณธรรมถูกจัดอันดับอยู่ที่ลำดับ 13

สำหรับคุณลักษณะที่นักข่าวควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมจากงานของ จำเริญ 10 อันดับแรกที่นักข่าวให้ความคิดเห็นมีดังนี้

1. การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด
2. การเสนอข่าวความก้าวหน้าด้านต่างๆ ในโลกเพื่อให้ผู้อ่านมีความคิดกว้างขึ้น
3. สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
4. การเสนอข่าวตรงไปตรงมาปราศจากอคติ
5. ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย
6. สร้างค่านิยมที่ถูกต้องในสังคม
7. ต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม/วิพากษ์วิจารณ์เพื่อการแก้ไขสิ่งไม่ดีในสังคม
8. ส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคม
9. ให้การศึกษาด้านต่างๆ แก่ประชาชน
10. การสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้อ่าน/สอดส่องความทุกข์ยากของประชาชน

ซึ่งความเห็นข้างต้นนี้จะสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักข่าวในเรื่องคุณลักษณะของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องจริยธรรม คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ยังขาดอยู่

สำหรับทักษะที่นักข่าวต้องมีในการทำงานที่ Peter Medina และ Allan Shepherd กล่าวไว้คือ ทักษะการสัมภาษณ์ ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำข่าว ในการพูดคุยกับแหล่งข่าวนั้นการสัมภาษณ์จะทำให้เราได้ทั้งข้อมูลที่สำคัญและข้อมูลที่ไม่ได้ประโยชน์ในการทำข่าวดังนั้นนักข่าวต้องเรียนรู้ที่จะเลือกประเด็นในการถามและต้องคอยระมัดระวังไม่ให้แหล่งข่าวบางคนชักจูงให้หลงประเด็น นักข่าวต้องสามารถนำผู้ถูกสัมภาษณ์กลับมาอยู่ในประเด็นได้โดยที่ไม่ทำให้คนนั้นรู้สึกที่กำลังถูกทำให้หยุดพูดหรือปิดบังเพื่อให้ตอบเฉพาะสิ่งที่นักข่าวต้องการทราบเท่านั้น

โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ออกอากาศในวิทยุหรือโทรทัศน์ซึ่งต้องทำให้พอดีกับเวลาออกอากาศที่ทางสถานีกำหนดไว้ในขณะเดียวกันต้องได้ประเด็นที่น่าสนใจและไม่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการสัมภาษณ์ด้วย

ทักษะต่อมาที่กล่าวถึงคือ ทักษะการเขียนและการใช้ภาษา เป็นอีกทักษะที่ช่วยให้นักข่าวสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาเขียนให้ข่าวมีความน่าสนใจและเหมาะสมกับพื้นที่ในการนำเสนอข่าวในแต่ละสื่อ โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ที่นักข่าวต้องจัดลำดับความสำคัญของข่าว เรียบเรียงประเด็นโดยไม่ทำให้คุณค่าข่าวเสียไป แม้ว่าบางครั้งต้องตัดเนื้อหาออกบางส่วนเพื่อให้ความยาวของข่าวพอดีกับพื้นที่ที่มีอยู่

แม้ว่าที่กล่าวมาจะเป็นทักษะและคุณสมบัติของนักข่าวโดยทั่วไปที่ต้องมี แต่ทั้งนี้การทำงานในแต่ละสื่อนั้นมีธรรมชาติและช่องทางการนำเสนอในแต่ละสื่อแตกต่างกัน ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและคุณสมบัติทางด้านของนักข่าวในแต่ละสื่อจึงน่าจะแตกต่างกัน เพราะทักษะหรือคุณสมบัติบางอย่างมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับบางสื่อ แต่อาจไม่จำเป็นสำหรับอีกหลายสื่อ โดยเฉพาะการทำงานหลายสื่อนั้นนักข่าวน่าจะมีคุณสมบัติพิเศษที่ต่างไปจากนักข่าวทั่วไปเพื่อสามารถทำงานได้หลายสื่อในเวลาจำกัด ดังนั้นแนวคิดนี้จะเป็นพื้นฐานในการอธิบายความแตกต่างระหว่างคุณสมบัติของนักข่าวทั่วไปกับนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ

แนวคิดเรื่องการทำงานสองสื่อและทักษะที่หลากหลาย³ (Bi-media working and multi-skilling)

Ivor Yorke, (1995) กล่าวถึงแนวคิดในเรื่องนี้ว่า เนื่องจากมีความต้องการในการผลิตข่าวเพื่อส่งให้แก่ช่องข่าวของแต่ละสถานี ทำให้องค์กรขนาดใหญ่ในอดีตต้องการพนักงานในการทำงานจำนวนมาก และพยายามที่จะจัดแบ่งกลุ่มงานออกเป็นกลุ่มย่อยในแต่ละความชำนาญเช่น ตากล้อง ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการรูปภาพ ผู้ควบคุมห้องส่ง ช่างเทคนิครูปภาพ นักข่าว ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในวงจำกัดของเขามาเป็นเวลานาน แต่เมื่อการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและคู่แข่งที่เพิ่มมากขึ้น “การทำงานสองสื่อ” จึงเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่90 โดยเกิดจากเจ้าของธุรกิจได้พยายามเพิ่มประสิทธิภาพของทรัพยากรบุคคลและความต้องการผู้มีความชำนาญในการทำงานสองสื่อในห้องข่าวมีเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการดำเนินงานสองสื่อขึ้นโดยเริ่มต้นจาก BBC (British Broadcasting Corporation)

ความสามารถในการเปลี่ยนการทำงานจากสื่อหนึ่งเป็นอีกสื่อหนึ่งนั้น Yorke มองว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เช่นเดียวกับการเรียนรู้ที่จะอ่าน ผู้สื่อข่าววิทยุซึ่งไม่เคยอยู่หน้ากล้องต้องทำความเข้าใจ

³ Ivor Yorke, Television News(Oxford:Butterworth-Heinemann Ltd.,1995),p.247.

ใจกับสื่อที่เสนอภาพด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยุโทรทัศน์ที่เคยมองว่าวิทยุเป็นสื่อที่ล้าสมัย ต้องหันมาเรียนรู้เทคนิคการทำงานของสื่อวิทยุ

สิ่งที่ตามมาจากการทำงาน สองสื่อคือ “ทักษะที่หลากหลาย” (Multi-skilling) นั่นคือ ความมุ่งหมายที่จะใช้ประโยชน์จากทักษะที่ใกล้เคียงกันกับทักษะเดิมที่มีอยู่ เช่น นักข่าวที่ทำการรายงานข่าวต้องเพิ่มการเรียนรู้ที่จะทำงานหน้ากล้อง บรรณาธิการรูปภาพของสื่อวิทยุโทรทัศน์ต้องเรียนรู้ที่จะเขียน นักข่าวที่ทำงานในห้องข่าวของสถานีวิทยุถูกสอนให้ทำการติดต่อภาพเพื่อการรายงานข่าว เป็นต้น แนวคิดในการทำงานสองสื่อและทักษะที่หลากหลายนี้เป็นที่ต้องการของเจ้าของสื่อ เพื่อที่จะได้กลุ่มคนทำงานที่มีความยืดหยุ่น กว่าการทำงานแบบเก่า

มีคนบางกลุ่มมองเรื่องของทักษะที่หลากหลายว่า ในความเป็นจริงถ้าจะมีใครสักคนหนึ่งที่จะทำงานวิทยุ โทรทัศน์แล้ว แม้ว่าทั้งสองสื่อจะมีความทำงานบางอย่างที่คล้ายคลึงกันอยู่แต่ด้วยการทำงานของทั้งสื่อวิทยุและโทรทัศน์ต้องทำงานแข่งกับเวลา ทำให้คนเหล่านั้น มีเวลาเพียงเล็กน้อยที่จะฝึกฝนทักษะในด้านต่าง ๆ ในสื่อใหม่นั้น โดยคนกลุ่มนี้มองว่านักข่าวจะให้ความสำคัญของการฝึกฝนทักษะนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อยกว่าการพยายามทำงานให้เสร็จทันเวลา

ในอีกด้านหนึ่งก็มองว่าแนวคิดเรื่องการทำงานสองสื่อและทักษะที่หลากหลายนั้นเป็นแนวคิดที่ทำเพื่อตอบสนองความต้องการด้านธุรกิจมากกว่าการพยายามฝึกฝนนักข่าวให้สามารถทำงานได้ในสื่อที่หลากหลาย ทำให้เกิดผลกระทบในระยะยาวต่อการทำงานของนักข่าวในด้านการสูญเสียความสามารถ และฝีมือในระดับมาตรฐานของการทำข่าวไป

แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานสองสื่อและทักษะที่หลากหลายนี้ จะนำมาอธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาทักษะในการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อของนักข่าวในเดชะเนชั่น เนื่องจากการเรียนรู้ที่จะทำงานกับสื่อใหม่ อาจมีการปรับตัวและพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับการทำงานในแต่ละวันซึ่งทักษะที่พัฒนาขึ้นมาใหม่นี้อาจทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานลดลงหรือกลับทำให้การทำงานของนักข่าวดีขึ้น

สำหรับนักข่าวบางคนที่ทำงานข้ามสื่อไปสู่สื่อใดสื่อหนึ่งอย่างเต็มตัวแล้ว เมื่อต้องกลับมาทำงานในสื่อเก่าอีกครั้งคนเหล่านั้นจะสามารถรักษาทักษะหรือทำงานที่เหมือนเดิมได้หรือไม่ นัก

ข่าวเหล่านั้นเห็นถึงความจำเป็นที่จะรักษาทักษะเดิมอยู่หรือไม่ และการที่นักข่าวที่มาจากสายงานที่แตกต่างกันนั้นมีผลต่อการปรับตัวและพัฒนาทักษะความชำนาญมากน้อยแตกต่างกันอย่างไร

แนวคิดนี้ได้ชี้ให้เห็นทักษะที่หลากหลายที่อาจเป็นสิ่งสำคัญต่อนักข่าวที่เป็นประโยชน์ในการทำงานในทุกสื่อด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์ “การเป็นเจ้าของข้ามสื่อ: วิเคราะห์จากกลุ่มเดอะเนชั่น” โดย จักรกฤษ เพิ่มพูล ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบจากการข้ามสื่อเป็นผลกระทบในเชิงบริหารองค์กรที่ทำให้เกิดการโยกย้ายบุคลากรข้ามสื่อโดยไม่มีอัตราทดแทนบุคลากรที่ย้ายไปอย่างเพียงพอ ทำให้ต้องแก้ปัญหาแบบไม่รู้จบตลอดเวลา คือเป็นการตามแก้ปัญหาเหล่านั้นภายหลังโดยไม่มีการวางแผนเพื่อรองรับปัญหาล่วงหน้า เช่น ปัญหาการลาออกของบุคลากร การโยกย้ายบุคลากร เป็นต้น

สำหรับปัจจัยที่ผลักดันให้เดอะเนชั่นขยายตัวข้ามสื่อ นั้น เกิดจากปัจจัยภายนอกได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม และการศึกษา การเมือง คู่แข่งทางธุรกิจ ส่วนปัจจัยภายใน ได้แก่ บุคลากร เครื่องมือ เครื่องจักร เงินทุน และฐานข่าว ซึ่งปัจจัยในส่วนบุคคลนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงของเดอะเนชั่น คือ สุทธิชัย หยุ่น ที่มีลักษณะของนักสื่อสารมวลชนในเชิงอุดมคติ อันเป็นแบบฉบับของกลุ่มผู้นำใหม่ของเดอะเนชั่น

นอกจากนี้ ยังมีวิทยานิพนธ์เรื่อง “วัฒนธรรมองค์กรสื่อสิ่งพิมพ์กับขีดความสามารถในการขยายธุรกิจข้ามสื่อ” ของยุวดี มณีกุล เสนอไว้ว่าวัฒนธรรมเนชั่นซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นตัวผลักดันให้องค์กรขยายกิจการข้ามสื่อ นั้น เป็นสิ่งที่เกิดจากการบ่มเพาะตั้งแต่แรกก่อตั้ง วัฒนธรรมดังกล่าวได้แก่ วิธีการทำงานอันเป็นเอกลักษณ์ที่เน้นทำที่เชิงรุก และการมีผู้นำ 2 คน ได้แก่ ธนาชัย ธีรพัฒนวงศ์ ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร และสุทธิชัย หยุ่น ที่แยกออกมาทำหน้าที่นักสื่อสารมวลชนอย่างเต็มตัว ทำให้ทั้งสองสามารถทำงานในบทบาทของตนได้อย่างเต็มที่

ส่วนกระบวนการปรับปรนทางวัฒนธรรม (การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม) นั้น กลุ่มเดอะเนชั่นได้ทำการปรับปรน 4 ทางคือ

1. ความพยายามลดบทบาทของสุทธิชัย หยุ่น เพราะผู้บริหารตระหนักถึงข้อเสียของความ เป็น One-man show จึงต้องพยายามผลักดันกลุ่มคนรุ่นใหม่ขึ้นมาแทน

2. การจัดระบบองค์กรแบบแยกย่อย ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมกับการขยายธุรกิจ เพราะหากยังคงสภาพเป็นองค์กรใหญ่เพียงองค์กรเดียว การดำเนินงานจะไม่สะดวก รวดเร็ว อีกทั้งอาจประสบปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมย่อยที่แตกต่างกันในแต่ละสื่อ

3. การมีท่าทีในการรักษาคนมากขึ้น เนื่องจากองค์กรต้องการกำลังคนเพื่อการขยายธุรกิจ ข้ามสื่อจึงต้องอาศัยการดำเนินงานที่เน้นการป้องกันปัญหาบุคลากรลาออกจากองค์กร

4. การปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอข่าวสารให้เบาลง เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่เน้นความบันเทิง ทำให้ต้องปรับการนำเสนอข่าวสารให้เบาลงและแฝงรูปแบบความบันเทิงไว้ด้วย

สำหรับวัฒนธรรมที่เนชั่นยังคงไว้และยึดถือเป็นหลักมี 3 ประการด้วยกัน

1. การยึดมั่นในหลักการบนพื้นฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยเห็นว่าเป็นแนวทางที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการทำงานจากเวลาที่ผ่านไป ดังนั้นการขยายธุรกิจข้ามสื่อจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำภาพลักษณ์นี้เป็นตัวนำ

2. การคงคุณลักษณะความก้าวร้าวตามความหมายในแง่บวก คือองค์กรมีการทำงานที่มีธรรมชาติที่ต้องขบเคี้ยว วิพากษ์วิจารณ์ ปะทะทางความคิดกับผู้อื่นเป็นปกติวิสัย นับว่าเป็นจุดขายขององค์กรและเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับคนทำข่าว

3. ความหมายเชิงลบในการโยกย้าย เป็นวิธีการที่ใช้แก้ปัญหาคูลากรที่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นวิธีที่มีความหมายเชิงลบ ไม่ใช่การเลื่อนตำแหน่งแต่เป็นการลดตำแหน่ง

สำหรับความแตกต่างของการวิจัยข้างต้นกับการวิจัยครั้งนี้ คือ การวิจัยทั้งสองนั้นมุ่งเน้นศึกษาผลกระทบที่มีต่อสายงานการบริหารขององค์กร โดยงานวิจัยของยุวดี มณีกุล ได้ศึกษาถึงปัจจัยภายในอันได้แก่ วัฒนธรรมองค์กรที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดการข้ามสื่อ

งานวิจัยของจักรกฤษ เพิ่มพูล นั้นมุ่งเน้นการศึกษาด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการองค์กรและผลกระทบที่มีต่อผู้รับสาร

สำหรับงานวิจัย “การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น” จะมุ่งเน้นศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อนักข่าวที่ต้องขยายการทำงานจากสื่อเดียวมาเป็นการทำงานหลายสื่อ ซึ่งทำให้นักข่าวเกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่ในการทำงาน และการปรับตัวในการทำงานของนักข่าว รวมถึงศึกษาคุณลักษณะของนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้างต้น เป็นข้อมูลพื้นฐานในแง่ของประวัติความเป็นมาและพัฒนาการขององค์กรที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการหล่อหลอมนักข่าวในการทำงาน

ในงายวิจัยของชัยกฤษณ์ ศรีปักษาเรื่อง “วัฒนธรรมองค์กรกับการถ่ายทอดและความตระหนักในจริยธรรมแห่งวิชาชีพในองค์กรหนังสือพิมพ์” จะเป็นพื้นฐานในการพิจารณาถึงความตระหนักในคุณสมบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักข่าวเมื่อต้องทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อว่าองค์กรและนักข่าวให้ความสำคัญต่อการยึดถือคุณสมบัติข้อนี้มากน้อยเพียงใดเมื่อองค์กรมีการขยายธุรกิจไปสู่สื่อที่หลากหลายมากขึ้นและนักข่าวต้องทำงานมากขึ้นและต้องแข่งกับเวลาการให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรมยังเป็นเรื่องที่ทั้งองค์กรและนักข่าวให้ความสำคัญอย่างไรกับคุณสมบัติข้อนี้

นิยามศัพท์

การปรับตัว	หมายถึง	การเรียนรู้ พัฒนาทักษะและการทำงาน การปรับเวลาในการทำงานข้ามสื่อ/ หลายสื่อของ การพัฒนาศักยภาพของการทำข่าวและการพัฒนาคุณภาพงานของนักข่าว
การขยายธุรกิจข้ามสื่อ	หมายถึง	การที่บริษัทหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าของสื่อประเภทหนึ่งขยายการดำเนินงานการผลิตสื่อไปสู่สื่อแขนงอื่น ในที่นี้รวมถึงการที่นักข่าวขยายขอบข่ายการทำงานไปสู่สื่ออื่นด้วย
กลุ่มเดอะเนชั่น	หมายถึง	บริษัทเนชั่นมัลติมีเดียกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
นักข่าว	หมายถึง	ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการรายงานข่าวทุกลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อข่าว เรียบเรียง เพื่อนำเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกสังคมมาสู่ผู้รับสารผ่านทางสื่อมวลชนทุกประเภท
ทักษะที่หลากหลาย	หมายถึง	การที่นักข่าวสามารถทำงานในสื่อหลายประเภท โดยแบ่งทักษะเหล่านั้นออกเป็น 2 ประการคือ

		<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะทั่วไปของนักศึกษา เช่น การรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ 2. ทักษะเฉพาะสำหรับนักศึกษาที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ
การทำงานข้ามสื่อ	หมายถึง	การเปลี่ยนสายการทำงานสู่สื่อใหม่โดยนักข่าวทำงานเพียงสื่อเดียว
การทำงานหลายสื่อ	หมายถึง	การที่นักข่าวทำงานมากกว่าหนึ่งสื่อในขณะเดียวกัน

ข้อสันนิษฐาน

1. เมื่อองค์กรขยายธุรกิจข้ามสื่อผลกระทบต่องานของนักข่าวคือ การสูญเสียความสามารถและฝีมือในการทำข่าวของนักข่าว
2. การทำงานหลายสื่อจะส่งผลให้คุณภาพงานลดลง
3. นักข่าวที่มาจากต่างสายงานกันจะมีข้อจำกัดและวิธีการปรับตัวที่แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติในการทำงานของแต่ละสื่อมีความแตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น" เป็น การวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive Research) โดยมีจุดมุ่งหมายศึกษาผล กระทบต่อความสามารถในการทำข่าวของนักข่าวเมื่อองค์กรขยายธุรกิจข้ามสื่อ โดยเลือกกลุ่มเด อะเนชั่น เนื่องจากเป็นองค์กรสิ่งพิมพ์ที่หันมาทำธุรกิจข้ามสื่ออย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับจากผู้ รับสารในการนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อแต่ละประเภท

การวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ในเรื่องนี้ ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และจากเอกสาร บทความที่มีความเกี่ยวข้องกับการ ทำงานข้ามสื่อหรือการทำงานในหลายสื่อของบุคลากรในกลุ่มเดอะเนชั่น เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมา ประมวลผลสำหรับการวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา โดยมีวิธีการวิจัยดังนี้

แหล่งข้อมูลในการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล ใช้วิธีในการเก็บข้อมูลโดยการ "สัมภาษณ์แบบเจาะลึก" สำหรับ นักข่าวในกลุ่มเดอะเนชั่น โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ Snowball Sampling เป็นการสุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มต้นสัมภาษณ์จากนักข่าวคนหนึ่งแล้วค่อยใช้ความสัมพันธ์จากการพูดคุยขยายผลไปสู่กลุ่ม ตัวอย่างมากขึ้นโดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้แนะนำต่อจนได้กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยคุณ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกตามสถานะสภาพการทำงานของนักข่าวเป็น 3 รูปแบบคือ นักข่าว ที่ทำงานข้ามสื่อ นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อและนักข่าวที่ไม่ได้ข้ามสื่อ

แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรืออ้างอิงถึงนโยบายการขยายธุรกิจข้ามสื่อขององค์กร และการทำงานข้ามสื่อของนักข่าวทั้งหมดเท่าที่สามารถหาได้ในรูปแบบเอกสาร หรือจากสิ่งตีพิมพ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลส่วนบุคคล

ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สามารถแบ่งประเด็นคำถามได้ดังต่อไปนี้

ข้อมูลตัว

- อายุการทำงาน
- การศึกษา
- เคยทำสื่ออะไรมาบ้าง

การทำงาน

- ปัจจุบันทำสื่ออะไรบ้าง
- จุดเปลี่ยนที่หันมาทำงานมากกว่าหนึ่งสื่อ
- ปัญหาและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นเมื่อทำงานหลายสื่อคืออะไร และปรับตัวอย่างไร มีวิธีการสร้างความคุ้นเคยกับการทำงานใหม่อย่างไร
- การทำงานในแต่ละสื่อมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
- การปรับตัวให้เข้ากับการทำงานในสื่อใหม่นั้น ประสบการณ์จากการทำงานในสื่อเดิมมีส่วนช่วยหรือเป็นอุปสรรคอย่างไร
- ผลในแง่บวกและลบในการทำงานหลายสื่อ

คุณลักษณะต่างๆ ที่นักข่าวพึงมีของการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ

- อะไรที่ทำให้ปรับตัวได้/ไม่ได้
- คุณลักษณะของคนที่จะทำงานหลายสื่อได้มีอะไรบ้าง
- เป้าหมายการทำงานเปลี่ยนไปหรือไม่ อย่างไร

ช่วงที่ 4 ทักษะความชำนาญในการทำงานหลายสื่อของนักข่าว

- อะไรเป็นทักษะพื้นฐานของนักข่าวโดยทั่วไปที่นักข่าวแต่ละสื่อพึงมี
- ทักษะพิเศษที่ต้องพัฒนาสำหรับนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อ

2. ข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลประเภทบทความ บทสัมภาษณ์นักข่าวที่เกี่ยวข้องกับการทำงานข้ามสื่อ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมจากนิตยสารและหนังสือพิมพ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะบริษัทเนชั่นมัลติมีเดียกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) โดยการสัมภาษณ์นักข่าวที่เกี่ยวข้องกับการขยายข่ายงานไปยังสื่อวิทยุ โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

1. ข้อมูลประเภทบุคคล ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ 2 วิธี คือ
  - 1.1 ถามคำถามในประเด็นเดียวกันกับผู้ให้สัมภาษณ์หลาย ๆ คน เพื่อตรวจสอบดูว่านักข่าวมีความเข้าใจในคำถามตรงกันหรือไม่
  - 1.2 สอบถามจากผู้ร่วมงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์

2. ข้อมูลประเภทเอกสาร

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลประเภทเอกสาร โดยการตรวจสอบในรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อบุคคล สถานที่ ชื่อหนังสือ ผู้เขียน เพื่อเปรียบเทียบความถูกต้องสอดคล้องกันของข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลจากผลการศึกษาคั้งนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. นโยบายการข้ามสื่อขององค์กร
2. การนำเสนอผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ โดยการนำเสนอเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ และการพัฒนาความสามารถในการทำข่าวของนักข่าวเหล่านั้น
3. การนำเสนอผลการศึกษาในเรื่องลักษณะอันพึงประสงค์ของนักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ”การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น” ใช้วิธีวิจัยโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ

ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคลากรของกลุ่มเดอะเนชั่นรวม 15 คน โดยเรียงลำดับจากอายุการทำงานได้ดังนี้

ตารางที่ 3. นักข่าวที่ให้สัมภาษณ์โดยเรียงจากอายุการทำงาน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	อายุงาน	สาขาที่ศึกษา	สายงาน	สถานภาพ
โสภณ องค์การณ	บรรณาธิการอาวุโส	25 ปี	อัสสัมชัญพาณิชย	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์	นักข่าวหลายสื่อ
เทพชัย หย่อง	บรรณาธิการ	20 ปี	อัสสัมชัญพาณิชย	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ	นักข่าวหลายสื่อ
ธนา ผู้พัฒน์	นักเขียนอาวุโส	18 ปี	รัฐศาสตร์	หนังสือพิมพ์ ออนไลน์	นักข่าวหลายสื่อ
สรยุทธ์ สุทัศนจินดา	บรรณาธิการฝ่ายข่าว การเมือง	11 ปี	นิเทศศาสตร์	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ	นักข่าวหลายสื่อ
นพคุณ ลิ้มสมานพันธ์	บรรณาธิการ	10 ปี	อัสสัมชัญพาณิชย	หนังสือพิมพ์ ออนไลน์	นักข่าวข้ามสื่อ
อุไรวรรณ ภูวิจิตรสุทิน	ผู้สื่อข่าวสายหุ้น การ เงิน	10 ปี	มนุษยศาสตร์ สื่อ สารมวลชน	วิทยุ หนังสือพิมพ์	นักข่าวข้ามสื่อ
ขวัญชนก วุฒิกุล	ผู้สื่อข่าวสาย เศรษฐกิจ	9 ปี	บัญชี-การเงิน	หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์	นักข่าวหลายสื่อ
อรัญญา ชัยคราม	ผู้ประกาศข่าว Nation Channel	8 ปี	นิเทศศาสตร์	โทรทัศน์	ไม่ข้ามสื่อ
จิวมล กนกศิลป์	บรรณาธิการฝ่ายข่าว เศรษฐกิจ	7 ปี	นิเทศศาสตร์	หนังสือพิมพ์ ออนไลน์	นักข่าวหลายสื่อ
สกล สุขพลังหาญ	หัวหน้าข่าวสังคม บันเทิง	7 ปี	รัฐศาสตร์	หนังสือพิมพ์ วิทยุ	นักข่าวข้ามสื่อ

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	อายุงาน	สาขาที่ศึกษา	สายงาน	สถานภาพ
ณัฐกานต์ บุญสอน	ผู้สื่อข่าว Nation Channel	7 ปี	นิเทศศาสตร์	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์	นักข่าวข้ามสื่อ
นันทวัลย์ มาอยู่	ผู้สื่อข่าวสายต่างประเทศ	7 ปี	มนุษยศาสตร์ สื่อ สารมวลชน	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์	นักข่าวข้ามสื่อ
พัชรพรรณ วัฒนาวุฒิสิทธิ	ผู้ประกาศข่าว Nation Channel	6 ปี	วารสารศาสตร์และ การสื่อสารมวลชน	วิทยุ โทรทัศน์	นักข่าวข้ามสื่อ
นรนาฎ พวงนก	ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจ	2 ปี	เศรษฐศาสตร์การ เมืองระหว่าง ประเทศ	หนังสือพิมพ์	ไม่ข้ามสื่อ
พิชิต เอี่ยมแสงจันทร์	ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจ	1ปี 6 เดือน	นิเทศศาสตร์	คอมพิวเตอร์- กราฟฟิก หนังสือพิมพ์	นักข่าวข้ามสื่อ

จากตาราง 3 พบว่ามีนักข่าวที่ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 15 คน โดยแบ่งเป็นนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อที่ให้สัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน โดยมีอายุการทำงานตั้งแต่ 7-25 ปี มีผู้จบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ 2 คน ทั้งหมดมีการเริ่มต้นการทำงานจากสื่อหนังสือพิมพ์ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4. นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อโดยเรียงลำดับจากอายุการทำงาน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	อายุงาน	สาขาที่ศึกษา	สายงาน
โสภณ องศ์การณ	บรรณาธิการอาวุโส	25 ปี	อัสสัมชัญพาณิชย	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์
เทพชัย หย่อง	บรรณาธิการ	20 ปี	อัสสัมชัญพาณิชย	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ
ธนา ผู้พัฒน์	นักเขียนอาวุโส	18 ปี	รัฐศาสตร์	หนังสือพิมพ์ ออนไลน์
สรยุทธ สุทัศนะจินดา	บรรณาธิการฝ่ายข่าวการเมือง	11 ปี	นิเทศศาสตร์	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ
จิวมล กนกศิลป์	บรรณาธิการฝ่ายข่าวเศรษฐกิจ	7 ปี	นิเทศศาสตร์	หนังสือพิมพ์ ออนไลน์
ขวัญชนก วุฒิกุล	ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจ	9 ปี	บัญชี-การเงิน	หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

สำหรับนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อนั้นมีจำนวน 7 คน อายุการทำงานมีตั้งแต่ 1-10 ปี มีผู้จบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์จำนวน 5 คน โดยมีนักข่าวหนึ่งคนที่เริ่มต้นการทำงานจากวิทยุ อีก

1 คนเริ่มต้นจากงานคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของเนชั่นแซนแนล สำหรับอีก 5 คนเป็นนักข่าวที่เริ่มต้นการทำงานจากสื่อหนังสือพิมพ์ดังตาราง 5

ตารางที่ 5. นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อโดยเรียงลำดับจากอายุการทำงาน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	อายุงาน	สาขาที่ศึกษา	สายงาน
นพคุณ ลิ้มสมานพันธ์	บรรณาธิการ	10 ปี	อัสสัมชัญพาณิชย	หนังสือพิมพ์ ออนไลน์
อุไรวรรณ ภูวิจิตรสุทิน	ผู้สื่อข่าวสายหุ้น การเงิน	10 ปี	มนุษยศาสตร์ สื่อ สารมวลชน	วิทยุ โทรทัศน์
สกล สุขพลังหาญ	หัวหน้าข่าวสังคม บันเทิง	7 ปี	รัฐศาสตร์	หนังสือพิมพ์ วิทยุ
ณัฐกานต์ บุญสอน	ผู้สื่อข่าว Channel Nation	7 ปี	นิเทศศาสตร์	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์
นันท์วัลย์ มาอยู่	ผู้สื่อข่าวสายต่างประเทศ	7 ปี	มนุษยศาสตร์ สื่อ สารมวลชน	หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์
พัชรพรรณ วัฒนาศุทธิ สิทธิ์	ผู้ประกาศข่าว Channel Nation	6 ปี	วารสารศาสตร์และ การสื่อสารมวลชน	วิทยุ โทรทัศน์
พิชิต เอี่ยมแสงจันทร์	ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจ	1ปี 6เดือน	นิเทศศาสตร์	คอมพิวเตอร์-กราฟ ฟิก หนังสือพิมพ์

ในส่วนของนักข่าวที่ไม่ข้ามสื่อทั้ง 2 คนนั้น มีหนึ่งคนที่จบการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งทั้ง 2 คนมีอายุการทำงานที่แตกต่างกันคือ 8 ปีและ 2 ปี ตามลำดับจากตาราง 6. ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ พบว่านักข่าวที่จบมาจากสายนิเทศศาสตร์มีจำนวนทั้งสิ้น 8 คน

ตารางที่ 6. นักข่าวที่ไม่ทำงานข้ามสื่อโดยเรียงลำดับจากอายุการทำงาน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	อายุงาน	สาขาที่ศึกษา	สายงาน
อรัญญา ชัยคราม	ผู้ประกาศข่าว Channel Nation	8 ปี	นิเทศศาสตร์	โทรทัศน์
นรนาฏ พวงนก	ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจ	2 ปี	เศรษฐศาสตร์การ เมืองระหว่างประเทศ	หนังสือพิมพ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนของคุณสมบัติที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะผู้บริหารฝ่ายบรรณาธิการคือ อติศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒน์กิจ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลบางด้าน

ในส่วนของผลการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 นโยบายในการทำงานข้ามสื่อ

ตอนที่ 2 การปรับตัวของนักข่าวเมื่อทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ

ตอนที่ 3 คุณสมบัตินี้พึงประสงค์ของนักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อ

ตอนที่ 1 นโยบายในการทำงานข้ามสื่อ

จากการวิจัยพบว่ายุทธศาสตร์ที่สำคัญในการที่เดอะเนชั่นได้เข้ามาดำเนินการในการข้ามสื่อคือ การใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการนำทักษะและประสบการณ์จากการทำสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้เพื่อให้สามารถแข่งขันกับสื่ออื่นได้ผลการวิจัยตอนนี้จะกล่าวถึงนโยบายที่องค์กรใช้ในการดูแลการทำงานของนักข่าวที่มีอยู่ในการข้ามสื่อตามท้องที่คาดการณ์ให้เกิดขึ้น

นโยบายในการทำงานในระดับของนักข่าวในภาพรวมโดยนั้นองค์กรเน้นการทำงานเป็นทีมโดยกระจายความรับผิดชอบและกระจายโอกาสให้แต่ละคนทำงานตามความถนัดและความรู้ความสามารถโดยไม่มีการปิดกั้นใดๆ ซึ่งทำให้นักข่าวหลายคนสามารถข้ามมาทำงานในสื่ออื่นได้

“เนชั่นมีหลักการในการทำงาน มีหลักจรรยาบรรณในการดำเนินการตามที่วางไว้แล้วหวังว่าคนที่เติบโตในบรรยากาศและซึบซับเอาวัฒนธรรมของเดอะเนชั่นไป จะมีบทบาทที่สำคัญในการวางรากฐานของแนวทางการนำเสนอข่าว และแนวทางการปฏิบัติของบุคลากรในสื่อวิทยุ โทรทัศน์ เหมือนกับที่ได้ทำไว้ในหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น” (เทพชัย หย่อง, **สัมภาษณ์**, 21 สิงหาคม 2545)

จากบทสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่าภารกิจที่องค์กรนำนักข่าวในองค์กรทำงานข้ามสื่อแทนการจ้างคนเพิ่มนั้นเนื่องจากผู้บริหารองค์กรมีความเชื่อว่าคนที่เติบโตในวัฒนธรรมของหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น จะซึบซับเอาวัฒนธรรมของการทำงานแบบเนชั่นที่เน้นการทำงานหนักและกล้านำเสนอสิ่งใหม่ๆ จะสามารถเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานแนวทางการนำเสนอข่าวในสื่อต่างๆ เหมือนอย่าง ที่ผู้นำขององค์กรได้วางแบบอย่างไว้ในการทำงานตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ทั้งนี้องค์กรได้วางภาพของนักข่าวในอนาคตไว้ตั้งแต่ก่อนการเรียกร้องให้มีการเปิดเสรีสื่อ โดยผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเปลี่ยนการทำงานทั้งองค์กรเพื่อสร้างองค์กรและนักข่าวให้เป็นองค์กรสื่อครบวงจร

นโยบายการทำงานของการทำงานข้ามสื่อ นั้นเริ่มต้นจากการที่ผู้นำองค์กรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการนำองค์กรข้ามสื่อซึ่งกระบวนการที่จะทำให้องค์กรข้ามสื่อ นั้นมีการเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนเหตุการณ์

พฤษภาทมิฬ โดยเริ่มต้นจากความคิดที่ว่านักข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์และองค์กรสื่อสิ่งพิมพ์ในอนาคตนั้นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันกับสื่ออื่นที่มีการนำเสนอที่รวดเร็วกว่าสื่อหนังสือพิมพ์ได้ องค์กรจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งรูปแบบขององค์กรและการทำงานของนักข่าวเพื่อให้พร้อมในการแข่งขันกับสื่ออื่นๆ ที่กำลังมีอิทธิพลมากขึ้นในสังคม

สิ่งที่องค์กรดำเนินการเพื่อเตรียมพร้อมในการทำงานข้ามสื่อมีดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนชื่อบริษัท จากบริษัท เนชั่น พับลิชซิง จำกัด(มหาชน) มาเป็น บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด(มหาชน) เพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจสื่อสารที่ครอบคลุมและครบวงจรในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2539 เป็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งว่าทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงภาพรวมขององค์กรจะมีการเปลี่ยนชื่อบริษัทเพื่อสร้างความชัดเจนในการทำงานทุกครั้ง

นับตั้งแต่แรกเริ่มที่องค์กรได้เข้าสู่ธุรกิจสื่อหนังสือพิมพ์ในปีพ.ศ.2514 โดยใช้ชื่อบริษัท เนชั่น จำกัด เพื่อดำเนินการธุรกิจหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษชื่อ The Voice of The Nation ต่อมาในยุคที่สองที่องค์กรได้เปลี่ยนชื่อหนังสือพิมพ์มาเป็น The Nation Review ในปีพ.ศ.2519 ภายใต้การดำเนินงานของบริษัทในชื่อใหม่ว่า บริษัท บิสซิเนส รีวิว จำกัด ภายหลังจากองค์กรได้ทำการเปลี่ยนชื่อหนังสือพิมพ์อีกครั้งมาเป็นหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นและเริ่มทำการขยายตลาดไปทำหนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวันภาษาไทยคือหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจในปีพ.ศ.2530 หลังจากนั้นหนึ่งปีก็ได้เปลี่ยนชื่อบริษัทมาเป็นบริษัท เนชั่น พับลิชซิงกรุ๊ป จำกัด พร้อมกันนี้ได้นำบริษัทใหม่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อการระดมทุนเพื่อนำมาขยายกิจการสื่อและสิ่งพิมพ์ให้ครบวงจร และเมื่อมีการขยายตัวทางธุรกิจมากขึ้นจึงมีการแยกบริษัทย่อยออกมาเพื่อดำเนินงานด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจพัฒนาที่ดิน ธุรกิจด้านข้อมูลข่าวสาร ในเวลาต่อมาผู้บริหาร บมจ.เนชั่น พับลิชซิงกรุ๊ป ได้เล็งถึงการปรับปรุงองค์กรอีกครั้งเมื่อเห็นว่าความต้องการข้อมูลข่าวสารในสังคมมีมากขึ้นและเทคโนโลยีต่างเอื้ออำนวยให้ความคิดในการเป็นเจ้าของข้ามสื่อเป็นความจริง จึงได้ทำการเปลี่ยนชื่อบริษัทซึ่งปัจจุบันคือ บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด(มหาชน) เพื่อเป็นองค์กรที่ดำเนินงานด้านธุรกิจสื่อครบวงจร

2. การปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรให้เอื้อต่อการประสานงานข่าวของสื่อต่างๆ ในเครือคือ การปรับปรุงระบบการจัดเก็บข่าวประจำวันโดยใช้ระบบพูลข่าวหรือระบบเนชั่นนิวส์เน็ต คือระบบคอมพิวเตอร์ที่ทำให้กองบรรณาธิการสิ่งพิมพ์ในเครือทุกฉบับสามารถออนไลน์ถึงกันได้ทั้งหมด การประสานงานข่าวดังกล่าวเริ่มต้นจากเมื่อนักข่าวประจำสายงานต่างๆ ที่สังกัดสำนักข่าวเนชั่นที่ได้รับมอบหมายให้ออกไปหาข่าวรายงานกลับมาข่าวที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ จะ

ถูกเก็บรวบรวมไว้ในระบบคอมพิวเตอร์นี้ หากนักข่าวคนใดต้องการค้นหาข้อมูลเพื่อตามประเด็นต่อหรือเป็นภูมิหลังสำหรับข่าวก็สามารถเรียนข้อมูลต่างๆ ขึ้นมาได้ โดยค้นจากหัวข้อที่มีอยู่ในระบบเช่น การเมือง การตลาด ต่างประเทศ ระบบถึงข่าวนี้นี้เป็นการแปลงข้อมูลให้มีการจัดเก็บในระบบดิจิทัล ซึ่งนอกจากสามารถเรียกดูได้จากระบบคอมพิวเตอร์แล้วยังสามารถนำเอาข้อมูลเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในสื่ออื่นได้อีก เช่นนำข้อมูลเหล่านี้ไปลงในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้เลยโดยไม่ต้องเขียนข่าวใหม่ให้อยู่ในรูปแบบของภาษาคอมพิวเตอร์เพื่อนำลงในหนังสือพิมพ์ออนไลน์อีกต่อไป

”หลังจากปิดข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละวันก่อนจะส่งไปโรงพิมพ์เพื่อจัดหน้า ข่าวสารเหล่านั้นจะถูกส่งไปที่ออนไลน์ ดังนั้นข้อมูลจะถูกดิจิทัลอยู่แล้วจะเอาไปทำอย่างอื่นก็สะดวกมันสำเร็จรูปอยู่แล้ว” ธนาชัย ธีรพัฒน์วงศ์ (3 ทศวรรษNation จากถิ่นหมึกสู่ดิจิทัล, หน้า 329)

เป็นที่น่าสังเกตว่าระบบดังกล่าวเป็นการทำลายกำแพงของการรายงานข่าวในแต่ละสื่อลง เพราะทำให้นักข่าวของสื่อหนึ่งสามารถมองเห็นการรายงานข่าว มุมมองของข่าวจากนักข่าวอีกสื่อหนึ่งได้ผ่านระบบนี้ ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าการไหลเวียนของข่าวสารภายในองค์กรนี้ทำให้นักข่าวได้รับพื้นฐานความรู้เรื่องข่าวประจำวันของตนและทำให้การทำงานในแต่ละสื่อไม่เกิดความซ้ำซ้อนกัน

3. การปลูกฝังค่านิยม ความคิดและวิธีการทำงานใหม่ให้แก่นักข่าวในองค์กร กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารมีความคิดที่จะทำงานข้ามสื่อจึงมีการเริ่มต้นพิจารณาถึงจุดอ่อนของการรายงานข่าวในสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในขณะนั้นซึ่งพบว่าการรายงานข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ในขณะนั้นบุคคลกรที่ทำอยู่ไม่ได้ถูกฝึกในเรื่องพื้นฐานข่าว ดังนั้นการรายงานข่าวจึงเป็นเพียงการรายงานตามการถามตอบกับแหล่งข่าว ขาดการเจาะลึกลงในประเด็นสำคัญๆ จึงได้เริ่มต้นดำเนินการในการปรับวิธีการทำงานของนักข่าวที่จะข้ามสื่อไปสื่อวิทยุและโทรทัศน์ให้มีความคิดเชิงวิเคราะห์สามารถแยกประเด็นต่างๆ ออกมาได้ อย่างการนำเสนอในสื่อหนังสือพิมพ์ โดยทำการสอนให้นักข่าวทำงานหลายสื่อในเวลาเดียวกันเพื่อสร้างนักข่าวที่สามารถรายงานเหตุการณ์อย่างรวดเร็วและให้นักข่าวเป็นนักข่าวมัลติมีเดียด้วย

สำหรับแนวทางในการทำงานของนักข่าวในสื่อใหม่ไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุ โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตนั้นองค์กรเน้นให้นักข่าวเป็นนักข่าวที่สามารถรายงานข่าวได้ทันท่วงทีในเหตุการณ์ (Real time journalist) โดยสามารถใช้ความเร็วในการรายงานของสื่อวิทยุให้เป็นประโยชน์ต่อการนำเสนอข่าวที่ทันเหตุการณ์ที่สื่อหนังสือพิมพ์ไม่สามารถทำได้

สำหรับสื่อโทรทัศน์นักข่าวจะถูกฝึกในเรื่องการแสดงออก การรายงานข่าวทางโทรทัศน์ และการทำสื่อบนทีวีทั้งนี้ นักข่าวโทรทัศน์ต้องไม่เพียงแต่รายงานข่าวเท่านั้นแต่ต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งในข่าวที่ตนทำ ซึ่งจะทำให้การนำเสนอข่าวมีความลึกและมีมุมมองที่น่าสนใจอย่างนักข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งจะทำให้การรายงานข่าวมีความแตกต่างจากลักษณะการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น นอกจากการให้นักข่าวได้ฝึกฝนในเรื่องการแสดงออกและสร้างมุมมองข่าวอย่างนักข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์แล้วนักข่าวยังต้องมีความรู้และสามารถรายงานข่าวที่ใช้ภาพประกอบซึ่งเป็นทักษะในการนำเสนอของสื่อโทรทัศน์เพิ่มอีกอย่างหนึ่ง

สำหรับสื่อออนไลน์และอินเทอร์เน็ตองค์การเน้นความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวโดยเฉพาะข่าวต้นชั่วโมงที่นักข่าวต้องรายงานอย่างรวดเร็วและถูกต้องรวมถึงสามารถเลือกประเด็นที่มีความสำคัญในขณะนั้นได้ การทำงานยังคงเน้นเรื่องการใช้ประโยชน์จากความรวดเร็วในการนำเสนอที่เป็นการอุดช่องว่างของสื่อหนังสือพิมพ์และการที่นักข่าวมีความรู้จักข่าว มีความลึกซึ้งในประเด็นข่าวเพื่อสามารถเลือกข่าวในการรายงานต่อผู้รับสารอย่างเหมาะสม

ในส่วนของนักข่าวที่สังกัดสำนักข่าวเนชั่นซึ่งจะเป็นนักข่าวหลักที่ทำหน้าที่หาข่าวและส่งข่าวมาสู่กองบรรณาธิการสำนักข่าวเพื่อกระจายข่าวไปสู่สื่อต่างๆ ขององค์กรนั้นพบว่า นักข่าวเหล่านี้จะถูกฝึกให้สามารถทำงานหลายสื่อพร้อมกันกล่าวคือเมื่อนักข่าวเหล่านี้ทำข่าวจะไม่ทำงานเพียงสื่อเดียวแต่ต้องคิดว่าข่าวที่ทำอยู่สามารถนำเสนอในสื่ออื่นต่ออย่างไรไปพร้อมกันด้วย เช่น เมื่อนักข่าวออกไปทำข่าวคลังแสงระเบิดจะไม่เพียงแต่นำข่าวกลับมาเขียนเพื่อส่งสื่อสิ่งพิมพ์เท่านั้นแต่นำข่าวคลังหรือทีมงานไปด้วยเพื่อเก็บภาพมาเสนอในข่าวโทรทัศน์ต่อไป หรือต้องโทรศัพท์กลับมาเพื่อส่งไปสื่อวิทยุและสื่อออนไลน์อีกทางหนึ่งด้วย

อาจกล่าวได้ว่าหัวใจของนโยบายการทำงานของนักข่าวคือ นักข่าวทุกคนต้องเป็นนักข่าวที่สามารถรายงานในทันทีที่เกิดสถานการณ์และเป็นนักข่าวที่ทำงานได้ทุกสื่อรวมถึงสามารถทำหลายสื่อได้ สามารถตีประเด็นข่าวและมีความเข้าใจข่าวจนสามารถวิเคราะห์ประเด็นให้มีแง่มุมที่แตกต่างออกไปจากการนำเสนอข่าวในแบบเดิมของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นและสามารถนำความรู้ที่มีสร้างมุมมองของข่าวในแบบใหม่ให้กับผู้ชมได้ในทุกสื่อ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าองค์กรจะเน้นการทำงานหนัก มีจริยธรรมและมีความคาดหวังจะให้คนที่ข้ามสื่อมีส่วนร่วมในการวางรากฐานการทำข่าวอย่างหนังสือพิมพ์ในสื่ออื่นๆ แต่ในการทำงานจริง

กลับพบว่าการนำเสนอข่าวด้วยวิธีของเนชั่นในสื่อวิทยุและโทรทัศน์ไม่สามารถทำได้เต็มที่เหมือน การนำเสนอในสื่อหนังสือพิมพ์ที่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ มีการลดความรุนแรง ระวังระวังมากขึ้นใน การนำเสนอแต่ยังคงยึดหลักความเป็นกลางโดยการรายงานข่าวอย่างรอบด้านกล้าวิเคราะห์ วิวิจารณ์เหตุการณ์ต่างๆ ตามแนวทางการนำเสนอขององค์กร

สำหรับวิธีการปลูกฝังและสร้างการทำงานแบบใหม่ให้แก่พนักงานในองค์กรนั้นมีหลายช่อง ทางซึ่งช่องทางหนึ่งที่ชัดเจนคือการจัดอบรมพนักงานในการทำงานสื่อใหม่ในรูปแบบต่างๆ เนื่องจาก ในระยะแรกพนักงานยังไม่มีความรู้ความสามารถในสื่อเหล่านั้น โดยเฉพาะสื่อวิทยุ โทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อใหม่ สำหรับพนักงานที่คุ้นเคยกับการทำงานในสื่อหนังสือพิมพ์ องค์กรจึงจัดให้มีการอบรมทั้งแบบเป็น ทางการเช่นการจัดอบรมภายในหน่วยงานโดยผู้มีความรู้ความสามารถในองค์กรมาอบรมเรื่องมุม มองข่าว การเขียนข่าว เป็นต้น ในการอบรมแบบไม่เป็นทางการดำเนินการโดยการฝึกพนักงานให้ ทำงานจริงตามสื่อที่พนักงานได้รับมอบหมาย(On the job training) นอกจากนี้ยังมีการส่งพนักงานไป ฝึกงานตามโต๊ะข่าวต่างๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเรียนรู้การทำงานก่อนทำงานข้ามสื่อจริงๆ ทั้ง หมัดนี้เป็นการฝึกให้พนักงานเกิดความเข้าใจในการทำงานและสามารถพัฒนาทักษะ ความสามารถ ตามกระบวนการในการทำงานของสื่อต่างๆ

“ในองค์กรเองเรามีการอบรมมุมมองของข่าว การเขียนข่าวของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ อบรม โดยคนภายในที่มีความรู้ทางด้านนี้และเชิญคนข้างนอกเข้ามาทำเป็นเวิร์คช็อป” (เทพชัย หยอง, **สัมภาษณ์**, 21 สิงหาคม 2545)

“ตอนแรกที่มาทำเขาจะให้ไปฝึกงานกับกรุงเทพธุรกิจก่อนเพื่อเราจะได้รู้พื้นและรู้จักวิธีการ การเขียนข่าวในการทำงานจริง คือทำเหมือนกับนักศึกษาฝึกงานคนหนึ่งเลย” (พิชิต เอี่ยมแสง จันท์, **สัมภาษณ์**, 8 เมษายน 2545)

สำหรับการสร้างแรงจูงใจของพนักงานเมื่อต้องทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อจากการสัมภาษณ์ พนักงานทั่วไปพบว่า การให้ค่าตอบแทนเพิ่มเติมจะพบเฉพาะพนักงานที่ข้ามมาทำสื่อออนไลน์เท่านั้น นอกจากนี้จะเป็นการให้ค่าตอบแทนเพิ่มในรูปแบบของการเพิ่มเงินเดือนเมื่อมีการพิจารณาประเมินผล งานประจำปี ด้านสวัสดิการของพนักงานนั้นไม่มีความแตกต่างระหว่างพนักงานที่ไม่ข้ามสื่อกับนัก ขาวที่ข้ามสื่อ/หลายสื่อคือต่างได้รับสวัสดิการมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันตามที่องค์กรจัดให้ไม่ว่าจะ เป็นการรับสิทธิตามประกันสังคม การรับค่ารักษาทันตกรรมจากองค์กร เป็นต้น

แต่ในการสอบถามผู้บริหารคือ อติศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ คณะผู้บริหารฝ่ายบรรณาธิการได้กล่าวถึงการสร้างแรงจูงใจให้แก่พนักงานที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อนั้นองค์กรมีให้ในรูปแบบค่าตอบแทนเพิ่มหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มเงินเดือนให้เมื่อนักข่าวข้ามสื่อ เลื่อนตำแหน่ง การให้ค่าตอบแทนพิเศษกรณีนักข่าวทำงานเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นการเขียนบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ การอัดรายการทางโทรทัศน์ที่คิดค่าตอบแทนเป็นตอนๆ และมีกรให้ค่าลิขสิทธิ์หากนักข่าวเขียนหนังสือรวมเล่มและจัดตีพิมพ์โดยองค์กร

ในด้านการคัดเลือกคนใหม่เข้ามาทำงานในสื่อต่างๆ ขององค์กรนั้นไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวผู้บริหารจะมอบอำนาจการตัดสินใจให้กับหัวหน้าแผนกต่างๆ เป็นผู้ดูแล แต่ต้องเป็นไปตามหลักการคือ การเสียสละ ทำงานหนักและยืนหยัดอยู่ในความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ โดยเมื่อรับเข้ามานั้นจะรับบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับสื่อที่เข้ามาสมัคร โดยเมื่อทำงานไปในระยะเวลาหนึ่งหากสามารถทำงานข้ามสื่อได้ก็จะมีกรโยกย้ายให้ทำงานในสื่ออื่นได้

“ต้องเป็นคนที่เหมาะสมกับสื่อที่จะเข้ามาทำ ถ้าเป็นวิทยุก็ต้องเป็นคนที่มีเสียงที่ดี มีความสามารถในการทำงานด้านวิทยุหรือพูดจาผ่านวิทยุได้ดี ถ้าเป็นทีวีต้องทำข่าวได้ดีและทำข่าวหน้ากล้องได้...มันสำคัญงานข่าวอยู่ที่จิตสำนึกของการที่จะทำบทบาทนี้มากกว่า ทักษะต่างๆ มันฝึกได้ เราเชื่อว่าคนที่อยู่กับองค์กรเราในระดับหนึ่งถึงแม้ว่าจะทำกราฟฟิกมา ถ้าเขาเข้าใจเรื่องข่าวสารระดับหนึ่งและมีจิตใจพร้อมที่จะเข้ามาสร้างสถานีข่าวด้วยจุดร่วมเพื่อทำให้สังคมดีขึ้นเราก็เปิดกว้าง” (เทพชัย หย่อง, **สัมภาษณ์**, 21 สิงหาคม 2545)

“เปิดกว้าง ของเนชั่นก็ดิฉันะ สมมติว่าใครที่สนใจอยากทำอะไรเพิ่มเติมจริงๆ แล้วหลักๆ ก็คือเจ้านายสั่งนั้นแหละว่าให้คุณไปทำอะไร ถ้าเรามีความสนใจและมีความสามารถพอออกไปสื่ออื่น ก็สามารถโยกได้เพราะที่นี่คือมัลติมีเดียมันก็มีหลายสื่อ ก็สามารโยกได้” (จิวมล กนกศิลป์, **สัมภาษณ์**, 25 มีนาคม 2545)

ทั้งนี้เนื่องจากว่าองค์กรมีความเชื่ออย่างหนึ่งว่าการทำงานข่าวของนักข่าวทุกคนที่มีอยู่แล้ว และคนที่เข้ามาทำงานใหม่นั้น จะต้องไม่หวังเพียงแค่อายุมืออาชีพที่ทำรายได้ แต่นักข่าวต้องมีความเข้าใจว่าการทำงานข่าวนั้น ทุกคนต้องร่วมกันเสนอข่าวเพื่อให้ผู้รับในสังคมมีโอกาสเท่าเทียม

กันในการรับสาร เป็นการทำงานในเชิงการให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อร่วมกันในสังคม

ในส่วนของนักข่าวที่หันมาทำงานข้ามสื่อ นั้น ส่วนใหญ่จะมีการทาบทามจากผู้บริหาร และมีการพูดเชิงกระตุ้นให้เกิดการอาสาตัวในการเข้ามาทำงาน โดยสาเหตุที่นักข่าวหันมาทำงานข้ามสื่อคือ

1. ต้องการเปลี่ยนสายงาน เนื่องจากเห็นว่าสื่อใหม่เป็นทางเลือกอีกด้านในความสนใจที่ตนเองมีอยู่ และสามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ให้เพิ่มขึ้นมาได้ ดังที่นพคุณ ลิ้มสามานพันธ์ ได้เลือกมาทำสื่อออนไลน์ เนื่องจากมีความชอบในเรื่องเทคโนโลยี ซึ่งเมื่อองค์กรเปิดโอกาสให้ จึงเข้ามาทำสำหรับนันทวัลย์ มาอยู่ ซึ่งข้ามมาจากสื่อหนังสือพิมพ์มาทำโทรทัศน์เนื่องจากต้องการงานที่ทำหายมากกว่าการทำงานในสื่อเดิม ซึ่งระบบการทำงานที่ทำอยู่เดิมนักข่าวเห็นว่าเป็นการทำงานโดยใช้รูปแบบและความรู้เดิมๆ ไม่ทำให้เกิดประสบการณ์หรือการเรียนรู้การทำงานในเรื่องใหม่ๆ แต่เมื่อได้มาทำงานในสื่อใหม่ นักข่าวได้เรียนรู้กระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อภาพข่าว การเขียนข่าว การทำสื่อบันทึกข่าวเพื่อออกอากาศ รวมถึงการทำงานกับทีมงานไม่ว่าจะเป็นช่างกล้อง โปรดิวเซอร์รายการ ทำให้นักข่าวได้รับประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างและเห็นว่ามี ความท้าทายมากกว่างานเดิม

“คืองานมันเรื่อยๆ พอทำไปนานเข้ารู้สึกว่าจะตัวเองต้องเปลี่ยนอาชีพ ไม่งั้นผมมองมันจะตันไม่ได้ทำอะไรที่แปลกใหม่ นอกจากเขียนคอลัมน์บ้างก็ไม่ได้พัฒนาสมองไปมากกว่าเดิม พอดีมีโอกาสมาทำที่นี่ (UBC8) ซึ่งเปิดใหม่มีคนมาชวนจึงมาทำ” (นันทวัลย์ มาอยู่, สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2545)

2. มีความสามารถเฉพาะตัวที่เหมาะสมกับสื่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารมองเห็นว่าจะทำให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน ลดระยะเวลาในการกระบวนการผลิตได้ ธนา ผู้พัฒนา นักเขียนอาวุโส กล่าวถึงการข้ามมาทำสื่อออนไลน์ในช่วงแรกเพราะตนมีความสามารถในการเขียนข่าวภาษาอังกฤษ โดยไม่ต้องมีคนมาตรวจแก้ไข ซึ่งทำให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัดเวลาในการทำงาน เพราะสื่อออนไลน์ต้องการความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวในแต่ละช่วง

สำหรับ ขวัญชนก วุฒิกุล การทำงานข้ามสื่อเกิดจากที่ผู้บริหารเห็นถึงความสามารถในการพูด การออกเสียงที่ชัดเจน ซึ่งเหมาะกับการจัดรายการข่าวในวิทยุ จึงได้เข้ามาทำงานสายวิทยุ นอกเหนือจากงานหนังสือพิมพ์ที่ทำประจำอยู่แล้ว

“พี่ก็ไม่ได้สมัครใจไปแต่ก็ไม่ได้ถูกบังคับ ผู้บริหารก็มาคุย บอกว่ามองแล้วว่ามันน่าจะทำได้ นะ เราพูดชัดและพี่ก็พูดมากเขาบอกมาให้พูดให้เป็นประโยชน์ก็คือพูดให้คนรู้ดีกว่า” (ขวัญชนก วุฒิกุล ,สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2545)

3. ประสบการณ์การทำงานข่าวและความใกล้ชิดกับแหล่งข่าว การทำข่าวไม่ว่าในสื่อใดก็ตาม นักข่าวต้องเป็นผู้ตามประเด็นต่างๆ ดังนั้นการให้นักข่าวที่มีแหล่งข่าวอยู่แล้วมาทำงานข้ามสื่อทำให้การตามประเด็นในเรื่องต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่น

“ถูกเลือกมาทำเนชั่นนิวส์ทอล์คเพราะคลุกคลีกับข่าว การเลือกประเด็นทำได้ตรงใจคนฟัง สามารถพูดคุยประเด็นที่จะนำมาเสนอในแต่ละวันได้” สรยุทธ สุทัศนจินดา (คม ชัด ลึก, หน้า 229)

“เพราะเราทำอยู่ตรงนี้อยู่แล้ว เราอยู่ในแหล่งข่าว (source of news) ก็คือเราทำข่าวอยู่ ทำอยู่ในพื้นที่เราจะรู้ข่าวก่อนใครอยู่แล้ว ฉะนั้นเวลาข่าวพวกนี้จะต้องเร็วก็เลยให้เราทำ” (จิวมล กนกศิลป์,สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2545)

สำหรับความคิดเห็นของนักข่าวที่มีต่อการทำงานในองค์กรที่ให้นักข่าวได้มีโอกาสทำงานหลายสื่อ นั้น นักข่าว 11 ใน 15 มีความพอใจในวิธีการกระจายคนจากสื่อหนึ่งไปยังอีกสื่อหนึ่งมากกว่า การจ้างผู้มีความสามารถเฉพาะสื่อเพิ่มเพื่อให้มาทำงานในสื่อแต่ละด้านอย่างเฉพาะเจาะจงโดยมีเหตุผลที่เห็นด้วยเนื่องจากเชื่อว่าเป็นการพัฒนาความสามารถ ทักษะการทำงานของนักข่าวในกระบวนการทำงาน

ทั้งนี้เห็นว่าเป็นการเปิดโอกาสให้คนได้ลองทำงานในสื่อใหม่เพื่อค้นหาศักยภาพของตนเอง ซึ่งคนเหล่านี้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการทำงานในองค์กรมาระยะหนึ่งทำให้มีความสามารถในการเลือกนำข้อดี ข้อเสียของแต่ละสื่อมาใช้ในการทำงาน

อีกทั้งเห็นว่าองค์กรจะมีภาพโดยรวมอยู่ ดังนั้นการนำเอาคนในองค์กรมาทำงานหลายสื่อจึงเป็นการช่วยรักษาภาพพจน์ขององค์กรไว้ ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จในการทำงานขององค์กรในเวลาที่ผ่านมาเกิดจากภาพพจน์ของการนำเสนอข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา มีการวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์อย่างรุนแรง ซึ่งถือว่าเป็นจุดขายที่ทำให้องค์กรมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ นับเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารที่มองว่าคนที่เติบโตในบรรยากาศและซึมซับวัฒนธรรมของเดอะเนชั่นไป จะมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานของแนวทางการนำเสนอข่าวในสื่ออื่นๆ เป็นการแสดงจุดยืนในการนำเสนอข่าวขององค์กรซึ่งผู้บริหารและนักข่าวในรุ่นแรกๆ ได้วางแบบอย่างไว้ตั้งแต่สื่อหนังสือพิมพ์

“การจ้างคนเฉพาะสื่อไม่น่าทำเพราะองค์กรจะมีภาพโดยรวมอยู่แล้ว ดังนั้นการนำคนขององค์กรเดิมมาทำงานจะช่วยรักษาภาพพจน์ขององค์กรไว้” (พัชรพรรณ วัฒนาวุฒิสวัสดิ์, **สัมภาษณ์**, 4 เมษายน 2545)

นอกจากนี้นักข่าวยังให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการใช้วิธีการกระจายคนในองค์กรเพื่อทำสื่อต่างๆ แทนการจ้างคนเพิ่มนั้นเป็นการถูกต้องในแง่ของการบริหารต้นทุนและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรอย่างคุ้มค่า ซึ่งถ้าองค์กรมีทุนเพียงพอสำหรับการจ้างงานนักข่าวบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่าควรจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในส่วนที่อาจทำให้คุณภาพของผลผลิตจากองค์กรลดลง

“ถ้าพูดถึงการใช้ทรัพยากร การบริหารต้นทุนก็ถูกแล้วว่าคน ๆ เดียวสามารถทำได้หลายอย่าง แต่ไม่ดีในแง่ที่ไม่เฉพาะลงไปในด้านใดด้านหนึ่ง ถ้ามีทุนเยอะก็ให้มันชัดเจนไปเลย แต่ถ้าเป็นการพัฒนาภายในก็ดีถ้าพนักงานรับได้ในการเบี่ยงงานเป็นสองเท่าถ้าผลตอบแทนดี ในปัจจุบันคนในเนชั่นเริ่มชินกับการทำงานในหลายด้าน ทำให้ทักษะของพนักงานเพิ่มขึ้น คือมั่นใจและสามารถทำงานทุกอย่างที่เป็นงานด้านสื่อรับได้ทุกทาง ตกลงงานจากที่นี่ไปก็ยังสามารถไปทำงานด้านอื่น เรารู้ว่าต้องทำอะไรในงานด้านสื่อ” (ณัฐกานต์ บุญสอน, **สัมภาษณ์**, 28 มีนาคม 2545)

ในขณะที่นักข่าว4ใน15เห็นว่าการที่ให้นักข่าวทำงานหลายสื่อนั้นทำให้คนทำงานเหนื่อยเกินไปอาจส่งผลให้คุณภาพงานลดต่ำลง

“จริงๆ แล้วการที่นักข่าวทำงานข้ามสื่อก็ดีคือ สมมติว่าเราจะทำข่าวสักชิ้นถ้าไม่รู้กระบวนการก็จะยาก จะทำ สก๊ิปสักชิ้น ถ้าไม่รู้ว่าจะใช้ภาพอะไร เขียนได้แต่ติดต่อหรือใช้ภาพอะไรจึงจะ

สวยไม่ได้ก็ไม่ดี แต่จุดโหว่คือคนทำงานเหนื่อยเกินไป” (นันทวัลย์ มาอยู่, **สัมภาษณ์**, 22 พฤษภาคม 2545)

สำหรับความคิดเห็นของนักข่าวต่อผลตอบแทนที่ได้รับคือ ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินไม่คุ้มค่ากับการทำงานแต่นักข่าวมีความพึงพอใจเนื่องจากได้รับผลตอบแทนด้านอื่นเช่น ความมีชื่อเสียงจากการทำงานในสื่อโทรทัศน์และวิทยุ การเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้รับสาร

“ทำงานได้เงินไม่คุ้มค่าเหนื่อยแต่ยังดีที่ได้และยังมีผลตอบแทนด้านอื่นเพิ่มมาคือเกียรติ การเป็นที่ยอมรับ งานในอาชีพวิทยุ โทรทัศน์ทำให้เรามีชื่อเสียงคนรู้จักเราเพิ่มขึ้นตัวเองก็ได้ทำคุณ ค่าให้แก่องค์กร” (ขวัญชนก วุฒิภูฏ, **สัมภาษณ์**, 25 มีนาคม 2545)

ทั้งนี้ยังมีนักข่าว 3 ใน 15 ให้ความเห็นเกี่ยวกับการที่องค์กรควรเพิ่มผลตอบแทนแก่นักข่าว เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักข่าวในการทำงานมากขึ้นเพื่อลดปัญหาการลาออกของนักข่าวซึ่งเป็นสิ่ง ที่องค์กรประสบอยู่เสมอ

นโยบายในการข้ามสื่อของเดอะเนชั่นนั้นเป็นการเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุดไม่ว่าจะเป็นการนำกำลังคนที่มีอยู่ในองค์กรมาใช้ในการทำงานหลายสื่อ การขยายการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยให้การทำงานเกิดความรวดเร็วและสูญเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด รวมถึงการสร้างโอกาสจากการเป็นองค์กรที่มีธุรกิจครบวงจรในการประชาสัมพันธ์ ผลิตผลขององค์กรและการขายโฆษณาที่เป็นระบบมัลติมีเดียแพ็คเกจที่ทำให้บริษัทมีรายได้เพิ่ม

นโยบายในการทำงานของนักข่าวนั้นจะเน้นให้นักข่าวทำงานได้หลายสื่อและนำข้อดีของ สื่อแต่ละประเภทมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการรายงาน รวมถึงการให้นักข่าวถูกฝึกฝนในด้านความคิดเชิงวิเคราะห์โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารอย่างนักข่าวในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อให้สามารถ นำความรู้ที่มีมาเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการรายงานข่าว

ตอนที่ 2 การปรับตัวของนักข่าวเมื่อทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ

ในส่วนของการปรับตัวนี้ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อได้รับผลกระทบใน 3 ด้านคือ ผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะของการทำข่าว ด้านการพัฒนาผลงาน และด้านคุณภาพ ของงาน โดยได้จำแนกนักข่าวออกตามสถานการณ์ของการทำสื่อคือ นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและ

นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อ ซึ่งสามารถสังเกตความคล้ายคลึงและความแตกต่างของผลกระทบในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านการพัฒนาทักษะของการทำข่าว

นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ

จากการสัมภาษณ์พบปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวเพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะในการทำงานที่แตกต่างกันของนักข่าวกลุ่มนี้ 3 ประการคือ

1. ระยะเวลาของการทำงานในสื่อแรก พบว่านักข่าวที่ใช้ระยะเวลาในสื่อแรกนานเท่าไร ระยะเวลาของการปรับตัวในการทำงานในสื่อใหม่ก็ใช้เวลาน้อยลง เนื่องจากนักข่าวมีเวลาในการทำความเข้าใจกับการทำงานทำให้เกิดการพัฒนาทักษะจนชำนาญและเกิดเป็นความเข้าใจในการทำงานและสามารถประยุกต์ใช้ข้อดีของสื่ออื่นๆ ในการทำงานในสื่ออื่นได้

เช่นที่สกล สุขพลังหาญ นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อที่ใช้เวลาในการทำงานในสื่อหนังสือพิมพ์มาเป็นระยะเวลาประมาณ 3 ปี ก่อนการทำงานข้ามสื่อมาทำวิทยุ นั้น เมื่อมาทำงานในสื่อวิทยุใช้เวลาในการปรับตัวเพียงหนึ่งเดือนก็สามารถทำงานในสื่อใหม่ได้ โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากการที่ตนมีพื้นฐานการทำงานข่าวที่แน่น มีความเข้าใจในข่าวและกระบวนการทำข่าว ดังนั้นเมื่อทำงานในสื่อใหม่นั้นเป็นการที่ตนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นมาจากความรู้ที่มีอยู่ไม่ได้เป็นการเริ่มต้นเรียนรู้การทำงานใหม่ทั้งหมด

2. ความพึงพอใจต่อการทำงาน พบว่านักข่าวที่มีความพึงพอใจต่อการทำงานในสื่อเดิมน้อยจะใช้เวลาปรับตัวในการทำงานในสื่อใหม่มากกว่านักข่าวที่พอใจในการทำงานในสื่อเดิมมาก ทั้งนี้เกิดจากนักข่าวที่มีความพึงพอใจต่อการทำงานในสื่อเดิมน้อยจะไม่สามารถดึงเอาข้อดีของการทำงานในสื่อเดิมทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ในการทำงานในสื่อใหม่ เพราะไม่ได้จดจ่ออยู่กับงานเกิดความเบื่อหน่ายส่งผลให้ไม่อยากเรียนรู้จากการทำงาน เมื่อมาทำงานในสื่อใหม่ทำให้ต้องเรียนรู้พื้นฐานการทำงานใหม่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการปรับตัว

“จริงๆ แล้วการที่เราพอใจกับงานก็เป็นสิ่งที่ทำให้เราสามารถทำงานที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ถ้าใจไม่อยากทำก็คงจะแค่ทำพอดีนๆ ไม่ได้อะไรเพิ่มนอกจากทำงานให้เสร็จ แต่พอมาท่าที่วิธีเลยว่าเราต้องมาเริ่มนับหนึ่งใหม่เพราะไม่รู้อะไรเลยประสบการณ์จากงานเก่าไม่ช่วยมากเพราะเราแค่ทำพอดีนๆ ไม่ได้คิดจะหาความรู้เพิ่มเติม” (เน้นทวัลย์ มาอยู่, สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2545)

ในส่วนนี้เทพชัย หย่องได้ให้ความเห็นว่าความพึงพอใจต่องานและทัศนคติที่ดีต่อการทำงานนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้นักข่าวมีการทำงานที่มีมาตรฐานสูงกว่าที่องค์กรกำหนดไว้ในการทำงาน และส่งผลต่อการเรียนรู้จากการทำงานไม่ว่านักข่าวจะทำงานในสื่อใดก็ตาม จะเกิดการเรียนรู้และพัฒนามากขึ้นกว่านักข่าวที่มีความพึงพอใจในการทำงานต่ำ สังเกตได้จากการที่องค์กรเปิดโอกาสให้นักข่าวได้ทำงานข้ามสื่อเพื่อให้นักข่าวได้ทำในสิ่งใหม่ๆ และเป็นการค้นหาและเพิ่มเติมศักยภาพของตน

3. ความแตกต่างในการพัฒนาทักษะสำหรับการทำข่าวของนักข่าวที่มาจากต่างสายงานพบว่านักข่าวที่มีประสบการณ์ทำงานจากต่างสื่อต่างประเภทกันเมื่อเปลี่ยนมาทำงานข้ามสื่อมีข้อจำกัดในการปรับตัวและพัฒนาทักษะต่างกันดังนี้

นักข่าวที่มาจากการทำงานในสื่อสิ่งพิมพ์แล้วหันมาทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์

นักข่าวที่มาจากการทำงานในสื่อสิ่งพิมพ์แล้วหันมาทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุหรือโทรทัศน์นั้น นักข่าวเหล่านี้สามารถนำเอาประสบการณ์จากการทำงานในสื่อเดิมมาปรับใช้ในการทำข่าวในสื่อใหม่ไม่ว่าจะเป็นทักษะในการจับประเด็นข่าว ทักษะการใช้ภาษา รวมทั้งการนำเอา “ความรู้ในข่าว” คือความเข้าใจในความเป็นมาของข่าว ความลึกซึ้งในข่าวที่เป็นลักษณะของการนำเสนอในสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งมีรายละเอียดในการนำเสนอ มาปรับใช้ในการทำงานของสื่อใหม่

“ในพื้นที่ฐานข่าวคือ เราทำหนังสือพิมพ์ มีพื้นฐานเรื่องข้อมูลดีมากเลย พอมาทำทีวีไม่ต้องไปหาข้อมูลมากมายทำให้เราเข้าใจง่าย เมื่อเจอแหล่งข่าวก็มีภูมิหลังเลย” (ณัฐกานต์ บุญสอน, **สัมภาษณ์**, 28 มีนาคม 2545)

“เรามีพื้นฐานในการทำสื่อเดิมอยู่แล้ว พอทำสื่อใหม่ก็มีพื้นฐานสื่อใหม่เพิ่มเข้ามา ทำให้การทำงานของพื้นฐานเดิมดีขึ้น” (สกล สุขพลังหาญ, **สัมภาษณ์**, 8 เมษายน 2545)

การทำงานในสื่อใหม่นี้ นักข่าวจะพัฒนาทักษะการทำงานของตนโดยการนำความรู้ ความชำนาญจากสื่อสิ่งพิมพ์ไม่ว่าจะเป็นทักษะการจับประเด็น การใช้ภาษาซึ่งเป็นการทำงานจากสื่อเดิมมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการทำงานในสื่อใหม่ คือ การเรียนรู้การทำงานในสื่อใหม่ ประกอบกับ

การอาศัยพื้นฐานการทำงานข่าวในสื่อเดิมมาช่วยในการทำงานในระยะแรกและกลายเป็นทักษะที่เหมาะสมกับสื่อใหม่ในเวลาต่อมา

สำหรับลักษณะการทำงานในสื่อวิทยุและโทรทัศน์นั้น นักข่าวกลุ่มนี้ให้ข้อสังเกตว่าจุดเด่นในการนำเสนอมีความแตกต่างจากสื่อหนังสือพิมพ์คือการเสนอในหนังสือพิมพ์เน้นการเขียนให้คนเกิดความเข้าใจเป็นหลักเนื่องการรับสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ผู้รับต้องใช้เวลาอ่านและต้องใช้เวลาในการรับ ส่วนความน่าเชื่อถือของข่าวเกิดจากการใช้การอ้างอิงถึงแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ในการเสนอ แต่ในสื่อวิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อที่ใช้การฟังและการดู โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ที่ใช้ภาพประกอบการเขียนข่าวทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจมากขึ้น ภาพทำให้เกิดความเสมือนจริง ข่าวถูกทำให้มีน้ำหนักเพราะผู้รับได้เห็นภาพจากสถานที่เกิดเหตุจริงๆ

“การทำข่าวในหนังสือพิมพ์เราสามารถชี้แหล่งข่าว ถ้อยคำเขียนเป็นเรื่องเป็นราวได้ แต่ทีวีใช้อย่างนั้นไม่ได้ภาพต่างหากที่จะทำให้มีน้ำหนัก” (นันทวัลย์ มาอยู่, **สัมภาษณ์**, 22 พฤษภาคม 2545)

จากการสัมภาษณ์พบว่าการทำงานด้านโทรทัศน์ขององค์กรเดอะเนชั่นมีความแตกต่างจากการทำงานของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นเนื่องจากนักข่าวจะต้องทำงานเองในทุกกระบวนการตั้งแต่การหาข่าว การรายงาน การทำสตู๊ปข่าวการติดต่อภาพ การบันทึกเสียง ดังนั้นนักข่าวจึงต้องพัฒนาความรู้ทักษะในด้านการใช้เทคนิคในการติดต่อ การบันทึกเสียงในสื่อโทรทัศน์เพิ่มเติมอีกทางหนึ่งสำหรับรูปแบบการรายงานข่าวนั้นองค์กรใช้รูปแบบการรายงานแบบหนังสือพิมพ์คือ เน้นการรายงานแบบเจาะลึก การรายงานในแนวสืบสวนและสอบสวนและใช้การอ้างอิงแหล่งข่าวโดยการสัมภาษณ์แหล่งข่าวในขณะที่ออกอากาศ แม้ว่าแนวทางในการนำเสนอจะลดความรุนแรงลงแต่การนำเสนอในแบบนี้มีความแตกต่างจากการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ในรูปแบบเดิมที่เป็นเพียงการสัมภาษณ์แล้วนำมาติดต่อเพื่อรายงานข่าวเพียงบางประเด็น

นอกจากนักข่าวกลุ่มนี้ต้องมีการพัฒนาทักษะด้านการนำเสนอให้สอดคล้องกับภาพแล้ว นักข่าวที่ทำงานในสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างเช่น โทรทัศน์ไม่สามารถใช้ความคิดของตนเองเพียงอย่างเดียวในการทำงานเพราะต้องพึ่งพาการทำงานเป็นทีม เนื่องจากกระบวนการของการรายงานข่าวของสื่อเหล่านี้นักข่าวต้องอาศัยทีมงานเพื่อช่วยควบคุมเรื่องการให้เสียง การถ่ายภาพ ขณะรายงานข่าว

ในจุดนี้นักข่าวที่ทำงานในสื่อโทรทัศน์ให้ข้อสังเกตว่าการการทำงานเป็นทีมนั้นมีความสำคัญสำหรับการทำงาน เช่นการรายงานข่าวในโทรทัศน์ต้องอาศัยภาพประกอบเพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจข่าวมากขึ้น การใช้ภาพจึงมีความสำคัญเพราะแม้ว่านักข่าวจะเขียนข่าวได้ดีเพียงไร ประเด็นจะมีความแปลกใหม่และต่างจากคนอื่นอย่างไร แต่ถ้าหากภาพที่เสนอออกมาไม่สอดคล้องเหมาะสมกับการรายงานข่าวนั้นงานที่ออกมาก็ไม่สมบูรณ์ นักข่าวจึงต้องทำการนัดแนะกับทีมงานอย่างดีเพื่อถ่ายทอดความคิดและลักษณะของภาพและเสียงที่จะนำมาใช้เพื่อประกอบการรายงานข่าว

“ทีวีจะกดดันเรื่องเวลาต้องรีบทำให้เสร็จทั้งหมด เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคนหลายคนไม่ใช่เราคนเดียวอย่างหนังสือพิมพ์ ข่าวทีวีต้องขึ้นอยู่กับทีมงาน ข่าวที่ได้มาถ้าทีมงานเอาภาพไม่ดีให้งานจะดูไม่สวย” (ณัฐกานต์ บุญสอน, **สัมภาษณ์**, 28 มีนาคม 2545)

ดังนั้นการปรับตัวของนักข่าวในกลุ่มนี้มีสองด้านใหญ่ๆ คือ การปรับตัวด้านการเขียนข่าวเพื่อให้สอดคล้องกับภาพและเป็นการเขียนข่าวเพื่อการฟังและดู อีกด้านคือการปรับตัวด้านการทำงานเป็นทีมเนื่องจากการทำงานในสื่ออิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้นักข่าวไม่สามารถทำงานเพียงคนเดียวได้ต้องอาศัยทีมงานซึ่งต่างจากการงานในหนังสือพิมพ์ที่นักข่าวสามารถทำงานเพียงคนเดียวได้

นักข่าวที่มาจากสื่อวิทยุมาทำสื่อโทรทัศน์

นักข่าวที่มาจากสื่อวิทยุมาทำสื่อโทรทัศน์ จากการสัมภาษณ์พบว่านักข่าวมีกระบวนการพัฒนาทักษะคล้ายคลึงกับนักข่าวกลุ่มแรกคือ การนำทักษะจากการทำงานในสื่อเดิมมาเชื่อมโยงกับการทำงานในสื่อใหม่ จนเกิดทักษะในการทำงานในสื่อใหม่ โดยการที่สามารถนำประสบการณ์จากการทำงานในสื่อเดิมมาใช้ในการทำงานในสื่อใหม่ได้เนื่องจากนักข่าวมีความเห็นว่า การนำเสนอข่าวมีความคล้ายคลึงกัน คือทั้งสองสื่อใช้การรายงานข่าวที่สั้น กระชับเนื่องจากมีเวลาออกอากาศเพียงเล็กน้อย เป็นสื่อที่ให้เสียงในการรายงาน รวมถึงการที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมและเรียนรู้เทคนิคการตัดต่อและให้เสียงในการรายงานข่าวด้วย มีความแตกต่างอยู่ตรงที่การรายงานข่าวทางโทรทัศน์นั้นต้องมีกระบวนการในการตัดต่อ การเลือกภาพที่เหมาะสม การให้เสียงประกอบภาพข่าว

นักข่าวที่มาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาทำสื่อสิ่งพิมพ์

พบข้อสังเกตว่าในการพัฒนาทักษะของนักข่าวดังนี้ เมื่อข้ามสื่อ นักข่าวกลุ่มนี้มีข้อจำกัดในการปรับตัวและพัฒนาทักษะในการทำงานในสื่อใหม่ แม้ว่านักข่าวเหล่านี้จะเรียนจบมาทางด้านนิเทศศาสตร์ แต่เมื่อมาทำงานในสื่อสิ่งพิมพ์ต้องกลับมาเรียนรู้งานใหม่ ซึ่งการนำทักษะการทำงานจากสื่อเดิมมาปรับใช้นั้นน้อยมาก ในส่วนนี้มีทั้งนักข่าวที่มาจากสื่อวิทยุมาทำหนังสือพิมพ์ และจากการทำคอมพิวเตอร์กราฟฟิกมาทำหนังสือพิมพ์โดยจะพิจารณาแยกตามสายงานดังนี้

1. นักข่าวที่มาจากสื่อวิทยุมาทำหนังสือพิมพ์

สำหรับนักข่าวที่มาจากวิทยุเมื่อข้ามสื่อมาทำหนังสือพิมพ์นั้นให้เหตุผลว่าเพราะช่องทางการนำเสนอมีความต่างกันสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องอาศัยความเร็วในการนำเสนอความสั้น กระชับของการรายงานและการเลือกจับประเด็นข่าวที่มีความสำคัญที่สุดในเวลานั้น เมื่อมาทำงานในสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งการนำเสนอต้องอาศัยรายละเอียดในการนำเสนอที่มีมากกว่าการนำเสนอในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้เกิดปัญหาในการเขียนข่าวเพราะมีความรู้ในข่าวเพียงบางประเด็นแต่ไม่มีรายละเอียดภูมิหลังของข่าว จึงต้องอาศัยการหาข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการทำงาน ทั้งจากการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ในกองบรรณาธิการ การใช้บริการของศูนย์ข้อมูลและระบบถึงข่าวขององค์กร นอกจากนี้ยังเป็นการขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานอีกทางหนึ่ง

“ปรับเยอะแปดสิบเปอร์เซ็นต์ เรามาจากวิทยุเรามีพื้นเท่านั้น (ต้องรายงานข่าวในเวลาจำกัดเพียงข่าวละ 30 วินาทีถึงหนึ่งนาที) ต้องมาขยายและหาข้อมูลเก็บไว้ตลอดเวลา” (คุณวราวรรณ ภูวจิตรสุทิน, **สัมภาษณ์**, 29 มีนาคม 2545)

2. นักข่าวที่มากจากการทำคอมพิวเตอร์กราฟฟิกมาทำหนังสือพิมพ์

พิชิต เอี่ยมแสงจันทร์ กล่าวถึงการทำงานข้ามสื่อในส่วนนี้ว่าตนไม่ได้มีพื้นฐานการทำงานข่าวมาก่อนแม้ว่าจะจบจากสาขาวิชานิเทศศาสตร์และเคยฝึกงานด้านหนังสือพิมพ์แต่เมื่อหันไปทำงานด้านคอมพิวเตอร์กราฟฟิกและกลับมาทำหนังสือพิมพ์ต้องมีการปรับตัวมากในเรื่องการเขียนข่าว และรวบรวมข้อมูลในสายงานที่ตรงกับงานในสื่อหนังสือพิมพ์ แม้พิชิตจะเห็นว่าก่อนการทำงานนั้นตนได้ติดตามอ่านข่าวหนังสือพิมพ์มาตลอด แต่เมื่อต้องทำงานจริงๆ การอาศัยข้อมูลจากการอ่านและเรียนจากสิ่งที่ตนเคยอ่านก็ไม่ได้มีส่วนช่วยในการทำงานจริง ทั้งนี้ตนต้องเริ่มเรียนรู้งานใหม่ตั้งแต่การปรับพื้นฐานของข่าว เรียนรู้วิธีการเขียนข่าวใหม่ทั้งหมด

“เขียนข่าวไม่ได้เลย ไม่ได้เขียนข่าวเลย ที่ผ่านมาได้แต่อ่าน การอ่านอย่างเดียวไม่เขียนมันเขียนไม่เป็นจริงๆ ช่วงนั้นเครียด กัดฟันจริงๆ มันต้องเริ่มกลับไปนับหนึ่งใหม่” (พิชิต เอี่ยมแสงจันทร์, **สัมภาษณ์**, 8 เมษายน 2545)

สำหรับทักษะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มของนักข่าวที่มาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาสู่สื่อสิ่งพิมพ์นี้พบว่าตนเองต้องพัฒนามากที่สุดคือทักษะการเขียนข่าวซึ่งเกิดจากการทำงานในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นสื่อแรกนั้น การเขียนข่าว รายงานข่าวต้องทำอย่างกระชับ รายงานสั้นๆ เพื่อให้ทันกับเวลาในการออกอากาศหนึ่งถึงสองนาที่หรือน้อยกว่านั้นต่อการทำข่าวหนึ่งชิ้น แต่เมื่อมาทำงานสื่อสิ่งพิมพ์การรายงานข่าวจะมีเนื้อที่ในการนำเสนอมากและรายละเอียดของข่าวมีมากขึ้นนักข่าวจึงต้องเรียนรู้ที่จะแตกประเด็นออกมาให้มากกว่าเดิม และเชื่อมโยงข้อมูลกับเหตุการณ์ ความเป็นไปต่างๆ ให้เกิดความเหมาะสมกับการรายงาน

การพัฒนาทักษะในเรื่องการสื่อข่าวและเขียนข่าวของนักข่าวที่จบมาทางนิเทศศาสตร์คือการกลับไปรื้อฟื้นความรู้เดิมในสื่อสิ่งพิมพ์จากการเรียนในมหาวิทยาลัยมาช่วยในการทำงานในระยะแรก และนักข่าวที่ไม่ได้จบการศึกษาจากนิเทศศาสตร์จะเป็นการขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานในการพัฒนาเทคนิคการเขียนข่าว การรายงานข่าว รวมถึงการพยายามเรียนรู้การเชื่อมโยงข่าวกับข้อมูลที่มีอยู่เพื่อให้การรายงานข่าวมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น และเมื่อทำงานจนเกิดความชำนาญแล้วจะเริ่มพัฒนาการทำงานให้เป็นไปในรูปแบบที่ตนเองถนัด ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการรายงาน ภาษาที่ใช้ในการพาดหัวข่าวและการเขียนข่าว

“ต้องกลับไปนึกว่าตอนเรียนอาจารย์สอนอะไรมาบ้าง เรามีพื้นฐานแต่ถ้าไม่ได้ใช้มันก็อยู่กับที่และลดลง พอเริ่มจริงๆ ก็กลับไปดูว่ามันต้องมีอะไรบ้าง เช่น เผย ซี ซึ่ง นำมาใช้ใหม่ ตอนแรกเราเขียนข่าวเราต้องเอาพื้นฐานมาเขียนก่อน อาจเขียนไม่ดีแต่พอเริ่มคุ้นก็จะเคยชินก็เป็นคำพูดของเราเองได้” (พิชิต เอี่ยมแสงจันทร์, **สัมภาษณ์**, 8 เมษายน 2545)

ในอีกมุมหนึ่งนักข่าวส่วนหนึ่งได้ให้ข้อสังเกตว่าการทำงานข่าวทุกทักษะมีความสำคัญทุกทักษะไม่ว่าจะเป็นทักษะการเขียนข่าว การสัมภาษณ์ การแยกแยะประเด็นข่าวมีความสำคัญในการทำงานทั้งสิ้น แต่อยู่ที่ในการทำงานขณะนั้นว่านักข่าวจำเป็นต้องใช้ทักษะใดมากกว่าทักษะอื่นๆ ทั่วไป ซึ่งเป็นการให้ลำดับความสำคัญของการใช้ทักษะในการทำงานในแต่ละสื่อ

“จริงๆ ทุกทักษะมีความสำคัญหมด แต่การจัดลำดับความสำคัญ (priority) ต่างกัน สัมภาษณ์ก็ต้องใช้ การเขียนก็สำคัญ เพราะว่าการเขียนถ้าเราถ่ายถอดออกมาไม่สนุก ไม่น่าสนใจ ข่าวนั้นก็จะไร้คุณค่า ไม่น่าสนใจ” (นันทวัลย์ มาอยู่, **สัมภาษณ์**, 22 พฤษภาคม 2545)

สำหรับนักข่าวที่เคยทำสื่อหนังสือพิมพ์แล้วข้ามไปทำสื่อวิทยุนั้นเมื่อทำงานในสื่อใหม่ไป ระยะเวลาหนึ่งจะพบว่าตนเองได้สัมผัสทักษะในการทำงานในสื่อเดิมไปบางส่วนอย่างไม่ได้ตั้งใจเช่นการให้ความสำคัญกับข้อมูล รายละเอียดของข่าวแต่ละชิ้น การเขียนที่สละสลวย นั้นเกิดจากการทำงานในสื่อใหม่ทำให้จดจ่อกับรูปแบบการนำเสนอในสื่อใหม่ โดยไม่ได้มีการรื้อฟื้นทักษะในสื่อเดิมทำให้เกิดการลืมหรือเมื่อกลับมาทำสื่อเดิมก็ต้องใช้เวลาในการปรับตัวกลับมาอีกระยะเวลาหนึ่ง

“สิ่งที่หายไปก็คือ การเขียนที่มันสละสลวย เพราะติดกับการทำงานที่เร็ว สั้น กระชับ ทำงานแข่งกับเวลาความละเอียดในการทำงานจึงหายไป” (สกล สุขพลังหาญ, **สัมภาษณ์**, 8 เมษายน 2545)

นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อ

สำหรับนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อนั้นมีอายุการทำงานตั้งแต่ 7-25 ปี ซึ่งทั้งหมดเริ่มต้นจากการทำงานในสื่อสิ่งพิมพ์อันเป็นธุรกิจเริ่มแรกของกลุ่มเดอะเนชั่น ในการพัฒนาทักษะในการทำข่าวสำหรับนักข่าวกลุ่มนี้พบว่าเป็นการปรับการทำงานโดยการนำข้อดีของการทำงานแต่ละสื่อมาใช้ด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อให้ประหยัดเวลาในการทำงาน

ซึ่งนักข่าวกลุ่มนี้อาศัยพื้นฐานในการทำงานในสื่อเดิมไม่ว่าจะเป็น การจับประเด็นข่าว การเรียบเรียงประเด็น การใช้แหล่งข้อมูลที่มีอยู่มาใช้ในการทำงาน รวมถึงการเขียนรู้การนำเสนอข่าวในสื่อใหม่ โดยเข้าใจถึงธรรมชาติในการนำเสนอข่าวในสื่อใหม่นั้นๆ

การพัฒนาทักษะเป็นไปในรูปแบบของการผสมผสานการทำงานจากสื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นการที่นักข่าวกระจายศักยภาพและทักษะไปใช้ในสื่อต่างๆ เช่น นักข่าวนำเอาข้อดีของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความละเอียดในการนำเสนอเนื้อหาข่าว มาใช้ในงานของสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยงกับข่าวที่เกิดขึ้นเพื่อรายงานให้ผู้รับในสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้าใจในรายละเอียดบางส่วนในเวลาอันสั้น รวมทั้งทำให้การนำเสนอคู่มือมีสีสันและน่าสนใจและในเวลาเดียวกันได้นำวิธีนำเสนอที่กระชับ รวดรัดของวิทยุมาช่วยในการเขียนข่าวในหนังสือพิมพ์

“จริงๆ แล้วมันง่ายด้วยซ้ำ อย่างคนทำข่าวหนังสือพิมพ์คุณจะมีคำว่า “5point” คืออะไรมันเหมือนการย่อความคือ พอเป็นวิทยุสามบรรทัดเราก็ निकออกเลย มันก็เหมือนเอามาไปย มันไม่ใช่เรื่องที่เป็นปัญหา แต่กลับเป็นประโยชน์ด้วยซ้ำ” (ขวัญชนก วุฒิกุล, **สัมภาษณ์**, 25 มีนาคม 2545)

การพัฒนาทักษะในกลุ่มนี้มีความแตกต่างกับนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อที่กระบวนการพัฒนาของนักข่าวกลุ่มนี้จะเป็นการทำให้เกิดความสอดคล้อง ผสมผสานในการทำงานของสื่อที่หลากหลาย เป็นการสร้างทักษะการทำงานใหม่ขึ้นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการทำงานหลายสื่อในเวลาเดียวกัน ซึ่งยังคงรักษาข้อดีของการทำงานในแต่ละสื่อเอาไว้ แต่นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อเป็นการพัฒนาทักษะที่อาศัยพื้นฐานการทำงานเดิมมาช่วยในการปรับตัวในการทำงานในสื่อใหม่และค่อยๆ ปรับการทำงานจนได้เป็นทักษะการทำงานของสื่อใหม่ที่แตกต่างจากสื่อเดิม

“มันเริ่มจากเป็นนักข่าวหนังสือพิมพ์มีข้อมูลเยอะ พอขยายมาทำวิทยุด้วยข้อมูลอยู่ในหัวหมดแล้ว พอมาทำทีวีก็รู้หมดเลยว่าจะต้องทำอะไร เพราะวิทยุก็เรียนรู้การพูดโดยไม่ต้องออกกล้องมาแล้ว” (ขวัญชนก วุฒิกุล, **สัมภาษณ์**, 25 มีนาคม 2545)

“...อย่างที่เราเคยคุยกันว่า ฐานจากหนังสือพิมพ์คือ ความรู้ คือฐานข้อมูล พอไปทำวิทยุเนี่ยเราง่ายกว่าคนอื่น เพราะเราไปเรื่องการพูดได้เลยโดยที่ไม่ต้องกังวลกับเรื่องข้อมูล ขณะที่คนที่ไม่มีข้อมูลมาก่อนเขาต้องกังวลทั้งสองอย่าง เหมือนเวลามาเจาะที่วิปูนเนี่ย ถ้าคนมาเริ่มที่วิไลโดยที่ไม่มีฐาน เขาก็ต้องกังวลทั้งฐานข้อมูล กังวลการออกเสียง และกังวลบุคลิก แต่สำหรับผมมันเหมือนการเรียนรู้ เหมือนบันได พอมาถึงที่วิปูน พูดนี้ใช้ได้แล้ว วิทยุทำมานานเหมือนกัน ฐานข้อมูลก็มี ก็มากังวลเรื่องบุคลิกอย่างเดียว...” สรยุทธ สุทัศนจินดา (2544) หน้า 208

โดยข้อสังเกตที่ได้รับจากการพัฒนาทักษะในกลุ่มนี้คือ นักข่าวทั้งหมดเป็นนักข่าวที่เริ่มต้นการทำงานจากสื่อหนังสือพิมพ์ที่เป็นสื่อแรกและก้าวข้ามมาทำหลายสื่อพร้อมกับการข้ามสื่อขององค์กร คือเริ่มต้นจากสื่อหนังสือพิมพ์มาสู่สื่อวิทยุและโทรทัศน์รวมถึงข่าวออนไลน์

ซึ่งทั้งหมดต่างให้ข้อสังเกตว่าเป็นการข้ามสื่อที่เป็นระบบที่ถูกต้องคือการเริ่มต้นจากสื่อที่ให้ความสำคัญกับรายละเอียด เนื้อหาของข่าวมากและพัฒนาไปสู่สื่อที่ต้องใช้เสียงในการรายงาน แต่เป็นการรายงานที่สั้นกระชับได้ใจความนั้นคือสื่อวิทยุ เมื่อก้าวมาทำสื่อโทรทัศน์ซึ่งนักข่าวถูกฝึก

ในเรื่องการใช้เสียงจากสื่อวิทยุแล้วรวมถึงมีข้อมูลของข่าวจากการทำสื่อหนังสือพิมพ์แล้วนักข่าวก็สามารถทำงานในสื่อโทรทัศน์ได้เพียงแต่นักข่าวต้องปรับบุคลิกให้ดูน่าเชื่อถือเหมาะสมกับการรายงานของตน การก้าวมาทำงานในสื่อที่นำเสนอเหตุการณ์เฉพาะหน้ามากขึ้นนักข่าวสามารถอาศัยความชำนาญจากการทำงานในสื่อเดิมมาใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน รวมถึงสามารถนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการนำเสนอผลงานได้ด้วยเช่นกัน

สำหรับระบบการทำงานข้ามสื่อที่นักข่าวเห็นว่าไม่ถูกต้องคือ การที่นักข่าวไม่ได้เรียนรู้การทำงานในสื่อเดิมที่ตนทำอยู่อย่างถ่องแท้แล้วมาทำงานข้ามสื่อ ซึ่งจะส่งผลทำให้นักข่าวไม่มีความเข้าใจในการทำงานเพราะงานข่าวเป็นงานที่ไม่เพียงแต่รู้จักธรรมชาติของการรายงานข่าวในแต่ละสื่อเท่านั้น แต่ต้องอาศัยความรู้จักข่าวและการประยุกต์ข้อมูลที่มีอยู่เข้าไปในการรายงานข่าวแต่ละชิ้นจึงจะทำให้การรายงานข่าวมีความน่าสนใจและมีประสิทธิภาพโดยอาศัยเวลาระยะสั้นในการปรับตัวในการทำข่าว

ยังมีข้อสังเกตที่คล้ายคลึงกันกับนักข่าวข้ามสื่อประการหนึ่งคือนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อเมื่อทำงานไประยะเวลาประมาณหนึ่งปีจะทำให้ทักษะการทำงานในสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อเริ่มแรกของนักข่าวลดลงเนื่องจากต้องทำงานแข่งกับเวลาทำให้การใช้ภาษาในการเขียนข่าวที่ขาดความสละสลวยดังที่สรยุทธ์ สุทัศนจินดา ได้กล่าวไว้ในหนังสือคมชัดลึกว่า

“ตอนนี้ผมยังเขียนบทความลงอยู่ประจำ แล้วก็ร่วมประชุมข่าว ความจริงที่วิดีดิงผมมาเยอะเลย ดิงความเป็นหนังสือพิมพ์ออกไปด้วย ผมคิดว่าหนังสือพิมพ์จะแรงและละเอียดกว่า เพราะมันเป็นตัวหนังสือ แต่หลังๆ มานี้ผมมาทำทีวีจนกระทั่งผมรู้สึกว่ายเขียนได้ไม่ค่อยดี ไม่แรงอย่างที่คิด” สรยุทธ์ สุทัศนจินดา (2544) หน้า 229-230

การลดลงของทักษะในการทำงานนี้เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความเร่งรีบในการทำงานหลายสื่อและรูปแบบการนำเสนอในแต่ละสื่อซึ่งทำให้นักข่าวไม่มีโอกาสและเวลาในการพัฒนาทักษะในบางด้าน

2. ผลกระทบด้านการพัฒนาศักยภาพในการทำข่าว

นโยบายในการทำงานที่ผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือการเน้นให้นักข่าวมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความสามารถให้เท่าทันกับความต้องการของสังคมและสาธารณะ

ในแต่ละช่วงเวลา อีกทั้งการนำเสนอข่าวต้องทำในแง่มุมและประเด็นที่แตกต่างกับองค์กรอื่น ทั้งนี้ เนื่องจากการแข่งขันในแต่ละสื่อมีสูงการสร้างความคิดเด่นในผลงานจึงเป็นสิ่งที่องค์กรให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ

“หลักการเบื้องต้นคือ ต้องเป็นข่าวที่สร้างสรรค์ ทำให้คนรับรู้รอบด้าน ไม่เข้าข้างและที่เน้น คือ การทำงานมันมีความกดดันทางการเมือง ธุรกิจตลอดเวลา” (เทพชัย หย่อง, **สัมภาษณ์**, 21 สิงหาคม 2545)

ในส่วนของนักข่าวที่ต่างเห็นว่าการที่ได้ทำงานมากกว่าหนึ่งสื่อ ส่งผลให้เกิดมุมมองใหม่ๆ และความหลากหลาย ในการนำเสนอข่าวต่อผู้รับ ก่อให้เกิดการพัฒนาความคิดและผลงาน ที่ออกมาสู่สาธารณะ

“สิ่งที่ทำคือ พยายามปรับเนื้อหาหนังสือพิมพ์ไปสู่วิทยุ และนำเอางานที่ทำในวิทยุมาใส่ หนังสือพิมพ์บ้าง เพื่อสร้างสีสันให้กับงานที่ออกมา” (สรยุทธ์ สุทัศนจินดา, **สัมภาษณ์**, 19 กรกฎาคม 2544)

“ความคิดสร้างสรรค์ต้องมี เช่นว่ามีข่าวนี้มานานต้องนำไปเชื่อมโยงกับแต่ละส่วนที่เป็น ส่วนงานต่างๆ ที่เราทำ” (อุไรวรรณ ภูวิจิตรสุทิน, **สัมภาษณ์**, 29 มีนาคม 2545)

นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ

แม้นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อจะทำงานเพียงสื่อเดียวในแต่ละครั้ง แต่ในการทำงานที่แตกต่าง ออกไปจากสื่อเดิมทำให้นักข่าวต้องเริ่มต้นในการพัฒนางานที่จะเกิดขึ้นในการทำงานของสื่อใหม่ ในส่วนนี้มีรูปแบบของการพัฒนาศักยภาพในการทำข่าว คือนักข่าวจะพัฒนาทักษะพื้นฐานในการ ทำงานสื่อใหม่จนเกิดความคุ้นเคยแล้วจึงสร้างรูปแบบการรายงานข่าวที่เป็นของตนเองขึ้นมาซึ่ง เกิดขึ้นกับนักข่าวที่มาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้วเข้ามาสู่สื่อสิ่งพิมพ์

ทั้งนี้เนื่องจากนักข่าวให้ข้อสังเกตว่าการทำงานในสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีรายละเอียดและ เนื้อหาน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ ดังนั้นการข้ามสื่อมาทำงานในสื่อสิ่งพิมพ์ต้องเรียนรู้พื้นฐานการนำ เสนอข่าวของสื่อสิ่งพิมพ์ก่อน แล้วจึงค่อยพัฒนาจนกลายเป็นรูปแบบการนำเสนอของตนเอง

“สิ่งที่ผมมีพื้นฐานความรู้มาจากสื่อสารมวลชน เพราะพี่เรียนวิทยุมา แต่ว่าต้องเรียนพื้นฐานการเขียนมาบ้าง เพียงแต่ว่าจะเขียนได้ดีก็ต้องมารับหลักที่นี้” (อุไรวรรณ ภูวิจิตรสุทิน, **สัมภาษณ์**, 29 มีนาคม 2545)

“ประสบการณ์จากหนังสือพิมพ์เราคิดว่าต้องอาศัยข้อมูลอะไรในการนำเสนอข่าวออกมาที่วิกก็อาศัยข้อมูลอะไรในการนำเสนอเป็นที่วิออกมา เป็นสิ่งที่ทำให้เรารู้แนวทางการทำข่าว ได้มุมมอง เวลาเรามองภาพข่าว ข่าวที่มาจากหนังสือพิมพ์ข้อมูลเป็นอย่างไร ข่าวจากทีวีข้อมูลเป็นอย่างไรเห็นทางได้เยอะกว่า” (ณัฐกานต์ บุญสอน, **สัมภาษณ์**, 28 มีนาคม 2545)

ในการพัฒนาประเด็นข่าวนั้นนักข่าวให้ความเห็นว่า การนำเสนอในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็นวิทยุหรือโทรทัศน์ทำได้อย่างจำกัด เนื่องจากเวลาในการออกอากาศน้อยทำให้ต้องรวบรัดเอาประเด็นที่ต้องการจริงๆ แต่การนำความลึกและแง่มุมข่าวที่แตกต่างจากการนำเสนอทางโทรทัศน์ในรูปแบบเดิม นักข่าวได้นำเอาประสบการณ์จากการทำงานในสื่อหนังสือพิมพ์ในด้านการแตกประเด็นใหม่ๆ มาใช้ทำให้เกิดรูปแบบใหม่และเนื้อหาที่มีความแตกต่าง

“พอมาทำข่าวทีวีต้องสรุปให้สั้น เขียนให้คนฟังแล้วเข้าใจง่าย ต้องดึงประเด็นให้อยู่ในจุดของมัน ไม่สามารถแตกได้ เพราะอย่างหนังสือพิมพ์ เราได้ข่าวมาสี่ห้าประเด็นเราก็ใส่ไป แต่อย่างทีวีไม่ได้ต้องมาเลือกว่าคุณจะเล่นอะไรแต่เราก็สามารถประยุกต์การทำงานของหนังสือพิมพ์มาใช้ได้” (นันทวัลย์ มาอยู่, **สัมภาษณ์**, 22 พฤษภาคม 2545)

นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อ

แม้ว่าเวลาในการทำงานในแต่ละสื่อของนักข่าวกลุ่มนี้จะมืออย่างจำกัดแต่สิ่งที่นักข่าวหลายสื่อให้ข้อสังเกตตรงกันคือ การพัฒนาศักยภาพในการทำข่าวเกิดจากการนำเสนอประสบการณ์ด้านข่าวที่ตนนำมาผสมผสานกับเทคนิคการนำเสนอที่แตกต่างไปในแต่ละสื่อจนเกิดเป็นรูปแบบใหม่ในการทำงาน ซึ่งทำให้เกิดการรายงานข่าวที่น่าสนใจมีมุมมองจากสื่อหลายรูปแบบ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานในด้านการนำเสนออยู่แล้ว

ส่วนของเนื้อหาข่าว การสร้างประเด็น การนำเสนอที่มีความต่างจากคู่แข่งเป็นสิ่งที่นักข่าวเห็นว่าต้องทำอยู่เสมอไม่ว่าจะทำเพียงสื่อเดียวหรือหลายสื่อ ถึงกระนั้นก็ตามนักข่าวบางส่วน

เห็นว่าความจำกัดของเวลาที่มีผลต่อสภาพพัฒนาศักยภาพในการนำเสนอ คือเวลาที่จำกัดทำให้การใช้ภาษาต้องทำอย่างรวบรัดขาดความสละสลวย

“เวลาแค่ 2 นาทีคำต่างๆ ที่ผมคิดถึงมันใจจะขาดไม่อนุญาตให้ผมเรียกมัน ผมต้องรวบรัดคำหรือประโยคที่ผมไม่เคยใช้มาก่อนในชีวิตเพื่อให้ตรงกับภาพที่ถ่ายมา” อารี แทนคำ เนชั่นสุด สัปดาห์ฉบับวันที่ 18-24 มิถุนายน 2544 หน้า 47

สรยุทธ สุทัศนะจินดา กล่าวถึงการที่สื่อโทรทัศน์มีความจำกัดในเรื่องของเวลาในการนำเสนอซึ่งส่งผลให้พูดได้เพียงบางเรื่องและไม่สามารถนำเสนอได้ทุกประเด็น

“ทีวีเวลานั้นน้อยบางทีผลการจัดรายการต้องถ่ายทำใหม่หลายครั้งเพราะมันเกินเวลา เรื่องที่พูดเรามีข้อมูลอยู่ในหัวแยะ แต่ต้องพูดให้สั้นเท่าเวลาที่มี แล้วพูดสั้นโดยให้มันมีอะไรที่สนุกที่สุด” สรยุทธ สุทัศนะจินดา (2544) หน้า 207

ถึงกระนั้นก็ตามนักข่าวกลุ่มนี้มีวิธีการแก้ปัญหากับความจำกัดของเวลาได้บางส่วน โดยการจัดลำดับความสำคัญของงานและการแบ่งเวลาในการทำงาน โดยเลือกว่างานใดที่สามารถทำไว้ล่วงหน้าก่อนได้ก็ลงมือทำไปก่อน ตัวอย่างเช่น

โสภณ องค์การณ ใช้วิธีแบ่งเวลาให้ถูกต้องในส่วนของการหนังสือพิมพ์ที่รับผิดชอบในบทวิเคราะห์ที่เป็นงานที่เขียนไว้ล่วงหน้าได้ก็เขียนไว้ก่อน รายการโทรทัศน์บางส่วนที่ใช้วิธีการบันทึกเทปก็ทำไว้เพื่อออกอากาศภายหลัง ทั้งนี้เพื่อมิให้รบกวนเวลาสำหรับการทำงานประจำวันหรืองานบางชิ้นที่ต้องรีบทำในเวลาจำกัด

จิวมล กนกศิลป์ กล่าวถึงวิธีการแก้ไขความจำกัดในเรื่องของเวลาโดยการที่ตนเองพยายามทำงานต่างๆ ให้เร็วขึ้นกว่าเดิมเพื่อมิให้งานต่างๆ ได้รับผลกระทบหากเกิดความล่าช้า

สรยุทธ สุทัศนะจินดา ทำโดยการใช้เวลาในการเตรียมงานมากขึ้นกว่าเดิม และปรับเอาข้อดีของแต่ละสื่อมาใช้เพื่อให้เกิดการประหยัดเวลาและสร้างให้ผลงานที่ออกมามีความน่าสนใจได้ด้วย เช่นการนำความลึกซึ้งด้านข้อมูลจากการทำงานในสื่อหนังสือพิมพ์มาพูดให้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์

ที่นำเสนอในสื่อโทรทัศน์ ทำให้ผู้ชมเกิดมุมมองใหม่ในการรับข่าวและสามารถวิเคราะห์ต่อจากการฟังอีกทางหนึ่ง

ขวัญชนก วุฒิกุล ใช้วิธีการคล้ายคลึงกันคือการสร้างประโยชน์สูงสุดจากข้อมูลที่มีอยู่ กล่าวคือการนำข้อมูลที่มีอยู่จากการทำสื่อหนังสือพิมพ์ในแต่ละวันมาใช้พูดในสื่อวิทยุซึ่งเป็นข้อมูลเดียวกันแต่ปรับเปลี่ยนภาษาให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการฟัง

ในส่วนของการฝึกฝนและพัฒนาศักยภาพในการทำข่าวนี้อาจกล่าวได้ว่าไม่ว่าจะเป็นนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อหรือทำงานหลายสื่อต่างให้ข้อสังเกตที่คล้ายคลึงกันว่าการฝึกฝนตนเองในการทำงานต้องอาศัยความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานไม่ว่าจะเป็นการขอคำแนะนำในการเขียนข่าว การขอข้อมูลเพิ่มเติม การช่วยตรวจต้นฉบับรวมถึงการรู้จักสังเกตการทำงานของคนรอบข้างเพื่อนำมาเป็นตัวอย่างในการทำงาน ประกอบกับนักข่าวต้องฝึกฝนตนเองในการเขียนข่าวบ่อยๆ ซึ่งมีส่วนช่วยให้การปรับตัวในการทำงานเร็วขึ้น

“เพื่อนร่วมงานช่วยได้ หัวหน้าข่าวช่วยได้เพราะเขาพร้อมที่จะรับสภาพที่เราเป็น จุดด้อยของเราและแนะนำเรา ดังนั้นเพื่อนร่วมงานจึงมีอิทธิพลมากและตัวเราเองก็ต้องปรับตัว” (อุไรวรรณ ภูวิจิตรสุทิน, **สัมภาษณ์**, 29 มีนาคม 2545)

3. ผลกระทบด้านคุณภาพของงาน

การประเมินคุณภาพของงานนั้นทำโดยให้นักข่าวเปรียบเทียบคุณภาพการทำงานก่อนและหลังการทำงานมากกว่าหนึ่งสื่อ โดยนักข่าวส่วนใหญ่พอใจกับการทำงานและผลงานที่ตนเองได้ทำ โดยให้เหตุผลว่า เป็นความตั้งใจทุ่มเทกับงานที่ออกมา ซึ่งเมื่อประเมินจากตนเองจึงคิดว่าพอใจและมีคุณภาพไม่ทำให้องค์กรเสียชื่อเสียง นอกจากนี้ยังเห็นว่าการรักษาคุณภาพของการทำงานเป็นเรื่องความรับผิดชอบส่วนตัวของนักข่าวแต่ละคนที่พึงมีต่อผู้รับสาร

นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ

การประเมินจากนักข่าวพบว่า นักข่าวคิดว่าคุณภาพการทำงานไม่ได้ด้อยลงไปจากเดิม รวมถึงมีเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยให้การทำงานมีความสะดวกสบายและมีรูปลักษณะที่ดูสวยงามและน่าสนใจมากขึ้น แต่คุณภาพในการนำเสนอเนื้อหาไม่ได้ลดลงไปจากเดิม เพราะเมื่อตนข้ามสื่อมาก็ยังคงรักษามาตรฐานการทำงานไว้ แม้ในช่วงแรกของการทำงานต้องอาศัยเวลาในการปรับตัว

และเรียนรู้การทำงาน แต่ก็ไม่ได้หย่อนมาตรฐานลง รวมถึงการได้ทำงานในสื่อใหม่ส่งผลให้เกิดมุมมองใหม่ในการทำงาน ทำให้นักข่าวรู้สึกว่าคุณงานที่ออกมาไม่ได้น้อยกว่ามาตรฐานการทำงานที่องค์กรวางไว้

“ความแตกต่างของคนทำสื่อ มันแตกต่างออกไปในกระบวนการทำงานและลักษณะงานที่ต่างออกไปเท่านั้นเอง แต่จุดสำคัญของการทำข่าวยังอยู่ ความตั้งใจยังเหมือนเดิม” (นันทวัลย์ มาอยู่, **สัมภาษณ์**, 22 พฤษภาคม 2545)

นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อ

พบว่าแม้นักข่าวจะมีการใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศที่องค์กรจัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักข่าวในการประสานงานข่าวและติดตามประเด็นในสื่อต่างๆ ขององค์กร แต่ยังคงพบว่านักข่าวบางส่วนที่ต้องตามประเด็นข่าวเองควบคู่ไปกับการทำงานประจำวันส่งผลให้การนำเสนอข่าวในบางสื่อมีคุณภาพลดลงเนื่องจากความเร่งรีบที่ต้องทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา ทำให้ขาดการประมวลผลความคิดและเลือกสรรประเด็นต่างๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้รับสารตามสื่อ

“เราใช้ข่าวจากระบบที่นักข่าวข้างนอกส่งมาโดยนำมาจากกรุงเทพธุรกิจที่เขาส่งออนไลน์มาให้ หน้าที่เราคือ ทำให้เป็นอีกข่าวหนึ่ง อาจพลิกประเด็นหรืออาจจะเป็นข่าวเดียวกันแต่เราต้องทำให้อ่านแล้วเป็นคนละข่าว แต่บางวันมันไม่สามารถ เพราะฉะนั้นข่าวมันก็จะเป็นอย่างที่เขาส่งมาใครส่งอะไรมาให้มันก็เป็นอย่างนั้น แต่ไม่ใช่ว่าไม่ดู มันอาจจะไม่เข้มข้น ไม่ดูเด็ด ทำให้คุณภาพของงานลดลง หรืออย่างวิทยุถ้ายุ่งมากๆ คุณภาพของงานลดลงไปเลย” (ขวัญชนก วุฒิกุล, **สัมภาษณ์**, 25 มีนาคม 2545)

“ปกติพอเราได้ข่าว เราก็ต้องมานั่งคิด นั่งเขียน นั่งดูว่าจะขึ้นต้นอย่างไร พอมาเป็นออนไลน์ พอเราได้ข่าวก็ต้องส่งทันทีเดี๋ยวนั้น บางทีแถลงข่าวยังไม่เสร็จก็ต้องส่งแล้ว” (จิวมล กนกศิลป์, **สัมภาษณ์**, 25 มีนาคม 2545) กล่าวเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างในการผลิตงานเมื่อมาทำหลายสื่อ ประกอบกับเวลาในการนำเสนอข่าวที่น้อยในสื่ออิเล็กทรอนิกส์

อาจกล่าวได้ว่าการลดลงของคุณภาพในการทำงานของนักข่าวไม่ใช่เกิดขึ้นเพราะนักข่าวลดคุณภาพในการทำงานลงเพราะต้องการทำงานหลายอย่าง แต่เกิดขึ้นเนื่องจากเวลาในการทำงานไม่มีความยืดหยุ่นพอที่จะทำงานทุกสื่อได้อย่างเต็มศักยภาพจึงส่งผลให้คุณภาพของงานลดลง

ตอนที่ 3 คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและทำงานหลายสื่อ

จากการสัมภาษณ์นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและทำงานหลายสื่อ ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่นักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อต้องมีคือ

1. เป็นคนที่สามารถปรับตัวได้ง่าย เนื่องจากสื่อแต่ละสื่อมีรูปแบบการนำเสนอและกลุ่มผู้รับมีความแตกต่างกัน รวมถึงพื้นที่และเวลาในการนำเสนอก็ไม่เท่ากัน ในด้านการอาศัยความร่วมมือในการทำงานซึ่งการทำงานในสื่อวิทยุและโทรทัศน์ต้องมีการทำงานเป็นทีม ในการรายงานข่าวในโทรทัศน์นักข่าวต้องทำความเข้าใจกับช่างกล้องในการเลือกภาพประกอบการรายงานข่าว การทำงานในสื่อวิทยุต้องทำงานร่วมกับผู้ประสานงานในการนัดหมายแหล่งข่าวการโทรศัพท์ติดต่อกับแหล่งข่าวซึ่งต่างจากการทำหนังสือพิมพ์ที่นักข่าวทำงานคนเดียวมีความคล่องตัวในการทำงานสูง

ดังนั้นนักข่าวต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงานกับคนเป็นกลุ่มได้และต้องรวดเร็ว เพราะองค์การอาศัยการฝึกอบรมในการทำงานควบคู่กับการทำงานจริง โดยเฉพาะนักข่าวที่ต้องทำหลายสื่อต้องมีความยืดหยุ่นในการทำงานสูง เพราะต้องทำงานหลายสื่อในเวลาจำกัดและต้องกระจายความสามารถที่มีอยู่ไปใช้ในการทำงานในสื่อต่างๆ รวมถึงการคำนึงถึงคุณภาพของงานที่ออกมาควบคู่กันไปด้วย ดังที่เทพชัย หย่องได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนักข่าวทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อดังนี้

“มีความพร้อมในการพัฒนาตัวเองต่อการเปลี่ยนแปลง ต้องไม่มองการทำข่าวในกรอบเดิมว่าใครพูดอะไรแค่นั้น แต่ต้องรายงานเพื่อให้ผู้รับเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้น” (เทพชัย หย่อง, สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2545)

2. เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารตามความเหมาะสมของสื่อ นักข่าวต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของสื่อแต่ละสื่อ และกลุ่มผู้รับสารที่ใช้สื่อต่างๆ เพื่อสามารถเลือกใช้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ตรงกับความต้องการและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง เช่น

สื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่มีพื้นที่ในการนำเสนอมากสามารถให้รายละเอียดแก่ผู้รับสารได้ สามารถเก็บเป็นข้อมูลอ้างอิงได้ทำให้ต้องมีความระมัดระวังในเรื่องความถูกต้องและภาษาที่ใช้ เพราะเป็นสื่อในการอ่านผู้รับต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจกับข่าว สื่อสามารถอยู่กับผู้รับสาร

นานแต่กลุ่มผู้รับจะต้องเป็นผู้ที่อ่านหนังสือได้ รวมถึงเป็นสื่อที่มีกลุ่มผู้รับที่ชัดเจนตามเป้าหมายที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นวางไว้

สื่อวิทยุ การรายงานข่าวต้องอาศัยความรวดเร็ว กระชับเพราะมีเวลาในการนำเสนอที่จำกัดและต้องทำให้ผู้ฟังสามารถจินตนาการตามได้ เป็นสื่อเพื่อการฟังผู้รับสามารถทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วยในขณะที่ฟังข่าว ผู้รับสารมีวงกว้างกว่าหนังสือพิมพ์แต่ถ้าพลาดการเปิดรับในช่วงนั้นก็ไม่สามารถนำกลับมาฟังใหม่ได้ เป็นสื่อที่รัฐบาลเป็นผู้ควบคุมดูแลอยู่

สื่อโทรทัศน์ คล้ายคลึงกับสื่อวิทยุในด้านความรวดเร็ว กระชับ ถูกควบคุมโดยรัฐ ทำให้การนำเสนอต้องมีความระมัดระวังไม่ให้กระทบกระเทือนต่อรัฐบาล แต่สื่อได้ในวงกว้างกว่าเพราะเป็นสื่อที่ทำให้เห็นภาพและได้ยินเสียง ทำให้ผู้ชมมีความเข้าใจมากขึ้น แต่ทั้งนี้นักข่าวต้องระมัดระวังไม่ให้การรายงานข่าวซ้ำกับภาพที่เสนอออกไปและต้องใช้ภาษาที่อยู่ในวงกว้างเพราะผู้รับมีอยู่เกือบทุกกลุ่มอาชีพ ต้องทำให้ผู้รับที่ไม่เข้าใจสามารถรับรู้ได้ทันทีและต้องไม่ให้ผู้ที่ทราบข่าวอยู่แล้วเกิดความเบื่อหน่ายแต่กลับทำให้เกิดความรู้ในข่าวมากขึ้น ดังนั้นต้องนำเสนอข่าวที่มีความหลากหลายและมีวงในการรับข่าวให้กว้างที่สุด

สื่อออนไลน์ มีความกระชับ รวดเร็ว เนื่องจากเป็นการนำเสนอข่าวด่วน (Breaking News) การเลือกประเด็นต้องเลือกที่ผู้รับต้องการมากที่สุด สำคัญที่สุดในการรายงานขณะนั้น

สกล สุขพลังหาญได้กล่าวไว้ว่านักข่าวต้องมีความเข้าใจการรายงานข่าวในสื่อต่างๆ ตามที่กล่าวถึงช่องทางกรรายงานข่าวในข้างต้นว่า

“ต้องรู้ว่าช่องทางที่จะนำข่าวรายงานออกไปให้ประชาชนมันมีลักษณะเฉพาะอย่างไร”
(สกล สุขพลังหาญ, **สัมภาษณ์**, 8 เมษายน 2545)

ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องมาจากการรู้จักประยุกต์เอาข้อดีของสื่อต่างๆ มาใช้ประกอบในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลสูงสุดในแง่ของการนำเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสมกับสื่อและตอบสนองต่อความต้องการด้านข่าวสารของประชาชนได้

3. มีความชำนาญในงานข่าว ความรู้เกี่ยวกับข่าวที่นักข่าวได้สะสมมาเป็นระยะเวลาหนึ่งจะ

สามารถทำให้นักข่าวสร้างจุดเด่นของตนเองในการสะท้อนความคิดผ่านการรายงานข่าวโดยเฉพาะการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ ความรู้ที่นักข่าวมีอยู่ต้องไม่ใช่เพียงแค่ความรู้ที่ใช้เฉพาะสายงานเท่านั้นแต่ต้องมีความชำนาญงานข่าวในทุกด้าน ทำให้นักข่าวสามารถผสมผสานงานข่าวกับธรรมชาติของสื่อได้อย่างลงตัว ทำให้การรายงานข่าวมีความน่าสนใจ ชวนติดตามไม่ว่าจะทำงานเพียงสื่อเดียวหรือทำหลายสื่อในเวลาเดียวกัน

“ต้องมีพื้นฐานความรู้ที่กว้าง รู้ทุกเรื่องอาจไม่ต้องรู้มาก ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะทางเพราะจริงๆ แล้วเรื่องต่างๆ มันมีความเชื่อมโยงกันทุกอย่าง ถ้าเราสามารถนำมาประกอบการนำเสนอของเราได้จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในเนื้อหาสาระมากขึ้น การรายงานข่าวของเรามันก็ไม่แห้งๆ” (โสภณ องค์กรการณ, **สัมภาษณ์**, 15 สิงหาคม 2545)

4. เป็นนักเรียนรู้และฝึกฝนตนเองตลอดเวลา มีความเข้าใจสาธาณะ ตรวจสอบดูความต้องการของผู้รับ ต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงานเนื่องจากต้องรักษาคุณภาพการทำงานให้ เป็นไปตามหลักการขององค์กร ควบคู่ไปกับการทำสื่อใหม่โดยเรียนรู้จากการทำงานจริง

“เมื่อเข้ามาแล้วต้องศึกษาเรื่องที่ตัวเองรับผิดชอบให้ลึกที่สุด เข้าใจรอบด้านที่สุดและต้องมีความขยันขันแข็งที่จะพัฒนาเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเข้าใจองแท้” (เทพชัย หยอง, **สัมภาษณ์**, 21 สิงหาคม 2545)

“ต้องเรียนรู้ ฝึกฝน ขยัน ต้องเติมข้อมูลตลอดเวลา ถ้าวันไหนนักข่าวรู้สึกเบื่อแล้วไม่อยากรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว ไม่อยากรู้อยากเห็นเรื่องชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านรู้แล้วก็ไม่สามารถทำงานต่อได้” (ขวัญชนก วุฒิกุล, **สัมภาษณ์**, 25 มีนาคม 2545)

5. มีความมั่นใจ กล้าในการทำงานใหม่ๆ ซึ่งสังเกตได้จากบุคลิกของผู้นำองค์กรที่แสดงออกถึงความกล้าหาญ กล้าลองทำในสิ่งใหม่ๆ ซึ่งทำให้นักข่าวในองค์กรได้นำมาเป็นแบบอย่างในการทำงานเช่นกัน

“คาเร็คเตอร์ที่จำเป็นสำหรับนักข่าวข้ามสื่อนี้ต้องมีความกล้าหาญ การทดลองเรียนรู้และฝึกฝนตนเองตลอดเวลา” (สรยุทธ์ สุทัศน์จินดา, **สัมภาษณ์**, 19 กรกฎาคม 2544)

นอกจากคุณสมบัติทั้งห้าประการที่นักข่าวกล่าวถึงอย่างเจาะจงแล้วจากผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติข้อหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อคือ การรู้จักแบ่งเวลาในการทำงานและการจัดลำดับความสำคัญของงาน เนื่องจากนักข่าวที่ต้องทำงานหลายสื่อนั้นมีความจำกัดด้านเวลาเพราะต้องทำงานหลายสื่อในเวลาที่กำหนดทำให้ต้องมีการจัดแบ่งเวลาให้สอดคล้องกับงานและการลำดับความสำคัญของงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในการทำงานในแต่ละสื่อ ทำให้นักข่าวสามารถทำงานในแต่ละสื่อได้อย่างเต็มศักยภาพไม่ทำให้คุณภาพงานลดลง

สำหรับคุณสมบัติของนักข่าวด้านการศึกษาที่นิเทศศาสตร์มีผลต่อการเป็นนักข่าวที่มีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น นักข่าวทั่วไปเห็นว่าพื้นฐานความรู้ของวิชานิเทศศาสตร์จะช่วยให้นักข่าวเกิดความเข้าใจการทำงาน เป็นการปูพื้นฐานในการทำข่าวและทำให้เรียนรู้ขั้นตอนและกระบวนการผลิตได้รวดเร็ว แต่นักข่าวก็ไม่จำเป็นต้องเรียนจบมาทางนิเทศศาสตร์โดยตรง เนื่องจากการทำงานจะช่วยให้นักข่าวได้เรียนรู้หลักการของวิชาชีพนิเทศศาสตร์ได้เอง

“มันเป็นการวางพื้นฐานของนักข่าวคนนั้นๆ ว่าโลกของนักข่าวคืออะไร ควรจะเรียนรู้อะไร เดี่ยวนี้สาขาอะไรก็ทำได้แต่ขอให้มีความสมบัติเหล่านี้ นิเทศศาสตร์เป็นเพียงการตั้งเป้า อย่างสมัยที่เรียนยอมรับว่านิเทศคือการตั้งเป้าว่ามันจะมาทางนี้ คุณอาจจะเรียนสาขาอื่นแต่มีความตั้งใจจริง ความอดทน ความใฝ่รู้ ความสนใจอาชีพนักข่าวก็เปิดโอกาสให้คุณเสมอ” (อุไรวรรณ ภูวิจิตรสุทิน, **สัมภาษณ์**, 29 มีนาคม 2545)

ในส่วนของโสภณ องค์กรณ์ เทพชัย หย่อง และนักข่าวที่ได้สัมภาษณ์บางส่วนให้ความคิดเห็นว่า แม้นักข่าวที่จบมาทางนิเทศศาสตร์อาจมีความเข้าใจการทำงานข่าวโดยทั่วไปมากกว่านักข่าวที่จบสายอื่นมา แต่ความเข้าใจเหล่านั้นไม่ได้ทำให้การทำงานของนักข่าวมีความเหนือกว่านักข่าวที่จบสายอื่นมาได้

“เข้าใจว่าคนที่จบมาโดยตรงจะมีความเข้าใจว่าต้องทำอะไร ติดต่ออะไรอย่างไรพอถึงเวลาทำจริงแล้ว เขาไม่ได้พิสูจน์ว่าการทำงานมีประสิทธิภาพมากกว่าคนที่ไม่ได้จบ” (เทพชัย หย่อง, **สัมภาษณ์**, 21 สิงหาคม 2545)

“ถามว่าพวกเทคนิคต่างๆ ใหม่ๆ พี่บอกไม่รู้และคิดว่าอยากเรียนรู้ แต่คงไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้จากการเรียนมหาวิทยาลัย คงไม่ถึงขนาดต้องจบปริญญาตรีเพื่อจะรู้เรื่องพวกนี้ นี่มันเป็น

อาชีพที่แปลกอาชีพของคนทำสื่อ บางคนไม่จบปริญญาตรีด้วยซ้ำ แต่ความสามารถไม่ต้องพูดถึง คนจบปริญญาโท จบด็อกเตอร์ก็ยังไม่ได้เลย ประสบการณ์มันสอนเรา” (ขวัญชนก วุฒิกุล, **สัมภาษณ์**, 25 มีนาคม 2545)

ในทางตรงกันข้ามคนกลุ่มนี้กลับมองว่าการนำคนที่จบสาขาอื่นมาทำงานช่าวนั้นกลับมีคุณสมบัติที่พร้อมมากกว่าคนที่จบนิเทศศาสตร์มาโดยตรง เพราะจะมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระของช่าวได้ดีกว่าคนที่จบมาโดยตรงคือมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ เช่น คนที่จบมาจากสายการตลาดจะมีความเข้าใจเรื่องการซื้อขายหุ้น การลงทุนดีกว่านักช่าวที่จบมาจากนิเทศศาสตร์ ซึ่งนักช่าวที่จบจากนิเทศศาสตร์จะทราบถึงวิธีการรายงานช่าวแต่ความรู้ความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีน้อยกว่านักช่าวที่จบมาจากสายการตลาดโดยตรง ซึ่งนักช่าวกลุ่มนี้มองว่าการที่ฝึกฝนการทำงานให้กับนักช่าวที่เขียนช่าวไม่เป็นแต่มีความเข้าใจในช่าวจะสามารถทำได้ง่ายกว่าที่จะฝึกฝนนักช่าวที่เขียนช่าวเป็นแต่ไม่มีความรู้ต่อเรื่องนั้นๆ โดยตรง

“ควรเป็นผู้ที่เรียนมาเฉพาะสาขา เช่นที่รับมาก็มีสาขาเภสัชฯ รัฐศาสตร์ เคมี แต่ยังไม่มีความรู้ แพทย์ พอมีช่าวเช่น สารเคมีระเบิดก็ส่งคนที่จบเคมีไปทำช่าว เขาก็กลับมาเล่าให้คนอื่นอ่านเข้าใจได้ว่าอะไรระเบิด เกิดขึ้นได้อย่างไร” (โสภณ องค์กรณ์, **สัมภาษณ์**, 15 สิงหาคม 2545)

“การที่จะเป็นนักช่าว มีพื้นฐานโดยตรงเลยจะดีกว่า การเขียนช่าวผมมองว่ามาฝึกกัน สัปดาห์ สองสัปดาห์ก็เรียบร้อยแล้ว แต่คนที่เรียนนิเทศศาสตร์มา พอไปอยู่สายการเงิน การธนาคาร มันต้องฝึกกันเป็นปีเรื่องความเข้าใจพื้นฐานของการอยู่ในสายงาน” (พิชิต เอี่ยมแสงจันทร์, **สัมภาษณ์**, 8 เมษายน 2545)

ถึงอย่างไรก็ตามยังมีนักช่าว 2 คนที่จบทางด้านนิเทศศาสตร์มีความเห็นว่าการเรียนการสอนนิเทศศาสตร์สามารถสร้างความเข้าใจในกระบวนการทำงาน การผลิตสื่อ สอนให้นักช่าวมีความอดทน อยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นสิ่งที่นักช่าวได้รับจากการเรียนและเมื่อทำงานจริงนักช่าวก็มีคุณสมบัติที่พร้อมสำหรับการทำงานโดยไม่ต้องฝึกฝนใหม่

“พื้นฐานการเรียนนิเทศศาสตร์ทำให้เราเข้าใจเมื่ออยู่ในการทำงานจริง ซึ่งนิเทศศาสตร์เป็นวิชาชีพที่ต้องมีความรู้มาก การเรียนทำให้เราถูกสอนให้มีความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นเรื่องที่ถูก

ต้องสำหรับการทำสื่อที่เราต้องรู้เพื่อที่จะรายงานให้คนอื่นได้รู้ด้วย และการรายงานนั้นเราต้องรู้ว่า จะเสนอเรื่องต่างๆ ให้คนอื่นรู้ได้อย่างไรบ้าง” (ณัฐกานต์ บุญสอน, **สัมภาษณ์**, 28 มีนาคม 2545)

ทั้งนี้โสภณ องค์การณและเทพชัย หย่อง ได้ให้ข้อสังเกตในเรื่องการเรียนการสอนวิชาชีพนิตยศาสตร์ในปัจจุบันว่า ควรเปิดโอกาสให้นักวิชาชีพได้ปูพื้นฐานความรู้ กระบวนการทำงาน การฝึกฝนความคิด ทักษะ วิธีการต่างๆ ตั้งแต่แรกที่เข้าเรียนในชั้นปีที่หนึ่ง โดยเห็นว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นในลักษณะของ “คนสอนไม่ได้ทำ คนทำไม่ได้สอน” คืออาจารย์ที่สอนมักไม่ได้เป็นนักวิชาชีพมาก่อนทำให้ขาดประสบการณ์ในการทำงานจริง การเรียนการสอนก็เป็นแง่มุมที่เน้นไปในทางทฤษฎี แต่นักวิชาชีพที่ทำงานและพบกับอุปสรรค ปัญหา และได้สัมผัสบรรยากาศจริงของการเป็นนักข่าวกลับไม่มีโอกาสถ่ายทอดประสบการณ์ ทักษะ เทคนิคในการทำงานแก่นักศึกษาที่เรียนอยู่ ทำให้ผู้ที่จบออกมายึดติดกับทฤษฎี เมื่อได้มาสัมผัสกับการทำงานจริงไม่สามารถใช้ความรู้ที่เรียนมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทางด้านนักข่าวที่ผ่านการเรียนวิชานิตยศาสตร์ในระดับมหาวิทยาลัยนั้น ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกจากการเปิดโอกาสให้นักวิชาชีพได้สอนการปฏิบัติงานข่าวให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่แรกเข้าเรียนแล้ว ยังเห็นว่าการปูพื้นฐานทางนิตยศาสตร์ควรทำเพียงสองปีและปีการศึกษาที่เหลือให้เป็นการสอนตามความสนใจเฉพาะทางของผู้เรียน เช่น การสอนวิธีเจาะข่าวอย่างไรให้ลึกที่สุด การเปิดสอนวิชาเขียนข่าวตามสายงานอย่างเจาะจง เป็นต้น

ในส่วนของจริยธรรมของนักข่าวนั้น เทพชัย หย่อง ได้ให้ความคิดเห็นในส่วนของการอบรมจริยธรรมของนักข่าวในองค์กรว่า “ไม่ว่านักข่าวจะจบจากนิตยศาสตร์โดยตรงหรือไม่ก็ตาม องค์กรพยายามปลูกฝังการทำข่าวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สร้างจิตสำนึกที่ดีให้นักข่าวที่เข้ามาทำงานตามนโยบายขององค์กรที่ได้วางไว้ ในส่วนของคุณภาพของข่าวในเชิงนิตยศาสตร์ องค์กรเองพยายามทำงานให้มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเสมอ

“ในเรื่องคุณภาพของข่าวในเชิงนิตยศาสตร์ไม่ต้องพูดถึง เพราะว่าเราต้องทำคุณภาพให้ดีอยู่แล้ว เป็นข่าวที่น่าอ่าน น่าฟัง น่าดู ในเรื่องหลักการจรรยาบรรณจะต้องไม่เป็นเครื่องมือของการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือธุรกิจใดธุรกิจหนึ่ง ต้องไม่โน้มเอียง” (เทพชัย หย่อง, **สัมภาษณ์**, 21 สิงหาคม 2545)

ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่านักข่าวส่วนมากเห็นว่าคุณสมบัติของความเป็นนิเทศศาสตร์นั้นไม่ได้เกิดจากการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวแต่สิ่งสำคัญคือการเรียนรู้ที่จะเป็นนักวิชาชีพจากการทำงานภายใต้แรงกดดันต่างๆ รวมถึงการหล่อหลอมจากวัฒนธรรมขององค์กรที่พยายามสร้างนักวิชาชีพนิเทศศาสตร์ที่มีความรักในวิชาชีพและเล็งถึงคุณประโยชน์ที่ผู้รับสารจะได้รับจากการทำงานของตน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น” ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ ผลการวิจัยสามารถสรุปตามปัญหาคำวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. นโยบายในการทำงานข้ามสื่อเป็นอย่างไร
2. การปรับตัวของนักข่าวในการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อมีอะไรบ้าง
3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อคืออะไร

นโยบายในการทำงานข้ามสื่อ

ผลการวิจัยพบว่า การให้นักข่าวทำงานข้ามสื่อ นั้นเกิดจากความต้องการที่ผู้บริหารต้องการลดต้นทุนในการจ้างงาน โดยเห็นว่าเป็นการใช้ทรัพยากรบุคลากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการนำทักษะและประสบการณ์จากการทำสื่อหนังสือพิมพ์มาทำให้เกิดประโยชน์ เริ่มต้นจากการเปลี่ยนชื่อบริษัทเพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่แก่องค์กร ปรับปรุงระบบข้อมูลให้เชื่อมต่อการประสานงานข่าวและปลูกฝังค่านิยมความคิดและการทำงานในรูปแบบใหม่ให้นักข่าว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างนักข่าวที่สามารถทำงานแบบนักข่าวที่รายงานทันเหตุการณ์ (Real time journalist) และสามารถรายงานข่าวได้ในทุกสื่อ อีกทั้งนักข่าวต้องมีการคิดเชิงวิเคราะห์และนำเสนอข้อดีของนักข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้คือมีความรู้ในข่าวและใช้ความรู้ที่มีอยู่มาทำให้เกิดประโยชน์ในการรายงานในทุกสื่อ

การปรับปรุงระบบข้อมูลมาใช้ระบบเนชั่นนิวส์เน็ตเวอร์ค นั้นเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกต่อนักข่าวในการประสานงานในแต่ละกองบรรณาธิการและทำให้นักข่าวสามารถเห็นมุมมองการรายงานข่าวในทุกสื่อผ่านระบบการกระจายข่าวนี้ ทำให้องค์กรเกิดการประหยัดต้นทุนในการผลิตข่าวในแต่ละสื่อลงเนื่องจากมีนักข่าวที่เป็นส่วนกลางที่คอยหาข่าวเพื่อป้อนสู่ระบบถึงข่าวและสามารถแปลงข้อมูลดังกล่าวและกระจายไปสู่สื่อทุกสื่อในองค์กรได้ในคราวเดียว

บทบาทต่อมาคือการจัดให้มีการอบรมนักข่าวในการทำงานในสื่อใหม่โดยเฉพาะนักข่าวที่ข้ามมาทำสื่อวิทยุและโทรทัศน์ การจัดอบรมดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อให้นักข่าวเกิดความเข้าใจในการทำงานและสามารถพัฒนาทักษะความสามารถตามกระบวนการในการทำงานในสื่อต่างๆ

ส่วนแรงจูงใจในการทำงานเมื่อสอบถามจากนักข่าวพบว่ามีการให้ค่าตอบแทนในรูปแบบเงินพิเศษเฉพาะนักข่าวที่เข้ามาทำสื่อออนไลน์เท่านั้น นอกเหนือจากนี้จะเป็นการให้ในระบบการขึ้นเงินเดือนจากการประเมินผลงานประจำปี แต่เมื่อสอบถามกับคณะผู้บริหารฝ่ายบรรณาธิการกลับพบว่าองค์กรมีการให้ค่าตอบแทนพิเศษในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าจ้างเมื่อนักข่าวเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ลงในนิตยสารขององค์กรและค่าจ้างเมื่อทำงานในสื่ออื่นเพิ่มเติมเป็นต้น

ในส่วนของสาเหตุที่นักข่าวตัดสินใจทำงานข้ามสื่อเนื่องจากต้องการเปลี่ยนสายงานเพราะเห็นว่าการทำงานในสื่อใหม่ทำให้ตนสามารถเพิ่มพูนศักยภาพในการทำงานได้ สาเหตุต่อมาคือบุคคลเหล่านั้นมีความสามารถเฉพาะตัวที่เหมาะสมกับสื่อทำให้ผู้บริหารเห็นว่าสามารถประหยัดเวลาในการทำงานจึงถูกทาบทามและมาทำงานข้ามสื่อ เหตุผลประการสุดท้ายคือนักข่าวมีประสบการณ์การทำงานและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแหล่งข่าวทำให้ได้รับความไว้วางใจจากแหล่งข่าวเมื่อมาทำงานในสื่อใหม่นักข่าวเหล่านี้สามารถนำประสบการณ์และความใกล้ชิดกับแหล่งข่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานในสื่อใหม่ได้

นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อได้แสดงความคิดเห็นต่อการทำงานในองค์กรที่เปิดโอกาสให้นักข่าวสามารถทำงานข้ามสื่อได้ไว้ดังนี้คือ การนำคนในองค์กรทำงานข้ามสื่อแทนการจ้างงานเพิ่มนี้เป็นการส่งเสริมให้นักข่าวได้พัฒนาความสามารถเป็นการเปิดโอกาสให้นักข่าวได้ลองทำงานในสื่อใหม่ๆ นอกจากนี้ยังเป็นการรักษาภาพพจน์ขององค์กรที่นำเสนอข่าวโดยตรงไปตรงมาและกล้าวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นจุดขายที่ทำให้องค์กรมีชื่อเสียงขึ้นมา อีกประการหนึ่งคือการให้นักข่าวทำงานหลายสื่อแทนการจ้างงานเพิ่มนั้นถือว่าเป็นการบริหารต้นทุนที่ดีและช่วยให้องค์กรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า แต่หากองค์กรมีทุนเพียงพอควรจะมีการจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในส่วนที่อาจทำให้คุณภาพผลผลิตขององค์กรลดลง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักข่าวอีก 4 ใน 15 คนที่เห็นว่าการให้นักข่าวทำงานหลายสื่อเป็นระยะเวลาอันยาวนานอาจทำให้นักข่าวเกิดความเหนื่อยล้าและส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานลดลงและส่งผลกระทบต่อภาพรวมขององค์กร

สำหรับประเด็นเรื่องแรงจูงใจในการทำงานที่นักข่าวได้รับนั้นนักข่าวให้ความเห็นว่าค่าตอบแทนที่ได้รับไม่คุ้มค่ากับงานที่ทำแต่สิ่งที่ได้รับเป็นผลตอบแทนด้านอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงินเช่น การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงกว้างจากการทำงานด้านสื่อวิทยุและโทรทัศน์

การปรับตัวของนักข่าวในการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อ

ผลการวิจัยพบว่านักข่าวในการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อมีวิธีการการปรับตัวที่แตกต่างกัน และนักข่าวได้รับผลกระทบจากการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อดังนี้

1. ผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะในการทำงาน

มีข้อสังเกตที่คล้ายคลึงกันระหว่างนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อกับนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อคือ เมื่อนักข่าวทำงานไปประมาณหนึ่งปีจะทำให้ทักษะการทำงานด้านการเขียนข่าวลดลงกล่าวคือ การเขียนข่าวจะขาดความสละสลวยตามแบบการเขียนข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้การลดลงของทักษะในการทำงานนี้เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความเร่งรีบในการทำงานหลายสื่อและรูปแบบการนำเสนอของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นักข่าวข้ามสื่อหรือนักข่าวที่ทำหลายสื่อ ทำให้ไม่มีโอกาสและเวลาในการพัฒนาทักษะ สำหรับข้อแตกต่างที่พบในการพัฒนาทักษะในการทำงานของนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อกับนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อมีดังนี้

นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อพบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระยะเวลาในการปรับตัวเพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะในการทำงานที่แตกต่างกัน 3 ประการ ประการที่หนึ่งคือระยะเวลาของการทำงานในสื่อแรก นักข่าวที่ใช้ระยะเวลาในการทำงานในสื่อแรกมากเท่าไรระยะเวลาในการปรับตัวในการทำงานในสื่อใหม่จะใช้เวลาน้อยลง ประการที่สอง นักข่าวที่มีความพึงพอใจต่อการทำงานในสื่อเดิมจะสามารถปรับตัวในการทำงานในสื่อใหม่ได้เร็วกว่าเนื่องจากนักข่าวสามารถนำประสบการณ์ความรู้จากการทำงานในสื่อเดิมมาใช้ได้ดี ประการสุดท้ายพบว่านักข่าวที่มาจากต่างสายงานจะมีข้อจำกัดในการปรับตัวและพัฒนาทักษะต่างกัันดังนี้

นักข่าวที่มาจากการทำงานในสื่อหนังสือพิมพ์มาทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การพัฒนาทักษะการทำงานของนักข่าวกลุ่มนี้ทำโดยการนำประสบการณ์จากการทำสื่อหนังสือพิมพ์มาใช้ในการปรับการทำงานในสื่อใหม่ไม่ว่าจะเป็นการจับประเด็นข่าว ภาษาในการเขียนข่าว ความลึกซึ้งและความเข้าใจข่าวเป็นต้น สิ่งที่นักข่าวกลุ่มนี้ต้องพัฒนาเพิ่มเติมคือ การพัฒนาทักษะการเขียนข่าวเพื่อให้เหมาะสมกับการรายงานโดยใช้ภาพและเสียงและรู้จักกระบวนการผลิตข่าวทางโทรทัศน์เนื่องจากการทำงานในสถานีโทรทัศน์ของเดะเนชั่นมีความแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นคือนักข่าวต้องสามารถทำการติดต่อภาพประกอบการรายงานด้วยตัวเอง นอกจากนี้ยังต้องปรับตัวด้านการทำงานเป็นทีมเนื่องจากการนำเสนอข่าวในสื่ออิเล็กทรอนิกส์

มีความซับซ้อนและมีหลายกระบวนการซึ่งนักข่าวไม่สามารถทำงานเพียงคนเดียวได้ต้องอาศัยทีมงานเพื่อช่วยให้งานเป็นไปอย่างราบรื่น

นักข่าวที่มาจากสื่อวิทยุเข้ามาทำสื่อโทรทัศน์

ทักษะที่นักข่าวกลุ่มนี้ต้องพัฒนาคือ การเขียนข่าวประกอบภาพในการรายงาน นักข่าวมีกระบวนการพัฒนาทักษะโดยการนำประสบการณ์ทักษะจากการทำงานในสื่อเดิมมาเชื่อมโยงกับการทำงานในสื่อใหม่จนเกิดเป็นทักษะในการทำงานในสื่อใหม่โดยสิ่งทีนักข่าวกลุ่มนี้ต้องพัฒนาเพิ่มเติมคือการเขียนข่าวเพื่อใช้ประกอบภาพในการรายงานข่าวการเลือกภาพที่เหมาะสมในการรายงาน

นักข่าวที่มาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาทำสื่อสิ่งพิมพ์

นักข่าวกลุ่มนี้มีการนำทักษะการทำงานจากสื่อเดิมมาปรับใช้น้อยมากเนื่องจากการนำเสนอในสื่อวิทยุและโทรทัศน์ต้องอาศัยความรวดเร็วการรายงานต้องสั้นกระชับและเลือกจับประเด็นที่มีความสำคัญเพื่อให้ทันต่อกรายงานข่าวทำให้นักข่าวเคยชินกับการทำงานที่ไม่ต้องอาศัยความละเอียดในการนำเสนอมากเมื่อต้องมาทำสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งการนำเสนอต้องอาศัยข้อมูลและรายละเอียดมากทำให้นักข่าวไม่สามารถนำประสบการณ์เดิมมาช่วยได้มากต้องพัฒนาทักษะการทำงานโดยอาศัยการหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการทำงานไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมข้อมูลจากกองบรรณาธิการ ศูนย์ข้อมูลและการขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน

สำหรับนักข่าวที่จบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ มีการพัฒนาทักษะในเรื่องการสื่อข่าวและเขียนข่าวโดยการกลับไปรื้อฟื้นความรู้เดิมจากการเรียนในมหาวิทยาลัยมาช่วยในการทำงาน

นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อ

นักข่าวกลุ่มนี้มีการพัฒนาทักษะโดยการนำข้อดีของการทำงานแต่ละสื่อมาใช้ด้วยกันเพื่อประหยัดเวลาในการทำงานโดยอาศัยข้อดีจากประสบการณ์ในการทำงานสื่อหนังสือพิมพ์ที่ทำให้นักข่าวมีความเข้าใจในข่าวและสามารถแตกประเด็นและให้รายละเอียดในการรายงานผ่านทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์

ข้อสังเกตที่ได้รับจากการพัฒนาทักษะในการทำงานของนักข่าวคือการข้ามสื่อที่เป็นระบบที่ถูกต้องทำให้นักข่าวสามารถพัฒนาทักษะการทำงาน ความสามารถในการทำงานในสื่อที่แตกต่างออกไปได้ดี โดยระบบที่ถูกต้องตามความคิดเห็นของนักข่าวกลุ่มนี้คือการเริ่มต้นจากสื่อที่ให้ความ

สำคัญกับการเสนอรายละเอียดในเนื้อหาข่าวและเป็นสื่อที่ทำให้นักข่าวสามารถใช้ความคิดในการแตกประเด็นข่าวเพื่อฝึกความคิดและทำให้นักข่าวมีความรู้ในข่าวให้มากและพัฒนาสื่อที่ต้องใช้เสียงในการรายงานซึ่งนักข่าวจะถูกฝึกการรายงานโดยใช้เสียงและการเขียนข่าวที่สั้นกระชับทำให้เมื่อนักข่าวเข้ามาสื่อโทรทัศน์นักข่าวที่ถูกฝึกในเรื่องการใช้เสียงจากวิทยุและมีข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ก็สามารถทำงานในสื่อโทรทัศน์ได้ เพียงแต่นักข่าวต้องปรับบุคลิกให้เหมาะสมกับสื่อโทรทัศน์เพิ่มเติม

ยังมีข้อสังเกตที่คล้ายคลึงกันของนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและหลายสื่อประการหนึ่งคือ เมื่อนักข่าวเหล่านี้ทำงานในสื่อใหม่ไประยะเวลาหนึ่งทักษะการทำงานด้านการเขียนข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์จะลดลงเนื่องจากนักข่าวต้องทำงานให้ทันเวลาประกอบกับรูปแบบในการนำเสนอข่าวในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้เอื้อให้นักข่าวพัฒนาทักษะในการเขียนข่าว แต่มีผลในด้านบวกจากการที่นักข่าวทำงานข้ามสื่อและหลายสื่อคือ นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อได้รับการพัฒนาทักษะในการทำงานในสื่อใหม่ซึ่งแตกต่างจากการทำงานในสื่อเดิม นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อได้รับการพัฒนาทักษะในการใช้ประโยชน์จากการทำงานในสื่อหนึ่งให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานอีกสื่อหนึ่งเรียกว่าเป็นทักษะที่หลากหลาย

2. ผลกระทบด้านการพัฒนาศักยภาพในการทำข่าว

นักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อ

นักข่าวกลุ่มนี้มีรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการทำข่าวโดยพัฒนาทักษะพื้นฐานในการทำงานในสื่อใหม่จนเกิดความคุ้นเคยแล้วจึงสร้างรูปแบบการรายงานข่าวที่เป็นของตนเองขึ้นมาโดยยึดหลักการนำความลึกซึ้งในข่าวและเสนอแง่มุมข่าวที่สร้างมุมมองใหม่แก่ผู้ชม

นักข่าวที่ทำงานหลายสื่อ

การพัฒนาทักษะในการทำงานของนักข่าวกลุ่มนี้เกิดจากการนำประสบการณ์ด้านงานข่าวที่ตนได้รับจากการทำงานในสื่อสิ่งพิมพ์มาผสมผสานกับเทคนิคการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสื่อเกิดเป็นรูปแบบใหม่ในการทำงาน แต่พบว่านักข่าวกลุ่มนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพในการทำข่าวครบทุกด้านการพัฒนาทักษะของนักข่าวกลุ่มนี้เกิดจากการได้ทำงานในสื่อต่างๆ จนเกิดความชำนาญเท่านั้นแต่ไม่สามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ครบทุกด้าน นักข่าวกลุ่มนี้มีการแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าวโดยการสร้างความยืดหยุ่นในการทำงานเช่น

1. การจัดลำดับความสำคัญของงานและแบ่งเวลาในการทำงานโดยเลือกว่างานใดที่สามารถทำได้ล่วงหน้าได้ก็ลงมือทำก่อน
2. การปรับเอาข้อดีของแต่ละสื่อมาใช้ในการนำเสนอในสื่ออื่นเพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการฝึกฝนการทำงาน
3. การใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่แล้วใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นในการทำงานอีกสื่อหนึ่ง

3. ผลกระทบด้านคุณภาพของงาน

ในส่วนนี้ผู้วิจัยให้นักข่าวเปรียบเทียบคุณภาพการทำงานก่อนและหลังการทำงานมากกว่าหนึ่งสื่อโดยผลการวิจัยทำให้ทราบว่านักข่าวมีความพึงพอใจกับการทำงานและผลงานที่ผลิตออกมาแต่สำหรับนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อพบว่าบางครั้งนักข่าวต้องทำงานให้เสร็จตรงตามกำหนดเวลาทำให้ขาดการประมวลความคิดและการเลือกประเด็นขาดความพิถีพิถันทำให้ข่าวที่เสนอกออกไปไม่ตรงกับกลุ่มของผู้รับสารในสื่อ นั้นๆ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อ

จากการสัมภาษณ์พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและหลายสื่อมีดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการปรับตัวเพราะการทำงานในแต่ละสื่อมีความหลากหลายในรูปแบบการนำเสนอ กลุ่มผู้รับสารรวมถึงเรื่องของเวลาและพื้นที่ในการนำเสนอที่แตกต่างกันในแต่ละสื่อนักข่าวจึงต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปได้
2. ความสามารถในการเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารตามความเหมาะสมของสื่อและกลุ่มผู้รับในแต่ละสื่อ เพื่อสามารถเสนอข่าวได้ตรงกับความต้องการและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง
3. ความชำนาญในการทำข่าวจะทำให้นักข่าวสามารถผสมผสานความรู้ที่ตนมีกับรูปแบบการนำเสนอในแต่ละสื่อได้อย่างลงตัวทำให้มีความหลากหลายในการรายงาน
4. ความสามารถในการเรียนรู้และฝึกฝนตนเองตลอดเวลา นักข่าวต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เนื่องจากต้องรักษาคุณภาพการทำงานและเพิ่มเติมความรู้ที่ตนมีให้เท่าทันกับเหตุการณ์ต่างๆ
5. ความมั่นใจและความกล้าในการทำงานใหม่ๆ

นอกจากคุณสมบัติทั้งห้าแล้วพบว่าคุณสมบัติข้อหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อคือ การรู้จักแบ่งเวลาในการทำงานและการจัดลำดับความสำคัญของงาน เนื่องจากนักข่าว

ที่ต้องทำงานหลายสื่อนั้นมีความจำกัดด้านเวลาเพราะต้องทำงานหลายสื่อในเวลาที่กำหนด ทำให้ต้องมีการจัดแบ่งเวลาให้สอดคล้องกับงานและการลำดับความสำคัญของงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในการทำงานในแต่ละสื่อ ทำให้นักข่าวสามารถทำงานในแต่ละสื่อได้อย่างเต็มศักยภาพไม่ทำให้คุณภาพงานลดลง

สำหรับคุณสมบัติที่นักข่าวต้องจบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์หรือไม่นั้น นักข่าว 11 ใน 15 คนให้ความเห็นว่า การศึกษาด้านนิเทศศาสตร์นั้นเป็นการปูพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน แต่นักข่าวทุกคนไม่จำเป็นต้องจบมาทางนิเทศศาสตร์ก็สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

นักข่าว 3 คนใน 11 คนนี้เห็นว่าคนที่จบมาจากสาขาเฉพาะทางเช่น สาขาการเงิน การตลาด สาขาเคมี กลับมีคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับการทำข่าวมากกว่าคนที่จบจากนิเทศศาสตร์ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของข่าวมากกว่าคนที่จบนิเทศศาสตร์ที่ไม่ได้มีความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่เป็นเรื่องที่เฉพาะเจาะจง

ทั้งนี้เนื่องจากนักข่าวเหล่านั้นมีความเห็นว่าการเรียนการสอนนิเทศศาสตร์ในปัจจุบันไม่ได้เอื้อต่อการสร้างนักวิชาชีพที่มีความสามารถโดดเด่น อาจารย์ผู้สอนมักไม่ได้เป็นนักวิชาชีพมาก่อน ทำให้ขาดประสบการณ์ในการทำงานจริงไม่มีความเข้าใจอุปสรรคปัญหาอันอาจเกิดขึ้นในการทำงานในแต่ละสื่อจึงสอนได้เพียงทฤษฎีแก่นิสิตนักศึกษา จึงน่าจะให้โอกาสนักวิชาชีพที่มีประสบการณ์ได้เข้ามาร่วมสอนเพื่อนิสิตนักศึกษาจะมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ไม่ใช่เพียงแค่อัดตากับทฤษฎี

นักข่าวสองคนจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นว่าการเรียนการสอนนิเทศศาสตร์สามารถสร้างคุณลักษณะบางอย่างให้แก่ักข่าวได้เลยโดยที่นักข่าวไม่ต้องมาฝึกฝนเมื่อทำงานจริงคือ มีความเข้าใจกระบวนการทำงานและการผลิตสื่อ มีความอดทน มีความอยากรู้อยากเห็น

ในความคิดเห็นของนักวิชาการได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนักข่าวข้อนี้ พบว่าการศึกษาในสาขาวิชานิตเทศศาสตร์นั้นทำให้นักข่าวสามารถจับประเด็นเป็น มีความรับผิดชอบ ปรับตัวในการทำงานได้เร็วกว่า รวมถึงมีการหล่อหลอมคนในด้านคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย

“เด็กที่จบนิเทศศาสตร์จะใช้ความเป็นวิชาชีพในทางที่ดี มีความรับผิดชอบมากกว่า การจับประเด็นจะทำได้เร็วกว่า การปรับตัวในการทำงานเร็ว นิเทศศาสตร์จะหล่อหลอมคนในด้านจริยธรรมในกระบวนการทำงาน ” (วิศาล ดิลกวัฒนิช อาจารย์พิเศษภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **สัมภาษณ์**, 11 มีนาคม 2546)

สำหรับคุณสมบัติของนักข่าวด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้นพบว่าองค์กรเดอะเนชั่นให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้โดยการพยายามปลูกฝังให้นักข่าวทำข่าวอย่างรับผิดชอบ สร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานโดยผ่านการสื่อสารโดยตรงในโอกาสต่างๆ

อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยของชัยกฤษณ์ ศรีปักษา(2544) พบว่า ความตระหนักในจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ทางนิเทศศาสตร์เนื่องจากสังเกตได้ว่ากลุ่มสมาชิกในองค์กรหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาจากนิติศาสตร์มีความตระหนักในจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์มากกว่าผู้ที่จบการศึกษาจากสาขานิเทศศาสตร์หรือมีความสำนึกต่อจริยธรรมมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้จบการศึกษาโดยตรงจะละเอียดหรือไม่มีประสบการณ์ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมมากเพียงพอ สาเหตุอีกส่วนหนึ่งคือ นักข่าวจะยึดความคิดร่วมของกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่ และรับเอาความคิด ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานจากเพื่อนร่วมงานมาปฏิบัติและละเอียดที่จะปฏิบัติตามจริยธรรมหากความคิดของกลุ่มเห็นว่าไม่จำเป็นเพื่อลดอุปสรรคและข้อจำกัดในการอยู่ร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น” สามารถอภิปรายผลได้โดยนำเอาแนวความคิดเรื่องการประหยัดจากขอบเขตและการประหยัดจากขนาดของ Graham A. และ Davies G. ที่กล่าวถึงการที่องค์กรสื่อในปัจจุบันที่มีรูปแบบการผลิตแบบทุนนิยมซึ่งแสวงหากำไรและการแลกเปลี่ยนซื้อขายตามกลไกของตลาดโดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้เกิดการประหยัดต้นทุนในการผลิต แนวคิดนี้มุ่งชี้ให้เห็นถึงเรื่องของอุดมการณ์ผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนก่อน การหาวิธีที่จะผลิตให้มากที่สุดแต่สูญเสียต้นทุนน้อย ที่สุดไม่ว่าจะเป็นการอาศัยเทคโนโลยีทำให้เกิดการบรรจบกันของสื่อต่างๆ เพื่อให้ผลผลิตจากสื่อหนึ่งสามารถใช้กับอีกสื่อหนึ่งได้ซึ่งเป็นอีกหนทางที่จะนำมาซึ่งกำไร

หากพิจารณาจากผลการวิจัยจะพบว่าการดำเนินงานในด้านนโยบายการทำงานของคนชั้นที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวในด้านการลงทุนเพื่อให้เกิดเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของนักข่าวซึ่งไม่เพียงแต่ให้นักข่าวสามารถทำงานได้มากขึ้นเพราะข้อมูลเหล่านั้นถูกจัดเก็บไว้ในระบบดิจิทัลสามารถนำไปใช้ในสื่อต่างๆ และทำให้การทำงานรวดเร็วขึ้นเท่านั้น องค์การยังสามารถอาศัยการทำงานในรูปแบบสื่อครบวงจรมาใช้ในการขยายโฆษณาในระบบพีคเกจที่สามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้กับองค์กรได้อีกทางหนึ่ง นโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินงานในสื่อครบวงจรนี้คือองค์กรเป็นองค์กรสื่อที่แสวงหากำไรและการนำนักข่าวทำงานข้ามสื่อ นั้นไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาศักยภาพนักข่าวเท่านั้นแต่ยังเป็นการลดต้นทุนในการจ้างงานเพิ่มในส่วนของนักข่าวที่มาทำงานในสื่อใหม่องค์กรเพียงจ่ายค่าตอบแทนตามชิ้นงานที่นักข่าวทำพิเศษ นอกจากงานประจำเท่านั้น

ซึ่งแนวทางในการให้นักข่าวทำงานข้ามสื่อแทนการจ้างงานเพิ่มนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Ivor Yorke ที่กล่าวถึงกรณีที่องค์กรให้นักข่าวทำงานข้ามสื่อ นั้นทำเพื่อตอบสนองความต้องการด้านธุรกิจมากกว่าพยายามฝึกฝนให้นักข่าวสามารถทำงานในสื่อที่หลากหลาย การทำงานหลายสื่อในเวลาเดียวกันนี้ Yorke กล่าวว่าทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของนักข่าวที่ทำให้สูญเสียความสามารถและมีมือในการทำข่าวไปทั้งนี้เนื่องจากนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อจะให้ความสำคัญกับการทำงานให้เสร็จทันเวลามากกว่าพยายามที่จะฝึกฝนทักษะเพราะต้องการงานเสร็จตามเวลา แต่แนวคิดนี้ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักข่าวเมื่อต้องทำงานสองสื่อว่าจะทำให้เกิดทักษะที่หลากหลายซึ่งเป็นประโยชน์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่านักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและหลายสื่อได้รับผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบจากการทำงานดังนี้

ผลกระทบในเชิงบวกพบว่านักข่าวสามารถสร้างทักษะการทำงานที่เหมาะสมกับการทำงานในสื่อใหม่ขึ้นมาได้ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักข่าวที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในการทำงานข่าว สำหรับนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อนั้นทำให้เกิดการพัฒนาทักษะที่ Yorke เรียกว่าทักษะที่หลากหลายขึ้นมาซึ่งสังเกตได้จากนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อจะใช้ประโยชน์จากทักษะที่ใกล้เคียงกับทักษะเดิมที่มีอยู่มาช่วยในการทำงานในสื่อต่างๆ

ผลกระทบในเชิงลบที่พบคือนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อเมื่อต้องเผชิญกับการทำงานที่เร่งรีบทำให้งานมีคุณภาพลดลงขาดการพิจารณาให้เหมาะสมกับผู้รับสารในสื่อต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นเพียงครั้งคราว ผลกระทบที่คล้ายกันระหว่างนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อคือการลดลงของ

ทักษะการเขียนในสื่อหนังสือพิมพ์ที่มีความสละสลวย มีความสวยงามทางภาษาเนื่องจากนักข่าวไม่มีเวลาในการฝึกฝนทักษะเพราะนักข่าวโดยทั่วไปจะให้ความสำคัญกับการทำงานให้เสร็จทันเวลามากกว่าการพยายามพัฒนาทักษะและความสามารถประกอบกับความเคยชินกับการนำเสนอในรูปแบบที่สั้นกระชับในสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานที่ว่าการทำงานหลายสื่อจะส่งผลให้คุณภาพงานลดลง สำหรับข้อสันนิษฐานที่ว่าเมื่อองค์กรขยายธุรกิจข้ามสื่อผลกระทบต่อการทำงานของนักข่าวคือ การสูญเสียความสามารถและมีมือในการทำข่าวของนักข่าวนั้นพบว่าจากการวิจัยนักข่าวไม่ได้สูญเสียฝีมือและความสามารถในการทำข่าวแต่เป็นการลดลงของทักษะและความสามารถเนื่องจากนักข่าวไม่ได้ฝึกฝนทักษะเหล่านั้นอย่างเพียงพอ

สำหรับข้อสันนิษฐานที่กล่าวว่านักข่าวที่มาจากต่างสายงานกันจะมีข้อจำกัดและวิธีการปรับตัวที่แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติในการทำงานของแต่ละสื่อมีความแตกต่างกันนั้นพบว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานข้างต้นซึ่งสังเกตได้จากนักข่าวที่มาจากสื่อที่ให้ความสำคัญกับรายละเอียดของเนื้อหาและข้อมูลเบื้องต้นมากอย่างหนังสือพิมพ์จะสามารถปรับตัวได้ดีกว่านักข่าวที่มาจากการทำงานในสายอื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการที่นักข่าวควรมีพื้นความรู้และสามารถคิดเชิงวิเคราะห์ตามแบบการนำเสนอในสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งจะทำให้นักข่าวสามารถมีมุมมองข่าวที่แตกต่างจากเดิม เกิดความลึกซึ้งในประเด็นข่าวและเกิดรูปแบบที่หลากหลายในการนำเสนอต่อไป โดยมีการมุ่งเน้นที่จะปลูกฝังค่านิยมในการทำข่าวในทุกสื่อโดยอาศัยพื้นฐานของการทำข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์ดังที่กล่าวมาแล้ว

นักข่าวมีมาจากต่างสายงานจะมีวิธีการปรับตัวที่แตกต่างในบางด้านเนื่องจากธรรมชาติและรูปแบบการนำเสนอในแต่ละสื่อแตกต่างกัน แต่ยังคงพบวิธีการปรับตัวที่คล้ายคลึงกันในนักข่าวที่มีสถานภาพการทำงานเดียวกันคือนักข่าวข้ามสื่อจะมีวิธีการปรับตัวที่คล้ายคลึงกันเช่น การขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานและการพยายามหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการทำงานในสื่อใหม่ ในส่วนของนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อการปรับตัวในการทำงานจะเป็นการผสมผสานความรู้ประสบการณ์มาใช้ร่วมกันในการทำงานในสื่อต่างๆ โดยแต่ละคนจะมีวิธีการลดข้อจำกัดในการทำงานโดยการสร้างความยืดหยุ่นให้กับตัวเองในการทำงานโดยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสมของสื่อและงานที่ตนรับผิดชอบ

สำหรับเรื่องคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของนักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อที่พบจากผลการวิจัยสามารถอภิปรายแต่ละประเด็นตามแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการปรับตัวของนักข่าวเป็นคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างไปจากคุณสมบัติตามแนวคิดเรื่องคุณลักษณะของนักข่าว โดยความสามารถในการปรับตัวมีความสำคัญต่อนักข่าวข้ามสื่อ/หลายสื่อเพราะการที่นักข่าวต้องทำงานในสื่อที่มีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย รวมถึงนักข่าวต้องมีการปรับวิธีการทำงานเมื่อต้องทำงานในสื่อที่อาศัยการทำงานเป็นทีมทำให้นักข่าวต้องเจอแรงกดดันและรูปแบบการทำงานที่ต่างไปจากเดิมการปรับตัวได้ง่ายจึงเป็นคุณสมบัติที่นักข่าวที่ต้องการทำงานข้ามสื่อ/หลายสื่อควรพัฒนาให้เกิดขึ้น

2. มีความสามารถในการเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารตามความเหมาะสมของสื่อและกลุ่มผู้รับในแต่ละสื่อ คุณสมบัติข้อนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของจำเริญ คังคะศรีในส่วนของคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็นคือมีทักษะในการสื่อสารและเขียนข่าวอย่างดี ทักษะในส่วนนี้มีประโยชน์ต่อการทำงานคือนักข่าวที่สามารถใช้ประโยชน์จากการรู้จักช่องทางและคุณสมบัติของสื่อจะสามารถเลือกสารให้เหมาะกับสื่อที่จะนำเสนอส่งผลให้สารเกิดความน่าสนใจและตรงกับความต้องการของผู้รับสารในสื่อ นั้นๆ ซึ่งมีนักข่าวเดอะเนชั่นบางคนที่ตระหนักในคุณสมบัติในข้อนี้และให้ความสำคัญในการเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารให้เหมาะสมกับสื่อเช่นกัน

คุณสมบัติข้อนี้ McLuhun ได้ให้แนวคิดที่สอดคล้องกันไว้คือแนวคิดเรื่องสื่อคือสารซึ่งเขามองว่า สารบางอย่างเหมาะสมกับบางสื่อแต่ไม่เหมาะสมกับบางสื่อ และด้วยตัวสื่อนั้นก็สื่อสื่อความหมายกับผู้รับได้ต่างกัน สื่อบางอย่างจะทำให้คนเกิดกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลจากการรับสาร แต่บางสื่อทำให้คนมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ได้เพียงแค่การเห็นและฟังซึ่งทำให้ขาดวิจาร์ณญาณในการรับชม ซึ่งหากนักข่าวเรียนรู้ที่จะนำคุณสมบัติที่ดีจากแนวคิดนี้มาใช้ย่อมทำให้เกิดประโยชน์ต่อนักข่าวในแง่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร แต่หากนักข่าวมุ่งหวังที่จะใช้ประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้องโดยการสร้างเทคนิคเพื่อล่อหลอกให้ผู้รับสารสนใจรูปแบบการนำเสนอมากกว่าเนื้อหาแล้วก็จะทำให้ผู้รับสารไม่ได้ประโยชน์สูงสุดจากการเสนอข่าวซึ่งทำให้การนำเสนอในแต่ละครั้งลดคุณค่าลง

3. มีความชำนาญในการทำข่าว ความชำนาญจะส่งผลให้นักข่าวสามารถผสมผสานความรู้กับสื่อที่ทำส่งผลให้การรายงานข่าวมีความลึกซึ้งและมีรูปแบบที่แตกต่างและหลากหลายจากการทำงานในแบบเดิม คุณสมบัติข้อนี้มีความเหมาะสมสำหรับนักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อและ

หลายสื่อรวมถึงนักข่าวทั่วไปที่จะก่อให้เกิดความหลากหลายในการนำเสนอไม่ว่านักข่าวจะทำงานในสื่อก็ตาม

4. ความสามารถในการเรียนรู้และฝึกฝนตนเองตลอดเวลา คุณสมบัติข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่นักข่าวไม่ว่าจะทำงานหลายสื่อหรือไม่ก็ตามพึงมีเนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารประชาชนมีความรู้มากขึ้นและมีความต้องการข่าวสารมาก นักข่าวจึงต้องมีการพัฒนาตนเองให้เท่าทันความต้องการของคนในสังคม

5. มีความมั่นใจและมีความกล้าในการทำงานใหม่ๆ ส่งผลให้นักข่าวสามารถก้าวมาทำงานข้ามในสื่ออื่นได้บุคคลดังกล่าวถูกถ่ายทอดลงมาจากผู้นำในองค์กรคือสุทธิชัย หยุ่นที่มีความกล้าในการทำงานในสื่อใหม่ๆ ตลอดเวลาทำให้นักข่าวในองค์กรถูกปลูกฝังค่านิยมนี้ทุกคน

นอกจากนี้คุณสมบัติที่พิเศษอีกประการคือ การรู้จักแบ่งเวลาและการจัดลำดับความสำคัญของงานซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เกิดขึ้นกับนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อเป็นการพยายามสร้างความยืดหยุ่นให้กับการทำงานที่มีเวลาอย่างจำกัด เนื่องจากองค์กรไม่ได้มีการผ่อนปรนในเรื่องเวลาการส่งงานสำหรับนักข่าวที่ทำงานหลายสื่อ หากนักข่าวไม่สามารถจัดแบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสมจะส่งผลให้การทำงานมีคุณภาพลดลงส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในตัวนักข่าวและองค์กรได้

ด้านคุณสมบัติทางคุณธรรมและจริยธรรมของนักข่าวนั้นพบว่าแม้องค์กรและกลุ่มวิชาชีพจะให้ความสำคัญต่อการสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ดีของนักข่าวแต่การวิจัยของชัยฤกษ์ ศรีปัทมา และจำเริญ คังคะศรีทำให้เห็นว่า นักข่าวบางกลุ่มยังคงละเลยการปฏิบัติตามเนื่องจากต้องการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีจากกลุ่มเพื่อนที่อยู่รอบข้าง สิ่งใดที่กลุ่มไม่ยอมรับก็จะไม่ปฏิบัติแม้ว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้องก็ตามรวมถึงสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่มีอยู่สูงในวงการสื่อเอง จึงทำให้ละเลยจริยธรรมในบางด้าน แต่ทั้งนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเฉพาะเป็นตัวบุคคลไป ในกลุ่มเดอะเนชั่นเองเมื่อพบว่านักข่าวที่ทำงานข้ามสื่อต้องขอคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาศักยภาพและผลงานของตนเมื่อก้าวมาทำสื่อใหม่จึงน่าจะเชื่อว่านักข่าวเองมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานมากกว่าจะรักษาคุณธรรมจริยธรรมบางด้านหากกลุ่มไม่เห็นด้วย

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นนักข่าวกับการจบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์พบว่า ความรู้จากนิเทศศาสตร์เป็นเพียงความรู้เบื้องต้น เป็นการปูพื้นฐานและการใช้สื่อในฐานะ

เครื่องมือมากกว่า นักข่าวส่วนใหญ่เห็นว่านักข่าวควรมีความรู้เฉพาะสาขานั้นๆ จะเป็นส่วนเพิ่มคุณภาพของเนื้อหาข่าว นอกจากนี้นักข่าวได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนนิเทศศาสตร์ที่ไม่เพียงแต่การสอนเพียงแค่วิชาที่เท่านั้นแต่นิสิตนักศึกษาต้องได้มีโอกาสในการทำงานจริง รวมถึงการเปิดโอกาสให้นักวิชาชีพที่มีประสบการณ์ตรงจากการทำงานได้เข้ามามีส่วนในการสอนเพื่อให้ผู้ที่ศึกษาได้พบข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานจริงและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เมื่อต้องทำงานในสายงานต่างๆ

ในส่วนของข้อเสนอแนะที่นักวิชาการและนักวิชาชีพเสนอให้มีเกิดขึ้นในการเรียนการสอนนิเทศศาสตร์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสร้างนักวิชาการวิชาชีพนิเทศศาสตร์ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมมีดังนี้

1. การปูพื้นฐานทางวิชาชีพให้มากขึ้น โดยเน้นการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในการทำงานให้แก่ผู้เรียน
2. การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาจากสื่อหนึ่งไปอีกสื่อหนึ่งซึ่งปัจจุบันยังสอนวิธีการเขียนข่าวที่แยกสื่ออยู่
3. การส่งเสริมให้มีความรู้รอบด้านไม่เฉพาะแต่ความรู้ในทฤษฎี
4. การสร้างคนที่มีคุณสมบัติด้านข่าวและการรู้จักเทคโนโลยีให้เกิดควบคู่กัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์คุณภาพของการทำงานของนักข่าวซึ่งกระทำโดยให้นักข่าวเป็นผู้ประเมินผลงานของตนเองทำให้มีความเป็นอัตวิสัย ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปน่าจะมีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างการเปรียบเทียบระหว่างการทำงานเพียงสื่อเดียวมีคุณภาพการทำงานเป็นอย่างไรและเมื่อนักข่าวทำงานข้ามสื่อคุณภาพการทำงานลดลงหรือไม่ในแง่ใดบ้าง
2. การศึกษาเพิ่มเติมในการปรับตัวของนักข่าวข้ามสื่อในองค์กรอื่นว่ามีการปรับตัวที่เหมือนหรือต่างจากนักข่าวในองค์กรเดอะเนชั่น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัลยาณิน อินทพันธ์. นโยบาย กลยุทธ์การดำเนินงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์ในเครือมติชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โปรดักส์, 2542.

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2541.

กานตวี ปานสีเทา. บทบาทของเว็บไซต์ในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ออนไลน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

เกรียงไกร ทวีโชติกิจเจริญ. แนวโน้มหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

เขมิกา กมลโชติ. บทบาทของศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์มติชนในกระบวนการผลิตข่าวในสังคมสารสนเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

จักรกฤษ เพิ่มพูน. การเป็นเจ้าของข้ามสื่อและผลกระทบ: วิเคราะห์จากกลุ่มเดอะเนชั่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ดรฤณี นีรัญรักษ์. การจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไทย, 2543.

ธนวัฒน์ ทรัพย์ไพบูลย์. 3 ทศวรรษเนชั่นจากกลิ่นหมึกสู่ดิจิทัล. กรุงเทพฯ: เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป, 2544.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. มุมมองสองปราชญ์. กรุงเทพฯ: สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, 2537.

บุญเลิศ ช่างใหญ่. นักข่าวมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2545.

ยุวดี มณีกุล. วัฒนธรรมองค์กรสื่อสิ่งพิมพ์กับขีดความสามารถในการขยายธุรกิจข้ามสื่อ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

รัชชา (นามแฝง). คมชัดลึกกับเรื่องราวชีวิต สรยุทธ สุทัศนะจินดา. นิตยสารขวัญเรือน 33 (พฤศจิกายน 2544): 200-218.

วิภา อุตมพันธ์. ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม: หลักคิดและบทเรียนจากนานาชาติ. กรุงเทพฯ: ไคคอมพรีนติ้ง, 2544.

วีระพงษ์ พลนิกรกิจ. การเขียนข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: เอดีสันเพรสโปรดักส์, 2545.

สรยุทธ์ สุทัศนะจินดา. คม ชัด ลึก, กรุงเทพฯ: เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป, 2544.

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. การเขียนข่าววิทยุและโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2544.

อารี แทนคำ. "นักข่าว ช่างภาพ คนขับรถ: อย่าให้เกิดช่องว่างมากไปกว่านี้เลยครับ," มติชนสุดสัปดาห์ (18-24 มิถุนายน 2544): 47.

อารี แทนคำ. ห้องตัดต่อ: ความอลหม่านที่น่ารัก น่าเตะ. มติชนสุดสัปดาห์ (16-22 เมษายน 2544): 53.

อารี แทนคำ. ห้องตัดต่อ: ความอลหม่านที่น่ารัก น่าเตะ (จบ). มติชนสุดสัปดาห์ (23-29 เมษายน 2544): 53.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. โครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองของระบบวิทยุและโทรทัศน์และผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน, วัฒนธรรมและสังคม. กรุงเทพฯ: โครงการการสื่อสารสันติภาพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543

ภาษาอังกฤษ

Baran, S. J., and Davis, D. K. Mass Communication Theory. Belmont: Wadsworth, 1995.

Harrington, W. Intimate Journalism: The Art and Craft of Reporting Everyday Life. California: SAGE, 1997.

Itule, B. D., and Anderson D. A. News Writing and reporting for Today's Media. Singapore: McGraw-Hill, 1994.

Medina, P., and Shepherd, A. Careers in Journalism. London: Kogan Page, 1996.

Mencher, M. News Reporting and Writing. U.S.A.: Wm C. Brown, 1991.

Rodney, E. B.. Inside Journalism. London: Peter Owen, 1937.

Servin, W. J., and Tankard J. W., Jr. Communication Theories: Origins, Methods, And Uses In The Mass Media. New York: Longman , 1992.

Tunstall, J. Newspaper Power. Oxford: Clarendon Press, 1996.

Yoke, I. Television News. Oxford: Butterworth-Heinewann, 1995.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพิมพ์มาศ รัตนาวัดมนัวรรณ เกิดวันที่ 27 กันยายน 2520 ที่จังหวัดภูเก็ต สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ระดับปริญญาบัณฑิตจากคณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2541 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาวารสารสนเทศ ในปีการศึกษา 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย